WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

Wijziging van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen en enige andere wetten (Wet hersteloperatie toeslagen)

VOORSTEL VAN WET

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is om maatregelen te treffen in het kader van de hersteloperatie toeslagen en de toegang tot het recht op huurtoeslag in bepaalde gevallen te verbeteren;

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

De Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen wordt als volgt gewijzigd:

A. In **artikel 9**, derde lid, wordt "een medebewoner" vervangen door "een medebewoner van achttien jaar of ouder" en vervalt de tweede zin.

B. Aan **artikel 25** wordt een lid toegevoegd, luidende:

4. Het eerste tot en met derde lid zijn van overeenkomstige toepassing op bedragen die de Belastingdienst/Toeslagen op grond van hoofdstuk 5 uitbetaalt.

C. Na **artikel 31bis** wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 31ter. Kwijtschelding bij recht op forfaitair bedrag

1. In afwijking van artikel 31bis scheldt de Belastingdienst/Toeslagen het voor 1 januari 2021 nog niet betaalde bedrag van de terugvordering die betrekking heeft op een berekeningsjaar van voor 2021, de met die terugvordering samenhangende rente, bedoeld in de artikelen 27 en 29, de met die terugvordering samenhangende kosten van invordering alsmede het bedrag van een met die terugvordering samenhangende bestuurlijke boete kwijt van:

CONCEPT

a. degene die recht heeft op het forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 49db, of hier recht op zou hebben indien:

1°. dit forfaitaire bedrag niet zou zijn verminderd tot nihil; of

2°. artikel 49db, tweede lid, geen toepassing zou vinden;

b. degene die op de peildatum de partner was van degene, bedoeld in onderdeel a; en

c. degene die op 31 december 2020 de partner was van degene, bedoeld in onderdeel a, mits degene, bedoeld in onderdeel a, uiterlijk op 1 juni 2021 heeft verzocht om toepassing van een herstelregeling als bedoeld in artikel 49db, derde lid.

2. De peildatum is de datum waarop het forfaitaire bedrag is uitbetaald aan degene, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a. Indien dit forfaitaire bedrag is verminderd tot nihil, dan is de peildatum de datum waarop aan diegene voor het eerst een bedrag is uitbetaald op grond van een herstelregeling als bedoeld in artikel 49db, derde lid. Indien aan degene, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, enkel geen forfaitair bedrag is uitgekeerd vanwege de toepassing van artikel 49db, tweede lid, dan is de peildatum de datum waarop het forfaitaire bedrag is uitbetaald aan degene aan wie het forfaitaire bedrag op grond van artikel 49db, tweede lid, wel is uitbetaald.

3. In afwijking van het eerste lid wordt het voor 1 januari 2021 nog niet betaalde bedrag van de terugvordering, die het gevolg is van een herzien voorschot, over een berekeningsjaar niet kwijtgescholden voor zover een toegekende tegemoetkoming van dezelfde inkomensafhankelijke regeling over datzelfde berekeningsjaar op enig moment:

a. wordt verrekend met de terugvordering; of

b. kon worden verrekend met de terugvordering indien in 2021 of later geen aflossing van die terugvordering had plaatsgevonden.

4. Indien het nog niet betaalde bedrag, bedoeld in het eerste lid, na 31 december 2020 is verminderd als gevolg van aflossing of verrekening, niet zijnde een verrekening als bedoeld in het derde lid, onderdeel a, betaalt de Belastingdienst/Toeslagen het bedrag van die vermindering, na aftrek van het bedrag dat op grond van het derde lid, aanhef en onderdeel b, niet in aanmerking komt voor kwijtschelding, uit aan de belanghebbende.

D. Aan **artikel 31ter** wordt een lid toegevoegd, luidende:

5. De Belastingdienst/Toeslagen verleent de kwijtschelding uiterlijk op 1 januari 2022, of indien dit later is, uiterlijk binnen drie maanden na het toekennen, afwijzen op grond van artikel 49db, tweede lid, of verminderen tot nihil van het forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 49db, of indien dit nog later is, uiterlijk binnen drie maanden nadat de toegekende tegemoetkoming van dezelfde inkomensafhankelijke regeling over hetzelfde berekeningsjaar als die terugvordering onherroepelijk is geworden. De Belastingdienst/Toeslagen kan de termijn, bedoeld in de vorige zin, eenmaal met drie maanden verlengen en stelt de belanghebbende hiervan uiterlijk op de laatste dag van die termijn in kennis. Verder uitstel is mogelijk voor zover de belanghebbende daarmee instemt.

E. In **artikel 31ter**, eerste lid, wordt "In afwijking van artikel 31bis scheldt de Belastingdienst/Toeslagen" vervangen door "De Belastingdienst/Toeslagen scheldt".

F. De **artikelen 49** en **49bis** vervallen.

CONCEPT

G. In **artikel 49a** wordt "van een persoonlijke betalingsregeling" vervangen door "van een persoonlijke betalingsregeling of van een buitengerechtelijke schuldregeling".

H. **Artikel 49b** komt te luiden:

Artikel 49b. Compensatieregeling

1. In bij ministeriële regeling aan te wijzen gevallen verleent de Belastingdienst/Toeslagen aan belanghebbenden compensatie indien:

a. vóór 23 oktober 2019 bij de uitvoering van de kinderopvangtoeslag sprake is geweest van institutionele vooringenomenheid van de Belastingdienst/Toeslagen; of

b. deze wet, de Wet kinderopvang of de op die wetten berustende bepalingen bij de uitvoering van de kinderopvangtoeslag heeft geleid tot onbillijkheden van overwegende aard die voortkomen uit de hardheid van de toepassing die voor 23 oktober 2019 werd gegeven aan het wettelijke systeem, welke onbillijkheden zodanig zijn dat het overduidelijk onredelijk is deze voor rekening van de belanghebbende te laten.

Aan de ministeriële regeling kan terugwerkende kracht worden toegekend.

2. De compensatie wordt verleend volgens bij die regeling te stellen regels en binnen bij die regeling te stellen kaders.

3. De compensatie wordt verleend voor zover het door de belanghebbende ondervonden nadeel niet te wijten is aan ernstige onregelmatigheden die aan die belanghebbende toerekenbaar zijn.

4. Het vaststellen van de beschikking tot toekenning van de compensatie geschiedt op een door de belanghebbende vóór 1 januari 2024 aan de Belastingdienst/Toeslagen gedaan verzoek. Indien de eerste beschikking tot toekenning van de compensatie na 1 juli 2023 onherroepelijk vast komt te staan, kan de belanghebbende nog tot zes maanden na de datum waarop die beschikking onherroepelijk vast komt te staan bij de Belastingdienst/Toeslagen een verzoek om aanvullende compensatie voor de werkelijke schade indienen. De compensatie blijft achterwege voor zover op een andere wijze in een vergoeding of tegemoetkoming ter zake is of wordt voorzien.

5. De Belastingdienst/Toeslagen kan een toegekende compensatie herzien indien de beschikking tot toekenning van de tegemoetkoming of de beschikking tot herziening van de tegemoetkoming alsnog op een hoger bedrag wordt vastgesteld dan waarmee bij de bepaling van de hoogte van de compensatie rekening is gehouden. De herziening bedraagt het hieruit voortvloeiende verschil, doch maximaal het bedrag van de eerder vastgestelde beschikking tot vaststelling, voor zover dat deel uitmaakt van de compensatie, bedoeld in het eerste lid. Het voorgaande is van overeenkomstige toepassing op de beschikking tot terugvordering of beschikking tot herziening van de terugvordering.

6. Voor zover de compensatie betrekking heeft op een vergoeding van over een berekeningsjaar in rekening gebrachte en betaalde of verrekende rente als bedoeld in artikel 29 of, indien artikel 27 van overeenkomstige toepassing is verklaard, op een vergoeding van rente inzake het betreffende berekeningsjaar, wordt het bedrag van de compensatie verminderd met de over de verhoging, bedoeld in het vijfde lid, vergoede rente, bedoeld in artikel 27, doch maximaal met het bedrag dat in de compensatie ter zake van voornoemde rentecomponenten is begrepen.

CONCEPT

7. Indien de compensatie wordt herzien, kan het daaruit voortvloeiende terug te vorderen bedrag worden verrekend met het aan de belanghebbende uit te betalen bedrag van de verhoging, bedoeld in het vijfde lid, eerste zin.

8. Het vijfde, zesde en zevende lid zijn van overeenkomstige toepassing op de beschikking tot terugvordering of beschikking tot herziening van de terugvordering.

9. Het ontwerp voor een krachtens het eerste lid vast te stellen ministeriële regeling wordt aan beide Kamers der Staten-Generaal overgelegd. De ministeriële regeling wordt niet eerder vastgesteld dan twee weken na de overlegging van het ontwerp. Indien binnen die termijn door of namens een van de Kamers of door ten minste een vijfde van het grondwettelijk aantal leden van een van de Kamers de wens te kennen wordt gegeven dat het onderwerp van de ministeriële regeling bij wet wordt geregeld, wordt een daartoe strekkend voorstel van wet zo spoedig mogelijk ingediend en wordt de ministeriële regeling niet vastgesteld. Dit lid geldt niet ten aanzien van de eerste vaststelling van de ministeriële regeling.

10. Indien aan de belanghebbende een beschikking is afgegeven op grond van een of meer regelingen als bedoeld in artikel 49, eerste lid, zoals dat luidde op 25 januari 2021, of artikel 49db, derde lid, onderdelen d tot en met f, berekent de Belastingdienst/Toeslagen of de belanghebbende bij toepassing van de compensatieregeling, bedoeld in het eerste tot en met achtste lid, recht zou hebben gehad op een hoger bedrag dan het reeds op grond van de regelingen als bedoeld in artikel 49, zoals dat luidde op 25 januari 2021, en artikel 49db, derde lid, onderdelen c tot en met f, toegekende bedrag. Als dat het geval is, wordt dit hogere bedrag vastgesteld en wordt het meerdere uitbetaald volgens de voor die compensatieregeling geldende regels.

I. **Artikel 49c** wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “persoonlijke betalingsregeling” vervangen door “persoonlijke betalingsregeling of het weigeren van een buitengerechtelijke schuldregeling”.

2. In het tweede lid wordt “persoonlijke betalingsregeling is toegekend” vervangen door “persoonlijke betalingsregeling is toegekend of een buitengerechtelijke schuldregeling is geweigerd”.

3. Het vijfde lid komt te luiden:

5. Op een vóór 1 januari 2024 aan de Belastingdienst/Toeslagen gedaan verzoek van de belanghebbende die recht heeft op de O/GS-tegemoetkoming kan een aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS worden toegekend indien de werkelijke schade als gevolg van de onbillijkheden van overwegende aard, bedoeld in het eerste lid, die zich hebben voorgedaan, voor die belanghebbende groter is dan de O/GS-tegemoetkoming. Indien de eerste beschikking tot toekenning van de O/GS-tegemoetkoming ná 1 juli 2023 onherroepelijk vast komt te staan, kan de belanghebbende nog tot zes maanden na de datum waarop die beschikking onherroepelijk vast komt te staan bij de Belastingdienst/Toeslagen een verzoek om aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS indienen.

4. Er worden zeven leden toegevoegd, luidende:

6. De aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS is het bedrag waarmee de werkelijke schade de O/GS-tegemoetkoming overschrijdt. Bij het bepalen van de werkelijke schade worden kosten alleen in aanmerking genomen als het in de gegeven omstandigheden redelijk is geweest om die kosten te maken.

CONCEPT

7. Bij het verzoek, bedoeld in het vijfde lid, verschaft de belanghebbende informatie waarmee, met toepassing van het civielrechtelijke schadevergoedingsrecht, het aannemelijk is dat, en in welke mate, sprake is van werkelijke schade en dat die schade het gevolg is van de onbillijkheden van overwegende aard, bedoeld in het eerste lid, die zich hebben voorgedaan.

8. De Belastingdienst/Toeslagen legt het verzoek, bedoeld in het vijfde lid, voor advies voor aan een op grond van artikel 49e ingestelde commissie. Het advies van deze commissie over dit verzoek is voor de Belastingdienst/Toeslagen leidend bij het besluit op het verzoek.

9. De Belastingdienst/Toeslagen besluit op de verzoeken, bedoeld in het eerste en vijfde lid, binnen een termijn van zes maanden na ontvangst van het verzoek. Deze termijn kan eenmaal met maximaal zes maanden worden verlengd.

10. Indien de belanghebbende bezwaar maakt tegen de beschikking dan brengt een bezwaarschriftenadviescommissie als bedoeld in artikel 7:13 van de Algemene wet bestuursrecht advies uit over het beslissen op dat bezwaar.

11. Het advies is voor de Belastingdienst/Toeslagen leidend bij zijn beslissing op bezwaar.

12. De O/GS-tegemoetkoming en de aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS blijven achterwege voor zover op andere wijze in een vergoeding of tegemoetkoming ter zake is of wordt voorzien.

J. Aan **artikel 49d**, eerste lid, wordt toegevoegd ", met uitzondering van artikel 49da".

K. In **artikel 49d**, eerste lid, wordt "artikel 49da" vervangen door "de artikelen 49c, vijfde lid, en 49da".

L. In **artikel 49d**, eerste lid, wordt "de artikelen 49c, vijfde lid, en 49da" vervangen door "de artikelen 49c, vijfde lid, 49da en 49dc".

M. Na **artikel 49d** wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 49da. Regeling incidentele noodvoorziening

1. De Belastingdienst/Toeslagen kan een incidentele noodvoorziening uitkeren aan de belanghebbende die zich in een acute financiële noodsituatie bevindt waardoor deze belanghebbende noodzakelijke uitgaven niet kan doen, mits:

a. de acute financiële noodsituatie het gevolg is van de problemen rondom de kinderopvangtoeslag en die problemen leiden of hebben geleid tot een onredelijke en onbillijke situatie;

b. deze belanghebbende een verzoek heeft gedaan om een hardheidstegemoetkoming als bedoeld in artikel 49, een herziening als bedoeld in artikel 49, tweede lid, een compensatie als bedoeld in artikel 49b of een O/GS-tegemoetkoming als bedoeld in artikel 49c, eerste lid; en

c. de Belastingdienst/Toeslagen deze hardheidstegemoetkoming, herziening, compensatie of O/GS-tegemoetkoming, of een eerste betaling hiervan, niet op korte termijn aan de belanghebbende kan toekennen.

2. Van problemen rondom de kinderopvangtoeslag is sprake in de gevallen, bedoeld in de artikelen 49, eerste lid, 49b, eerste lid, of 49c eerste lid.

CONCEPT

N. **Artikel 49da** komt te luiden:

Artikel 49da. Regeling incidentele noodvoorziening

1. De Belastingdienst/Toeslagen kan een incidentele noodvoorziening uitkeren aan de belanghebbende die zich in een acute financiële noodsituatie bevindt waardoor deze belanghebbende noodzakelijke uitgaven niet kan doen, mits:

a. de acute financiële noodsituatie het gevolg is van problemen rondom inkomensafhankelijke regelingen en die problemen leiden of hebben geleid tot een onredelijke en onbillijke situatie;

b. deze belanghebbende een verzoek heeft gedaan om een hardheidstegemoetkoming als bedoeld in artikel 49, zoals dat luidde op het moment van het verzoek, een herziening als bedoeld in artikel 49, tweede lid, zoals dat luidde op het moment van het verzoek, een compensatie als bedoeld in artikel 49b of een O/GS-tegemoetkoming als bedoeld in artikel 49c, eerste lid; en

c. de Belastingdienst/Toeslagen deze hardheidstegemoetkoming, herziening, compensatie of O/GS-tegemoetkoming, of een eerste betaling hiervan, niet op korte termijn aan de belanghebbende kan toekennen.

2. Van problemen rondom de inkomensafhankelijke regelingen is sprake in de gevallen, bedoeld in:

a. artikel 49, eerste lid, zoals dat luidde op 16 december 2020;

b. artikel 49b, eerste lid, zoals dat luidde op 16 december 2020, met inbegrip van soortgelijke situaties ten aanzien van de huurtoeslag, de zorgtoeslag of het kindgebonden budget; of

c. artikel 49c, eerste lid, met inbegrip van soortgelijke situaties ten aanzien van de huurtoeslag, de zorgtoeslag of het kindgebonden budget.

3. Onder het verzoek, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, wordt mede begrepen een verzoek om een compensatie als bedoeld in artikel 49b, zoals dat luidde op 16 december 2020, of een O/GS-tegemoetkoming als bedoeld in artikel 49c dat betrekking heeft op de huurtoeslag, de zorgtoeslag of het kindgebonden budget.

O. **Artikel 49da** vervalt.

P. Na **artikel 49da** wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 49db. Forfaitair bedrag

1. Wanneer een belanghebbende in aanmerking komt voor toepassing van een herstelregeling, na een daartoe vóór 1 januari 2024 aan de Belastingdienst/Toeslagen gedaan verzoek, kent de Belastingdienst/Toeslagen aan die belanghebbende eenmalig een forfaitair bedrag toe van € 30.000. Dit bedrag wordt verminderd, maar niet verder dan tot nihil, met de bedragen die de belanghebbende op grond van die herstelregelingen al heeft ontvangen op het moment van toekenning van dit forfaitaire bedrag. Bij vermindering tot nihil vindt geen toekenning plaats.

2. Indien twee personen elkaars partners waren in een periode, beide personen recht hebben op toepassing van een herstelregeling en ten minste één van die personen recht heeft op toepassing van een herstelregeling over een deel van die periode, dan kent de Belastingdienst/Toeslagen het forfaitaire bedrag eenmaal toe en betaalt dit bedrag uit aan de persoon die het eerst om toepassing van een herstelregeling heeft verzocht bij de

CONCEPT

Belastingdienst/Toeslagen. In dat geval wordt voor de toepassing van de artikelen 49b, vierde lid, tweede zin, en 49c, twaalfde lid, geacht dat de personen, bedoeld in de eerste zin, een forfaitaire tegemoetkoming hebben ontvangen ter grootte van een percentage van € 30.000, met een maximum van het uitbetaalde bedrag van de forfaitaire tegemoetkoming. Het percentage, bedoeld in de tweede zin, wordt berekend door de som van de aan de ene persoon toegekende bedragen op grond van herstelregelingen, vóór toepassing van de verminderingen, bedoeld in artikel 49b, vierde lid, tweede zin, en 49c, twaalfde lid, te delen door de som van de aan beide personen toegekende bedragen op grond van herstelregelingen, vóór toepassing van de verminderingen, bedoeld in artikel 49b, vierde lid, tweede zin, en 49c, twaalfde lid. Bij de berekening van het percentage worden toegekende bedragen die een compensatie of tegemoetkoming voor hogere werkelijke schade bieden, buiten beschouwing gelaten.

3. Herstelregelingen zijn:

a. de hardheidsregeling, bedoeld in artikel 49, zoals dat luidde op 25 januari 2021;

b. de compensatieregeling, bedoeld in artikel 49b;

c. de O/GS-tegemoetkomingsregeling, bedoeld in artikel 49c;

d. de op 25 januari 2021 geldende regeling op grond waarvan wordt overgegaan tot het afzien of het matigen van een terugvordering wanneer een beschikking tot vaststelling of tot terugvordering kinderopvangtoeslag heeft geleid tot onbillijkheden van overwegende aard, waarbij dat afzien of die matiging ertoe strekt de onevenredigheid van de nadelige gevolgen van die beschikking tot vaststelling of tot terugvordering voor de belanghebbende weg te nemen overeenkomstig artikel 49, derde lid, onderdeel b, zoals dat luidde op 25 januari 2021;

e. de op 25 januari 2021 geldende regeling op grond waarvan de onevenredigheid van de nadelige gevolgen van een beschikking tot herziening van een voorschot, welke beschikking heeft geleid tot onbillijkheden van overwegende aard, wordt weggenomen door bij de samenhangende beschikking tot toekenning van de tegemoetkoming het recht op kinderopvangtoeslag vast te stellen naar rato van het bedrag aan kosten van kinderopvang waarvan aannemelijk is dat het tijdig is betaald; en

f. de op 25 januari 2021 geldende regelingen op grond waarvan herziening plaatsvindt van op 23 oktober 2019 onherroepelijk vaststaande terugvorderingsbeschikkingen en tegemoetkomingen.

4. In afwijking van het derde lid is er geen sprake van een herstelregeling voor zover:

a. de regelingen, bedoeld in het derde lid, onderdelen c, d en e, betrekking hebben op een berekeningsjaar waarin minder dan € 1.500 aan kinderopvangtoeslag is teruggevorderd of het recht op kinderopvangtoeslag met minder dan € 1.500 is verlaagd; of

b. de regelingen, bedoeld in het derde lid, onderdelen d en e, van toepassing zijn op beschikkingen met een oorspronkelijke dagtekening van ná 22 oktober 2019.

5. De Belastingdienst/Toeslagen betaalt het forfaitaire bedrag binnen zes maanden uit nadat de belanghebbende dit verzoek heeft ingediend.

6. De Belastingdienst/Toeslagen kan het forfaitaire bedrag terugvorderen van de belanghebbende indien de belanghebbende opzettelijk een evident onjuist verzoek als bedoeld in het eerste lid heeft gedaan of er evident geen recht bestaat op toekenning van het forfaitaire bedrag.

CONCEPT

Q. Na **artikel 49db** wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 49dc. Compensatie voor afgeloste publieke schulden

1. Aan de belanghebbende die recht heeft op het forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 49db, of hier recht op zou hebben indien dit forfaitaire bedrag niet zou zijn verminderd tot nihil of indien artikel 49db, tweede lid, geen toepassing zou vinden, verleent de Belastingdienst/Toeslagen een compensatie voor afgeloste publieke schulden, mits:

a. de belanghebbende vóór 1 januari 2021 een bedrag heeft ontvangen op grond van een herstelregeling als bedoeld in artikel 49db, derde lid; en

b. de belanghebbende tussen het ontvangen van dat bedrag en 1 januari 2021 een bedrag heeft afgelost aan publieke schulden.

2. De hoogte van de compensatie voor afgeloste publieke schulden bedraagt het bedrag dat de belanghebbende in de periode, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, heeft afgelost aan publieke schulden, met een maximum van het bedrag dat hij ontvangen heeft op grond van een herstelregeling.

3. Voor de toepassing van dit artikel wordt onder een publieke schuld verstaan een schuld die door een overheidsorganisatie zou zijn kwijtgescholden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag indien deze schuld niet vóór 1 januari 2021 zou zijn afgelost.

4. Het vaststellen van de beschikking tot toekenning van de compensatie voor afgeloste publieke schulden geschiedt binnen zes maanden na het op een door de belanghebbende vóór 1 januari 2024 aan de Belastingdienst/Toeslagen gedaan verzoek. De Belastingdienst/Toeslagen kan deze termijn eenmaal met maximaal zes maanden verlengen.

R. **Artikel 49e** wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “artikelen 49 tot en met 49b” vervangen door “artikelen 49 en 49a tot en met 49c”.

2. In het tweede en derde lid wordt “artikel 49, 49a of 49b” vervangen door “artikel 49, 49a, 49b of 49c”.

S. **Artikel 49e** wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “de artikelen 49” vervangen door “artikel 49, zoals dat luidde op 25 januari 2021, en de artikelen 49bis”.

2. In het tweede en derde lid wordt “artikel 49” vervangen door “artikel 49, zoals dat luidde op 25 januari 2021”.

T. **Artikel 49g** wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “de artikelen 49,” telkens vervangen door “artikel 49, zoals dat luidde op 25 januari 2021 en de artikelen”.

2. In het tweede lid wordt “49, eerste lid” telkens vervangen door “49, eerste lid, zoals dat luidde op 25 januari 2021” en wordt “onderdeel a of b” vervangen door “onderdeel a of b, zoals die luidden op 25 januari 2021”.

U. In **artikel 49h** wordt, onder vernummering van het tweede lid tot derde lid een lid ingevoegd, luidende:

CONCEPT

2. Het eerste lid is van toepassing op gegevensverwerking tussen de Belastingdienst/Toeslagen en de gemeentelijke kredietbank bij de uitvoering van artikel 49l.

V. **Artikel 49i** wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Indien een belanghebbende recht heeft op het forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 49db, of hier recht op zou hebben indien:

a. dit forfaitaire bedrag niet zou zijn verminderd tot nihil; of

b. artikel 49db, tweede lid, van die wet geen toepassing zou vinden;

geldt, als de belanghebbende het verzoek, bedoeld in artikel 49db, eerste lid, vóór 12 februari 2021 heeft gedaan van rechtswege een afkoelingsperiode tot en met 1 mei 2021. Is dat verzoek op of ná 12 februari 2021 gedaan, dan vangt van rechtswege de afkoelingsperiode aan op het moment dat het bedrag wordt uitgekeerd of zou zijn uitgekeerd wanneer er sprake is van toepassing van onderdelen a of b.

2. Onder vernummering van het zesde tot en met negende lid tot zevende tot en met tiende lid wordt een lid ingevoegd, luidende:

6. Het vijfde lid is van toepassing ten behoeve van de kwijtschelding van publieke schulden, niet zijnde toeslagschulden of belastingschulden.

W. Na **artikel 49j** worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

Artikel 49k Compensatie gedupeerden in wettelijk schuldsaneringstraject

1. Indien een belanghebbende recht heeft op het forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 49db, of hier recht op zou hebben indien:

a. dit forfaitaire bedrag niet zou zijn verminderd tot nihil; of

b. artikel 49db, tweede lid, geen toepassing zou vinden; en

op hem is de schuldsaneringsregeling, bedoeld in titel III van de Faillissementswet, van toepassing,

betaalt de Belastingdienst/Toeslagen op een daartoe voor 1 januari 2025 gedaan verzoek van de bewindvoerder, bedoeld in artikel 287, derde lid, van die wet een bedrag gelijk aan de vorderingen op de lijst van erkende schuldeisers opgenomen in het proces-verbaal van de verificatievergadering, bedoeld in artikel 289 van die wet, aan de boedel.

2. De schuldsaneringsregeling moet zijn gestart in de periode vóór 2 juni 2021.

3. Indien ingevolge een beschikking van de rechter-commissaris als bedoeld in artikel 137a, eerste lid, van de Faillissementswet, geen verificatievergadering wordt gehouden, betaalt de Belastingdienst/Toeslagen een bedrag gelijk aan de vorderingen van alle bij de bewindvoerder bekende schuldeisers aan de boedel. De artikelen 128 tot en met 136 van die wet zijn van overeenkomstige toepassing.

4. Het eerste en derde lid zijn niet van toepassing ten aanzien van schulden die belanghebbende heeft of heeft gehad en die voortvloeien uit een in kracht van gewijsde gegane strafrechtelijke veroordeling ter zake van een misdrijf als bedoeld in artikel 326 van het Wetboek van Strafrecht binnen vijf jaar voor de dag dat de schuldsaneringsregeling van toepassing is.

5. De Belastingdienst/Toeslagen betaalt aan de bewindvoerder een vergoeding ter grootte van het salaris vermeerderd met de door hem betaalde verschotten en kosten van publicaties

CONCEPT

verminderd met eventueel verstrekte voorschotten of genoten vergoedingen. Het salaris wordt berekend overeenkomstig het bepaalde bij en krachtens artikel 320, zesde lid, van de Faillissementswet waarbij ervan wordt uitgegaan dat de schuldsaneringsmaatregel ten minste drie jaar heeft geduurd. Het salaris wordt verhoogd met een bedrag van € 543 en de daarover verschuldigde omzetbelasting.

6. De aanvraag van de bewindvoerder bevat in ieder geval:

a. het bedrag aan de vorderingen op de lijst van erkende schuldeisers, dan wel in voorkomend geval, het bedrag van de vorderingen van alle bij de bewindvoerder bekende schuldeisers;

b. een berekening van de vergoeding, bedoeld in het vijfde lid; en

c. de afschriften van de boedelrekening.

7. De Belastingdienst/Toeslagen stelt het bedrag, bedoeld in het eerste, derde en vijfde lid, uiterlijk binnen vier weken gerekend vanaf de dag na die waarop het verzoek is ontvangen, bij beschikking vast en betaalt dat bedrag binnen vier weken na dagtekening van die beschikking. De beschikking wordt bekendgemaakt aan de bewindvoerder en aan de belanghebbende.

8. Nadat het eerste of derde lid is toegepast, gaat de bewindvoerder niet over tot vereffening van de boedel als bedoeld in titel III, zevende afdeling, van de Faillissementswet en verzoekt hij de rechtbank de toepassing van de schuldsaneringsregeling te beëindigen als bedoeld in artikel 350 van die wet. Deze beëindiging wordt aangemerkt als een beëindiging op grond van artikel 350, derde lid, onder a, van die wet. Artikel 320, derde lid, van die wet is niet van toepassing.

9. De voorgaande leden zijn van overeenkomstige toepassing indien op de belanghebbende door heropening op grond van artikel 356, vierde lid, van de wet, van de schuldsaneringsregeling, welke initieel is aangevangen vóór 2 juni 2021, opnieuw de schuldsaneringsregeling van toepassing is.

Artikel 49l Compensatie gedupeerden in buitengerechtelijke schuldregeling

1. De Belastingdienst/Toeslagen betaalt op een daartoe vóór 1 januari 2025 gedaan verzoek een bedrag gelijk aan de in de periode van 1 januari 2006 tot en met 1 juni 2021 openstaande vorderingen, als onderdeel van een buitengerechtelijke schuldregeling, indien een belanghebbende als bedoeld in artikel 49k, eerste lid,

a. zich bevindt in een buitengerechtelijke schuldregeling die vóór 1 juni 2021 is aangevangen in de vorm van schuldbemiddeling om niet, als bedoeld in artikel 48, eerste lid, onderdeel a, van de Wet op het consumentenkrediet, door de werkgever waarmee de belanghebbende een individuele of collectieve arbeidsovereenkomst heeft afgesloten, waarbij een buitengerechtelijk akkoord is of wordt getroffen met zijn schuldeisers; of

b. zich bevindt in een buitengerechtelijke schuldregeling die vóór 1 juni 2021 is aangevangen in de vorm van schuldbemiddeling door een persoon of instelling als bedoeld in artikel 48, eerste lid, onderdeel b of c, van de Wet op het consumentenkrediet, waarbij een buitengerechtelijk akkoord is of wordt getroffen met zijn schuldeisers; of

c. zich bevindt in een buitengerechtelijke schuldregeling die vóór 1 juni 2021 is aangevangen waarbij een saneringskrediet is verstrekt door een gemeentelijke kredietbank, en

CONCEPT

waarbij een buitengerechtelijk akkoord is of wordt getroffen met zijn schuldeisers dat is aanvaard door zijn schuldeisers.

2. Het verzoek tot betaling wordt gedaan door een werkgever, een persoon of instelling als bedoeld in het eerste lid, of de gemeentelijke kredietbank.

3. Het eerste lid is niet van toepassing ten aanzien van schulden die belanghebbende heeft of heeft gehad en die voortvloeien uit een in kracht van gewijsde gegane strafrechtelijke veroordeling als bedoeld in artikel 326 van het Wetboek van Strafrecht of een veroordeling als bedoeld in artikel 358, vierde lid, van de Faillissementswet binnen vijf jaar voor de dag dat de buitengerechtelijke schuldregeling van toepassing is.

4. De Belastingdienst/Toeslagen betaalt aan de werkgever, de persoon of instelling een vergoeding voor het opzetten en uitvoeren van de buitengerechtelijke schuldregeling en eventueel financieel beheer. De vergoeding kan nooit meer bedragen dat het salaris van de bewindvoerder, bedoeld in artikel 49k, vijfde lid.

5. De Belastingdienst/Toeslagen stelt het bedrag bij beschikking vast binnen vier weken gerekend vanaf de dag na die waarop het verzoek is ontvangen en betaalt dat bedrag binnen vier weken na dagtekening van die beschikking aan de werkgever, de persoon, de instelling of de gemeentelijke kredietbank, bedoeld in het eerste lid. De beschikking wordt bekendgemaakt aan de verzoeker en de belanghebbende.

6. De werkgever, de persoon of instelling gebruikt het aan hem uitbetaalde bedrag ter uitdeling aan de schuldeisers genoemd op het schuldenoverzicht.

7. De gemeentelijke kredietbank gebruikt het aan hem uitbetaalde bedrag ter aflossing van het saneringskrediet.

8. Nadat het zesde of zevende lid is toegepast, is artikel 3, tweede lid, van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening niet van toepassing.

Artikel II

In de Invorderingswet 1990 wordt na **artikel 26** een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 26a

1. De ontvanger verleent bij voor bezwaar vatbare beschikking kwijtschelding van het nog op 31 december 2020 openstaande bedrag van een belastingaanslag van:

a. de belastingschuldige, die recht heeft op het forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 49db van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, of hier recht op zou hebben indien:

1°. dit forfaitaire bedrag niet zou zijn verminderd tot nihil; of

2°. artikel 49db, tweede lid, van die wet geen toepassing zou vinden;

b. degene die op de peildatum, bedoeld in artikel 31ter, tweede lid, van die wet, de partner was van degene, bedoeld in onderdeel a; en

c. degene die op 31 december 2020 de partner, bedoeld in artikel 3 van die wet, was van degene, bedoeld in onderdeel a, mits degene, bedoeld in onderdeel a, uiterlijk op 1 juni 2021 heeft verzocht om toepassing van een herstelregeling als bedoel in artikel 49db, derde lid, van die wet.

2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op:

a. belastingaanslagen die niet voor 1 januari 2021 bekend zijn gemaakt en betrekking hebben op een tijdvak dat is geëindigd, dan wel een tijdstip dat is gelegen, voor 1 januari 2021;

CONCEPT

b. nog openstaande bedragen, niet zijnde belastingen, die door de ontvanger worden ingevorderd met toepassing dan wel van overeenkomstige toepassing van deze wet.

3. De ontvanger verleent de belastingschuldige die aansprakelijk is gesteld overeenkomstig artikel 49 voor de belasting of bedragen, bedoeld in het eerste en tweede lid, ontslag van de verplichting tot betaling van die belastingen of bedragen.

4. Indien het openstaande bedrag, bedoeld in het eerste lid, na 31 december 2020 is verminderd als gevolg van een betaling of verrekening, betaalt de ontvanger het bedrag waarmee het openstaande bedrag is verminderd uit aan de belastingschuldige.

5. Geen kwijtschelding wordt verleend wanneer het niet voldoen of ontstaan van de belastingaanslag het gevolg is van ernstig verwijtbaar handelen van de belastingschuldige.

6. De ontvanger verleent de kwijtschelding uiterlijk op 1 januari 2022, of indien dit later is, uiterlijk binnen drie maanden na het toekennen, afwijzen of vermindering tot nihil van het forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 49db van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, of indien dit nog later is, uiterlijk binnen drie maanden na bekendmaking van de belastingaanslag. De ontvanger kan de termijn eenmaal met drie maanden verlengen en stelt de belastingschuldige hiervan uiterlijk op de laatste dag van die termijn in kennis. Verder uitstel is mogelijk voor zover de belanghebbende daarmee instemt.

7. In afwijking van het eerste en zesde lid verleent de ontvanger uiterlijk binnen drie maanden kwijtschelding van een voorlopige aanslag nadat de aanslag over dezelfde belastingschuld is opgelegd en bekend gemaakt.

8. Belastingen verschuldigd door personen die een bedrijf of zelfstandig beroep uitoefenen en waarvan de verschuldigdheid voortvloeit uit de uitoefening van het bedrijf of zelfstandig beroep worden kwijtgescholden tot maximaal het bedrag dat de belastingschuldige nog als de-minimissteun kan ontvangen als bedoeld in artikel 3 van Verordening (EU) nr. 1407/2013 van de Commissie van 18 december 2013 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (PbEU 2013, L 352).

9. Op het bezwaar, beroep, hoger beroep en beroep in cassatie inzake de beschikking, bedoeld in het eerste lid, is hoofdstuk V van de Algemene wet inzake rijksbelastingen van overeenkomstige toepassing.

Artikel III

In de Wet hardheidsaanpassing Awir komt **artikel II** als volgt te luiden:

Artikel II

Indien een belanghebbende voorafgaand aan de inwerkingtredingsdatum, bedoeld in artikel III, een verzoek heeft gedaan dat inhoudelijk overeenkomt met een verzoek als bedoeld in artikel 49, tweede lid, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, zoals dat luidde op 25 januari 2021, wordt dit verzoek na die inwerkingtredingsdatum geacht een verzoek te zijn als bedoeld in artikel 49, tweede lid, van die wet, zoals dat luidde op 25 januari 2021, en wordt dit verzoek voor de toepassing van artikel 49, negende lid, van die wet, zoals dat luidde op 25 januari 2021, geacht te zijn ontvangen op die inwerkingtredingsdatum.

CONCEPT

Artikel IV

In de Gemeentewet wordt **artikel 255** als volgt gewijzigd:

1. In het eerste en tweede lid wordt "artikel 26" vervangen door "de artikelen 26 en 26a".

2. In het derde lid wordt "in afwijking van de in het tweede lid bedoelde regels" vervangen door "in afwijking van de krachtens artikel 26 van de Invorderingswet 1990 door Onze Minister van Financiën bij ministeriële regeling gestelde regels".

Artikel V

In de Waterschapswet wordt **artikel 144** als volgt gewijzigd:

1. In het eerste en tweede lid wordt "artikel 26" vervangen door "de artikelen 26 en 26a".

2. In het derde lid wordt "in afwijking van de in het tweede lid bedoelde regels" vervangen door "in afwijking van de krachtens artikel 26 van de Invorderingswet 1990 door Onze Minister van Financiën bij ministeriële regeling gestelde regels".

Artikel VI

In de Wet op de huurtoeslag komt **artikel 13**, tweede lid, onderdeel c, te luiden:

c. na overschrijding van de in het eerste lid genoemde bedragen als de huurder eerder een huurtoeslag ten aanzien van de desbetreffende woning is toegekend.

Artikel VII

1. Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, genoemd in Hoofdstuk 5 van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, scheldt ambtshalve schulden kwijt die verband houden met de uitvoering van de taak, bedoeld in artikelen 30, eerste lid, en 32d, eerste en tweede lid, van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, voor zover die op 31 december 2020 niet voldaan waren, of voor zover die betrekking hebben op de periode tot en met 31 december 2020 en de schuld na die datum is vastgesteld, van:

a. degene, die recht heeft op het forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 49db van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, of hier recht op zou hebben indien:

1°. dit forfaitaire bedrag niet zou zijn verminderd tot nihil; of

2°. artikel 49db, tweede lid, van die wet geen toepassing zou vinden;

b. degene die op het moment dat het forfaitaire bedrag, bedoeld in onderdeel a, wordt toegekend de partner, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel f, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, was van degene als bedoeld in onderdeel a; en

c. onverminderd de partner, bedoeld in onderdeel b, degene die op 31 december 2020 de partner, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel f, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, was van degene als bedoeld in onderdeel a mits degene als bedoeld in onderdeel a uiterlijk op 1 juni 2021 heeft verzocht om toepassing van een herstelregeling als bedoeld in artikel 49db, derde lid, van die wet.

2. De kwijtschelding, bedoeld in het eerste lid, is tevens van toepassing op de met de schuld verband houdende verhogingen.

CONCEPT

3. Indien de schuld, bedoeld in het eerste lid, na 31 december 2020 is verminderd als gevolg van aflossing of verrekening restitueert het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen het bedrag waarmee de schuld is verminderd.

4. In afwijking van het eerste en derde lid scheldt het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen niet kwijt en restitueert niet indien de schuld is ontstaan door:

a. een besluit van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen jegens de persoon, bedoeld in het eerste lid, handelend in de hoedanigheid van werkgever;

b. een terugvordering of bestuurlijke boete in verband met het opzettelijk of door grove schuld niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting, bedoeld in:

1°. artikel 12 van de Toeslagenwet;

2°. artikel 25 van de Werkloosheidswet;

3°. artikel 70 van de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen;

4°. artikelen 2:7, eerste lid, en 3:74, eerste lid, van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten;

5°. artikel 12, eerste lid, van de Wet inkomensvoorziening oudere werklozen;

6°. artikel 80 van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering;

7°. artikel 27, eerste lid, van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen;

8°. artikelen 31, eerste lid, en 49 van de Ziektewet;

c. een terugvordering door het niet of niet behoorlijk nakomen van een verplichting als bedoeld in onderdeel b, waarbij het niet nakomen van de verplichting heeft geleid tot een in kracht van gewijsde gegane strafrechtelijke veroordeling of onherroepelijk geworden strafbeschikking;

d. naar het oordeel van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen uit kennelijk misbruik van de sociale zekerheid, of frauduleus handelen of nalaten.

5. De Belastingdienst/Toeslagen verstrekt aan het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen uit eigen beweging of op verzoek de gegevens en inlichtingen die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van dit artikel.

6. Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen kan van dit artikel afwijken voor zover toepassing gelet op het belang dat dit artikel beoogt te beschermen zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

7. Bij regeling van Onze Minister van Sociale zaken en Werkgelegenheid kunnen regels worden gesteld voor de goede uitvoering van dit artikel.

Artikel VIII

1. De Sociale verzekeringsbank, genoemd in Hoofdstuk 6 van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, scheldt ambtshalve schulden kwijt die verband houden met de uitvoering van de taak, bedoeld in artikelen 34 en 34a van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, voor zover die op 31 december 2020 niet voldaan waren, of voor zover die betrekking hebben op de periode tot en met 31 december 2020 en de schuld na die datum is vastgesteld, van:

a. degene, die recht heeft op het forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 49db van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, of hier recht op zou hebben indien:

1°. dit forfaitaire bedrag niet zou zijn verminderd tot nihil; of

CONCEPT

2°. artikel 49db, tweede lid, van die wet geen toepassing zou vinden;

b. degene die op het moment dat het forfaitaire bedrag, bedoeld in onderdeel a, wordt toegekend de partner, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel f, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, was van degene als bedoeld in onderdeel a; en

c. onverminderd de partner, bedoeld in onderdeel b, degene die op 31 december 2020 de partner, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel f, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, was van degene als bedoeld in onderdeel a mits degene als bedoeld in onderdeel a uiterlijk op 1 juni 2021 heeft verzocht om toepassing van een herstelregeling als bedoeld in artikel 49db, derde lid, van die wet.

2. De kwijtschelding, bedoeld in het eerste lid, is tevens van toepassing op de met de schuld verband houdende verhogingen.

3. Indien de schuld, bedoeld in het eerste lid, na 31 december 2020 is verminderd als gevolg van aflossing of verrekening restitueert de Sociale verzekeringsbank het bedrag waarmee de schuld is verminderd.

4. In afwijking van het eerste lid en derde lid scheldt de Sociale verzekeringsbank niet kwijt en restitueert niet indien de schuld is ontstaan door:

a. een terugvordering of bestuurlijke boete in verband met het opzettelijk of door grove schuld niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting, bedoeld in:

1°. artikel 15 van de Algemene Kinderbijslagwet;

2°. artikel 35 van de Algemene nabestaandenwet;

3°. artikel 49 van de Algemene Ouderdomswet;

4°. artikel 17, eerste lid, van de Participatiewet;

5°. artikel 5a van de Remigratiewet;

b. een terugvordering door het niet of niet behoorlijk nakomen van een verplichting als bedoeld in onderdeel a, waarbij het niet nakomen van de verplichting heeft geleid tot een in kracht van gewijsde gegane strafrechtelijke veroordeling of onherroepelijk geworden strafbeschikking;

c. naar het oordeel van de Sociale verzekeringsbank uit kennelijk misbruik van de sociale zekerheid, of frauduleus handelen of nalaten.

5. Artikel VII, vijfde tot en met zevende lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel IX

1. Het college van burgemeester en wethouders scheldt schulden kwijt die verband houden met de uitvoering van de Participatiewet, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen en artikel X van de Wet van 13 september 2012 tot wijziging van de Wet inburgering en enkele andere wetten in verband met de versterking van de eigen verantwoordelijkheid van de inburgeringsplichtige (Stb. 2012,430), voor zover die op 31 december 2020 niet voldaan waren of voor zover die betrekking hebben op de periode tot en met 31 december 2020 en de schuld na die datum is vastgesteld, van:

a. degene, die recht heeft op het forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 49db van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, of hier recht op zou hebben indien:

1°. dit forfaitaire bedrag niet zou zijn verminderd tot nihil; of

CONCEPT

2°. artikel 49db, tweede lid, van die wet geen toepassing zou vinden;

b. degene die op het moment dat het forfaitaire bedrag, bedoeld in onderdeel a, wordt toegekend de partner, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel f, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, was van degene als bedoeld in onderdeel a; en

c. onverminderd de partner, bedoeld in onderdeel b, degene die op 31 december 2020 de partner, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel f, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, was van degene als bedoeld in onderdeel a mits degene als bedoeld in onderdeel a uiterlijk op 1 juni 2021 heeft verzocht om toepassing van een herstelregeling als bedoeld in artikel 49db, derde lid, van die wet.

2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op de met de schuld verband houdende verhogingen.

3. Indien de schuld, bedoeld in het eerste lid, na 31 december 2020 is verminderd als gevolg van aflossing of verrekening restitueert het college van burgemeester en wethouders het bedrag waarmee de schuld is verminderd.

4. In afwijking van het eerste lid en derde lid scheldt het college van burgemeester en wethouders niet kwijt en restitueert niet indien de schuld is ontstaan door:

a. een besluit van het college van burgemeester en wethouders jegens de persoon, bedoeld in het eerste lid, handelend in de hoedanigheid van werkgever;

b. een terugvordering of een bestuurlijke boete in verband met het opzettelijk of door grove schuld niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting, bedoeld in:

1°. artikel 17, eerste lid, van de Participatiewet;

2°. artikel 13, eerste lid, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;

3°. artikel 13, eerste lid, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;

4°. artikel 30c, tweede en derde lid, van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen;

c. een terugvordering door het niet of niet behoorlijk nakomen van een verplichting als bedoeld in onderdeel b, waarbij het niet nakomen van de verplichting heeft geleid tot een in kracht van gewijsde gegane strafrechtelijke veroordeling of onherroepelijk geworden strafbeschikking;

d. naar het oordeel van het college van burgemeester en wethouders uit kennelijk misbruik van de sociale zekerheid, of frauduleus handelen of nalaten.

5. Een schuld die is ontstaan door het verlenen van bijstand ter voorziening in de behoefte aan bedrijfskapitaal, bedoeld in artikel 78f Participatiewet, aan de persoon, bedoeld in het eerste lid, wordt kwijtgescholden of gerestitueerd tot maximaal het bedrag dat het bedrijf of zelfstandig beroep waarvoor de bijstand ter voorziening in de behoefte aan bedrijfskapitaal is verleend nog als de-minimissteun kan ontvangen als bedoeld in artikel 3 van Verordening (EU) nr. 1407/2013 van de Commissie van 18 december 2013 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (PbEU 2013, L 352). Op verzoek van het college van burgemeester en wethouders verleent de persoon, bedoeld in de eerste zin, gegevens, inlichtingen en documenten die noodzakelijk zijn voor de uitvoering van dit lid.

CONCEPT

6. Artikelen VII, vijfde tot en met zevende lid, 8c van de Participatiewet, 40 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers, en 40 van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel X

1. Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid scheldt schulden kwijt die verband houden met de uitvoering van de Wet inburgering, voor zover die op 31 december 2020 niet voldaan waren, of voor zover die betrekking hebben op de periode tot en met 31 december 2020 en de schuld na die datum is vastgesteld, van:

a. degene, die recht heeft op het forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 49db van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, of hier recht op zou hebben indien:

1°. dit forfaitaire bedrag niet zou zijn verminderd tot nihil; of

2°. artikel 49db, tweede lid, van die wet geen toepassing zou vinden;

b. degene die op het moment dat het forfaitaire bedrag, bedoeld in onderdeel a, wordt toegekend de partner, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel f, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, was van degene, bedoeld in onderdeel a; en

c. onverminderd de partner, bedoeld in onderdeel b, degene die op 31 december 2020 de partner, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel f, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, was van degene, bedoeld in onderdeel a mits degene, bedoeld in onderdeel a, uiterlijk op 1 juni 2021 heeft verzocht om toepassing van een herstelregeling als bedoeld in artikel 49db, derde lid, van die wet.

2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op de met de schuld verband houdende verhogingen.

3. Indien de schuld, bedoeld in het eerste lid, na 31 december 2020 is verminderd als gevolg van aflossing of verrekening restitueert Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid het bedrag waarmee de schuld is verminderd.

4. In afwijking van het eerste lid en derde lid scheldt Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid niet kwijt en restitueert niet indien de schuld is ontstaan door naar het oordeel van Onze Minister van Sociale Zaken uit kennelijk misbruik van het stelsel van inburgering, of frauduleus handelen of nalaten.

5.Artikel VII, vijfde tot en met zevende lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel XI

De artikelen VII tot en met X vervallen, met dien verstande dat:
a. zij, zoals zij luidden op 31 december 2023, van toepassing blijven op de persoon, bedoeld in artikel 49db van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, die vóór 1 januari 2024 een verzoek heeft gedaan als bedoeld in artikel 49db, vierde lid; en

b. het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, de Sociale verzekeringsbank, het college van burgemeester en wethouders en Onze minister van sociale zaken en werkgelegenheid schulden die ontstaan zijn na 31 december 2023, in afwijking van onderdeel a, slechts kwijtscheldt of restitueert na een voorafgaand verzoek van de belanghebbende.

CONCEPT

Artikel XII

1. Het CAK, bedoeld in artikel 1.1.1 van de Wet langdurige zorg, scheldt ambtshalve schulden kwijt die verband houden met de uitvoering van de wettelijke taken op het terrein van Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Onze Minister voor Medische zorg, die betrekking hebben op de periode tot en met 31 december 2020 voor zover deze niet zijn voldaan, van:

a. degene die het forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 49db van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen door de Belastingdienst/Toeslagen is toegekend, of zou zijn toegekend indien:

1°. dit forfaitaire bedrag niet zou zijn verminderd tot nihil; of

2°. artikel 49db, tweede lid, van die wet geen toepassing zou vinden;

b. degene die op het moment dat het forfaitaire bedrag, bedoeld in onderdeel a, wordt toegekend de partner, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel f, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, was van degene, bedoeld in onderdeel a; en

c. onverminderd de partner, bedoeld in onderdeel b, degene die op 31 december 2020 de partner, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel f, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, was van degene, bedoeld in onderdeel a, mits degene, bedoeld in onderdeel a, uiterlijk op 1 juni 2021 heeft verzocht om toepassing van een herstelregeling als bedoeld in artikel 49db, derde lid, van die wet.

2. De kwijtschelding is tevens van toepassing op de met de schuld verband houdende verhogingen.

3. Indien de schuld na 31 december 2020 is verminderd als gevolg van aflossing of verrekening restitueert het CAK het bedrag waarmee de schuld is verminderd.

4. De Belastingdienst/Toeslagen verstrekt aan het CAK uit eigen beweging of op verzoek gegevens en inlichtingen, waaronder begrepen persoonsgegevens, noodzakelijk voor de uitvoering van dit artikel.

5. Het CAK kan dit artikel buiten toepassing laten of daarvan afwijken, voor zover toepassing gelet op het belang dat dit artikel beoogt te beschermen zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

6. Bij ministeriële regeling kunnen regels worden gesteld voor de goede uitvoering van dit artikel.

7. De kwijtschelding van schulden die zien op de eigen bijdrage als bedoeld in artikel 3.2.5 van de Wet langdurige zorg komen ten laste van het Fonds langdurige zorg als bedoeld in artikel 1, onderdeel i, van de Wet financiering sociale verzekeringen en de kwijtschelding van schulden die zien op de eigen bijdrage als bedoeld in artikel 2 van het Bijdragebesluit zorg zoals dat artikel luidde op de dag voor de datum van intrekking van dat besluit komen tot de datum bedoeld in artikel 11.2.10 van de Wet langdurige zorg ten laste van het Algemeen Fonds Bijzondere Ziektekosten en daarna ten laste van het Fonds langdurige zorg.

CONCEPT

Artikel XIII

1. De Wlz-uitvoerder, bedoeld in artikel 1.1.1 van de Wet langdurige zorg, scheldt ambtshalve schulden kwijt die verband houden met de uitvoering van de wettelijke taken op het terrein van Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Onze Minister voor Medische zorg, die betrekking hebben op de periode tot en met 31 december 2020 voor zover deze niet zijn voldaan, van:

a. degene die het forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 49db van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen door de Belastingdienst/Toeslagen is toegekend, of zou zijn toegekend indien:

1°. dit forfaitaire bedrag niet zou zijn verminderd tot nihil; of

2°. artikel 49db, tweede lid, van die wet geen toepassing zou vinden;

b. degene die op het moment dat het forfaitaire bedrag, bedoeld in onderdeel a, wordt toegekend de partner, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel f, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, was van degene, bedoeld in onderdeel a; en

c. c. onverminderd de partner, bedoeld in onderdeel b, degene die op 31 december 2020 de partner, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel f, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, was van degene, bedoeld in onderdeel a, mits degene, bedoeld in onderdeel a, uiterlijk op 1 juni 2021 heeft verzocht om toepassing van een herstelregeling als bedoeld in artikel 49db, derde lid, van die wet.

2. Artikel XII, tweede tot en met het zesde lid, is van overeenkomstige toepassing.

3. De kwijtschelding van schulden in verband met de uitvoering van de Wet langdurige zorg komen ten laste van het Fonds langdurige zorg als bedoeld in artikel 1, onderdeel i, van de Wet financiering sociale verzekeringen en de kwijtschelding van schulden in verband met de uitvoering van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten komen tot de datum bedoeld in artikel 11.2.10 van de Wet langdurige zorg ten laste van het Algemeen Fonds Bijzondere Ziektekosten en daarna ten laste van het Fonds langdurige zorg.

Artikel XIV

1. Het college, bedoeld in de artikelen 1.1 van de Jeugdwet en 1.1.1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, scheldt ambtshalve schulden kwijt die verband houden met de uitvoering van de wettelijke taken op het terrein van Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Onze Minister voor Medische zorg, die betrekking hebben op de periode tot en met 31 december 2020 voor zover deze niet zijn voldaan, van:

a. degene die het forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 49db van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen door de Belastingdienst/Toeslagen is toegekend, of zou zijn toegekend indien:

1°. dit forfaitaire bedrag niet zou zijn verminderd tot nihil; of

2°. artikel 49db, tweede lid, van die wet geen toepassing zou vinden;

b. degene die op het moment dat het forfaitaire bedrag, bedoeld in onderdeel a, wordt toegekend de partner, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel f, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, was van degene, bedoeld in onderdeel a; en

CONCEPT

c. onverminderd de partner, bedoeld in onderdeel b, degene die op 31 december 2020 de partner, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel f, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen, was van degene, bedoeld in onderdeel a, mits degene, bedoeld in onderdeel a, uiterlijk op 1 juni 2021 heeft verzocht om toepassing van een herstelregeling als bedoel in artikel 49db, derde lid, van die wet.

2. Artikel XII, tweede tot en met het zesde lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel XV

1. Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties verstrekt aan gemeenten een specifieke uitkering ter bekostiging van de door het college van burgemeester en wethouders verleende kwijtschelding en restitutie op grond van artikel 26a van de Invorderingswet 1990 van verschuldigde gemeentelijke belastingen als bedoeld in Hoofdstuk XV van de Gemeentewet.

2. Bij regeling van Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties worden regels gesteld over de specifieke uitkering, bedoeld in het eerste lid.

Artikel XVI

1. Onze Minister van Sociale zaken en Werkgelegenheid verstrekt aan gemeenten een specifieke uitkering ter bekostiging van de door het college van burgemeester en wethouders verleende kwijtschelding en restitutie op grond van artikel IX.

2. Bij regeling van Onze Minister van Sociale zaken en Werkgelegenheid worden regels gesteld over de specifieke uitkering, bedoeld in het eerste lid.

Artikel XVII

De **artikelen XII, XIII en XIV** vervallen.

Artikel XVIII

1. Deze wet treedt in werking met ingang van 1 januari 2022, met dien verstande dat:

a. artikel I, onderdelen B en R, terugwerkt tot en met 7 juli 2020;

b. artikel I, onderdelen J en M, terugwerkt tot en met 2 oktober 2020;

c. artikel I, onderdelen I en K, terugwerkt tot en met 4 december 2020;

d. artikel I, onderdeel N, terugwerkt tot en met 16 december 2020;

e. artikel I, onderdelen F, H, P, S en T, en artikel III terugwerken tot en met 26 januari 2021;

f. artikel I, onderdeel V, terugwerkt tot en met 12 februari 2021;

g. de artikelen I, onderdeel A, XII, XIII en XIV terugwerken tot en met 1 juni 2021;

h. artikel I, onderdelen C, L en Q, en artikel II, IV en V, terugwerken tot en met 2 juni 2021;

i. de artikelen VII, VIII, IX, X, XV en XVI terugwerken tot en met 1 juli 2021;

j. artikel XI in werking treedt op 1 januari 2024;

k. artikel I, onderdeel E, in werking treedt op het tijdstip waarop artikel IV, onderdeel H, van de Wet verbetering uitvoerbaarheid toeslagen in werking treedt;

l. artikel I, onderdeel O, in werking treedt op 1 januari 2025, of op een bij koninklijk besluit te bepalen eerder tijdstip;

CONCEPT

m. artikel XVII in werking treedt op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel XIX

Deze wet wordt aangehaald als: Wet hersteloperatie toeslagen.

De Staatssecretaris van Financiën

CONCEPT

Wijziging van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen en enige andere wetten (Verzamelwet hersteloperatie toeslagen)

Memorie van toelichting

Inhoudsopgave

I. ALGEMEEN 23
1. Inleiding 23
2. Kwijtschelden van publieke schulden 23
3. Verhoging leeftijdsgrens status kind van vergunninghouder 27
4. Huurtoeslag bij grensoverschrijding 28
5. Codificatie van goedkeurend beleid 28
6. Budgettaire aspecten 35
7. EU-aspecten 37
8. Doenvermogen 37
9. Gevolgen voor burger en bedrijfsleven 38
10. Uitvoeringskosten 38
11. Advies en consultatie 38
12. Artikel 3.1 Comptabiliteitswet 2016 53
13. Evaluatie 54
II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING 55

CONCEPT

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

Het toeslagenstelsel heeft onder andere door de harde vormgeving en de uitvoering die daaraan is gegeven veel mensen benadeeld. Het stelsel, gebouwd om burgers financiële steun te bieden, en de uitvoering hiervan hebben ertoe geleid dat burgers in ernstige financiële en persoonlijke problemen zijn gekomen. Hoewel een financiële tegemoetkoming het onrecht nooit volledig kan wegnemen, heeft compensatie voor de getroffen ouders de hoogste prioriteit van het kabinet.[1]

Met de per 1 juli 2020 in werking getreden Wet hardheidsaanpassing Awir is een eerste stap gezet om de oplossing voor de getroffen ouders wettelijk te regelen. Met onder andere de brief van het kabinet van 22 december 2020 is daaraan verdere invulling gegeven.[2] De compensatieregeling is uitgebreid, zodat ouders die door de kinderopvangtoeslagproblematiek zijn geraakt onder een ruimere regeling vallen. Het kabinet betaalt verder – vooruitlopend op de verdere afhandeling van hun zaak - € 30.000 aan ouders die gedupeerd zijn door de 'alles-of-niets'-uitleg van de kinderopvangtoeslag en de buitensporige fraudejacht. De uitbetaling van dit forfaitaire bedrag van € 30.000 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag is voor veel ouders een belangrijke stap naar herstel. Een deel van deze ouders heeft of had grote schulden, die mede zijn veroorzaakt of verergerd door problemen met de kinderopvangtoeslagterugvordering. Om ervoor te zorgen dat ouders na de herstelbetaling(en) werkelijk een nieuwe start kunnen maken, heeft het kabinet besloten tot kwijtschelding van publieke schulden.[3] Verder is een moratorium ingesteld om ervoor te zorgen dat private schuldeisers tijdelijk geen beslag kunnen leggen op de door de ouders ontvangen compensatie en naar een structurele oplossing kan worden gezocht met de schuldeisers. Het kabinet heeft daarnaast de hersteloperatie opgeschaald en er is samen met gemeenten contact gelegd met alle ouders. Gedupeerde ouders is hulp aangeboden om samen met de gemeenten problemen die als gevolg van de kinderopvangtoeslagproblematiek zijn ontstaan op het gebied van zorg, wonen, werk en schulden aan te pakken.

1.1 Inhoud wetsvoorstel

Het voorliggende wetsvoorstel voorziet in:

- het kwijtschelden van publieke schulden (paragraaf 2. Kwijtschelden van publieke schulden);
- Verhoging van de leeftijd waarop de verblijfsstatus van de medebewoner relevant is naar 18 jaar (paragraaf 3. Verhoging leeftijdsgrens status kind van vergunninghouder);
- Aanpassing van een eis voor recht op huurtoeslag na huurgrensoverschrijding (paragraaf 4. Huurtoeslag bij grensoverschrijding);
- Codificatie goedkeurende beleidsbesluiten hersteloperatie kinderopvangtoeslag (paragraaf 5. Codificatie van goedkeurend beleid).

2. Kwijtschelden van publieke schulden

[1] Kamerstukken II 2019/20, 31066, nr. 613.
[2] Brief van de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane en de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 22 december 2020, 'Herstel Toeslagen' (kenmerk 2020Z25679).
[3] Brief van de Staatssecretaris van Financiën van 18 januari 2021, Kamerstukken II 2020/21, 31066, nr. 773.

CONCEPT

2.1 Inleiding

Naast toeslag- en belastingschulden stelt het kabinet voor om overige publieke schulden kwijt te schelden. Gezien de ambitie ouders snel een nieuwe start te geven en daarmee zo goed als mogelijk te helpen schuldenvrij verder te kunnen, wordt het begrip publieke schulden ruim uitgelegd. Ouders kunnen alleen een nieuwe start maken als er een oplossing komt voor hun publieke schulden. Daarom is het uitgangspunt dat bij gedupeerden alle publieke schulden worden kwijtgescholden. Er wordt dus niet onderzocht hoe een schuld is ontstaan. Daarnaast voorkomt het vervelende vragen en onderzoeken naar het ontstaan van de schuld en de problemen rond de kinderopvangtoeslagterugvordering. Voor deze benadering geldt één uitzondering. Schulden die voortvloeien uit ernstig misbruik, nalatigheid of strafbare feiten worden niet kwijtgescholden. Hiervan is bijvoorbeeld sprake wanneer het ontstaan van een schuld aantoonbaar verwijtbaar is aan de ouder of diens toeslagpartner. Gezien de aard van (het ontstaan van) deze schulden acht het kabinet het niet wenselijk om ook deze schulden kwijt te schelden. Het kabinet wil naast toeslag- en belastingschulden ook de overige openstaande publieke schulden die zien op de periode tot en met 31 december 2020 kwijtschelden. Dit geldt ook voor vorderingen die op 1 januari 2021 nog niet zijn geformaliseerd, maar wel zien op de periode tot en met 31 december 2020.

Toekenning van kwijtschelding van publieke schulden

Net zoals bij de kwijtschelding van belasting- en toeslagschulden, hoeven belanghebbenden in principe niet om kwijtschelding van andere publieke schulden te verzoeken. Een belanghebbende heeft van rechtswege recht op kwijtschelding wanneer de Belastingdienst/Toeslagen het forfaitaire bedrag van € 30.000 toekent. Kwijtschelding wordt dan ambtshalve door de publieke instelling verleend. Indien dit ten onrechte niet meteen door de organisatie wordt gedaan, dan kan de ouder of toeslagpartner hier bij de desbetreffende uitvoeringsorganisatie alsnog om verzoeken. Die uitvoeringsinstantie willigt dat verzoek dan in.

Wettelijke grondslagen voor het kwijtschelden van publieke schulden

In het onderhavige wetsvoorstel worden de Gemeentewet en de Waterschapswet gewijzigd om voor gemeenten en waterschappen een grondslag te introduceren voor het kwijtschelden van publieke schulden. Dit geldt ook voor het kwijtschelden van belastingschulden door gemeenten en waterschappen voor de gemeentelijke belastingen en waterschapsbelastingen. Ook worden in het onderhavige wetsvoorstel grondslagen gecreëerd voor het kwijtschelden van schulden in het sociaal domein door het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV), de Sociale verzekeringsbank (SVB) en het college van burgemeester en wethouders en kwijtschelding in verband met inburgering (hierna nader toegelicht). Tot slot worden er voor het CAK, de Wlz-uitvoerder en het college van burgemeester en wethouders in verband met de uitvoering van de wettelijke taken op het terrein van de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Minister voor Medische zorg grondslagen in dit wetsvoorstel neergelegd. Voor de uitvoeringsorganisaties die onder de verantwoordelijkheid vallen van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap bestaat al een grondslag

CONCEPT

voor het kwijtschelden in de voor die uitvoeringsorganisaties betreffende wetgeving.[4] Voor deze uitvoeringsorganisaties hoeft in dit wetsvoorstel dan ook niets te worden geregeld.

2.2 Specifieke wetgeving kwijtschelding schulden sociale zekerheids- en inburgeringswetten
Ook de openstaande schulden die onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) vallen worden kwijtgescholden. Het betreft schulden voortkomend uit werknemersverzekeringen, volksverzekeringen, sociale voorzieningen en inburgering. Bovenstaande regelingen worden uitgevoerd door het UWV, SVB, gemeenten en de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), in mandaat namens de minister van SZW.

Dit wetsvoorstel biedt de noodzakelijke wettelijke grondslagen om de schulden, waaronder ook het afzien van terugvorderingen van onverschuldigd betaalde uitkeringen begrepen, te kunnen kwijtschelden. De bestaande kwijtscheldingsbepalingen in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de socialezekerheidswetgeving zijn niet in alle gevallen toereikend als grondslag voor kwijtschelding. In artikel 4:94a Awb is een algemene bevoegdheid opgenomen voor bestuursorganen tot het geheel of gedeeltelijk kwijtschelden van een geldschuld indien de nadelige gevolgen van de invordering onevenredig zijn in verhouding tot de met de invordering te dienen doelen. Het artikel is alleen aan de orde als niet al op grond van een ander wettelijk voorschrift in kwijtschelding is voorzien.

Veel materiewetten in de sociale zekerheid hanteren een verwijtbaarheidscriterium en beperken de mogelijkheid om een opgelegde bestuurlijke boete kwijt te schelden, waardoor het kwijtschelden van schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag op dit moment niet zonder meer mogelijk is, noch op grond van de materiewet noch op grond van artikel 4:94a Awb.[5] De verschillende materiewetten, behoudens de Wet inburgering, bieden via hardheidsclausules de mogelijkheid om bij dringende redenen af te zien van terugvordering van de onterecht verkregen uitkering en boete. Blijkens de totstandkomingsgeschiedenis van deze hardheidsclausules[6] en de toepassing daarvan in de praktijk gaat het bij dringende redenen om uitzonderlijke situaties die bovendien steeds op het niveau van een individuele belanghebbende en individueel besluit moeten worden overwogen. Deze bepalingen lenen zich voor de socialezekerheids- en inburgeringswetgeving niet voor een generieke kwijtschelding, zoals met het kabinetsbesluit wordt voorgestaan.

Gezien het spoedeisend belang dat met kwijtschelding gemoeid is, om voor gedupeerden rust en zekerheid over hun schuldpositie te geven, heeft de minister van SZW de betrokken bestuursorganen gevraagd om te anticiperen op de grondslag voor kwijtschelding die met dit wetsvoorstel beoogd wordt. Beide Kamers zijn van het besluit tot anticiperen op de hoogte gesteld.[7] Met ingang van 1 juli 2020 zijn UWV, SVB, de colleges van burgemeester en wethouders en DUO gestart met het anticiperen op deze grondslag. Aan deze grondslag wordt dan ook

[4] In specifieke wetgeving of in artikel 4.94a van de Algemene wet Bestuursrecht.
[5] Zie memorie van toelichting Wijziging van de Algemene wet bestuursrecht naar aanleiding van de evaluatie van de regeling over bestuursrechtelijke geldschulden (Evaluatiewet bestuursrechtelijke geldschuldenregeling Awb), Kamerstukken II, 2019/20, 35 477, nr. 3.
[6] Kamerstukken II 2011/12, 33 207, nr. 3.
[7] Brief van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 17 juni 2021, vergaderjaar 2020/21. 31066, nr. 848.

CONCEPT

terugwerkende kracht tot 1 juli 2020 verleend zodat deze kwijtschelding van een afdoende rechtsgrondslag wordt voorzien.

Gemeenten hechten aan een schuldenaanpak met een oplossing voor zowel de private als publieke schulden van gedupeerde ouders en hun toeslagpartner. Met de medeoverheden is overeenstemming bereikt over het kwijtschelden van de schulden van de ouders. Op het terrein van sociale zekerheid gaat het om schulden in het kader van de Participatiewet. Met dit wetsvoorstel en het akkoord kunnen gemeenten ook overgaan tot het kwijtschelden van schulden.

2.2.1 Verduidelijking en nadere uitgangspunten kwijtschelding schulden sociale zekerheids- en inburgeringswetten

Bij de kwijtschelding binnen de sociale zekerheids- en inburgeringswetgeving wordt aangesloten bij de algemene uitgangspunten voor het kwijtschelden van schulden van ouders die in aanmerking komen voor een herstelregeling kinderopvangtoeslag. In de socialezekerheidswetten geldt dat in de situatie dat schulden het gevolg zijn van ernstig misbruik, kwijtschelding achterwege blijft. Dit betreft situaties waarin sprake is van het schenden van de inlichtingenplicht en bovendien van grove schuld of opzet, zoals neergelegd in het Boetebesluit socialezekerheidswetten. In de sociale zekerheid wordt over het algemeen in het kader van grove schuld een boete van 75 procent opgelegd en in het kader van opzet een boete van 100 procent. Kwijtschelding blijft in deze gevallen achterwege ten aanzien van de bestuurlijke boete, alsmede ten aanzien van het bedrag aan onterecht verkregen uitkering als gevolg van de overtreding van de inlichtingenplicht: het benadelingsbedrag. Kwijtschelding van het benadelingsbedrag vindt evenmin plaats als vervolging is ingesteld op grond van het strafrecht. In de sociale zekerheid betreft dit situaties waarbij sprake is van een benadelingsbedrag van € 50.000 of hoger vanwege het schenden van de inlichtingenplicht.

De beslissing over kwijtschelding van de schulden in het kader van sociale zekerheids- en inburgeringswetten worden ambtshalve vastgesteld door respectievelijk UWV, SVB, DUO en gemeenten. De betrokkenen hoeven in principe niet te verzoeken om kwijtschelding. Zij ontvangen van de betreffende uitvoeringsorganisatie een beschikking over de kwijtschelding van de schulden.

2.2.2 Verwerking persoonsgegevens

Om uitvoering te kunnen geven aan kwijtschelding zijn de uitvoerders in de sociale zekerheid en inburgering (UWV, SVB, DUO en gemeenten) genoodzaakt persoonsgegevens te verwerken. Er zal immers moeten worden vastgesteld of een betrokkene tot de gedupeerden of diens toeslagpartner behoort en of deze schulden moeten worden kwijtgescholden. De uitvoerders beschikken niet eigenstandig over het gegeven of betrokkene en/of diens toeslagpartner tot de gedupeerden behoort. Hiertoe verstrekt de Belastingdienst/Toeslagen gegevens aan de uitvoeringsorganisaties. Om deze reden voorziet het onderhavige wetsvoorstel in grondslagen voor het verwerken van deze gegevens met als doel schulden kwijt te schelden van de groep gedupeerde ouders. Met de grondslag(en) wordt borging van adequate verwerking van persoonsgegevens beoogd en een efficiënte en slagvaardige uitvoering van het kwijtschelden van schulden.

CONCEPT

2.3 Kwijtschelding gedupeerden op het terrein van het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport

Voor de kwijtschelding van schulden van gedupeerden en hun toeslagpartner op het terrein van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) worden drie artikelen opgenomen in deze wet. Het betreft per uitvoeringsinstantie een artikel dat van die instantie alle wettelijke taken omvat waarbij een vordering kan ontstaan op een gedupeerde. Deze artikelen vormen een bijzonder regime voor de kwijtschelding van schulden van gedupeerden en hun toeslagpartner naast de bestaande kaders voor het afwikkelen van schulden op grond van de Zorgverzekeringswet, de Wet langdurige zorg, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet, voor zover uiteengezet in de genoemde wetgeving. Deze tijdelijke artikelen gaan als lex specialis voor op hetgeen bij of krachtens de genoemde wetten is geregeld en zij verruimen noch beperken de reguliere mogelijkheden voor kwijtschelding, maar zien dus op deze bijzondere afgebakende groep.

3. Verhoging leeftijdsgrens status kind van vergunninghouder

Bij de uitvoering van motie Lodders/Van Weyenberg[8] zijn de mogelijkheden onderzocht om op korte termijn verbeteringen in het huidige toeslagenstelsel door te voeren om knelpunten, schrijnende situaties en terugvorderingen te voorkomen. Bij de geïnventariseerde knelpunten en schrijnende situaties in het huidige toeslagenstelsel is onder meer gekeken naar de echte kortetermijnverbeteringen; oplossingen voor knelpunten die dit demissionaire kabinet op korte termijn zelf ter hand kan nemen. Deze kortetermijnverbeteringen hebben beperkte uitvoeringstechnische en juridische consequenties en vrijwel geen budgettaire gevolgen.

Een kind dat geboren wordt uit een verblijfsgerechtigde beschikt niet automatisch over een verblijfstitel. De ouders moeten deze aanvragen. De uitvoering van deze voorwaarde kan soms hard uitpakken omdat dit een actie van de aanvrager vereist, namelijk het aanvragen van een verblijfstitel. Wanneer deze actie achterwege blijft, vervalt het recht op huurtoeslag totdat de aanvraag is gedaan. In eerdere antwoorden op vragen van de leden Kuiken en Nijboer is aan de Tweede Kamer gemeld dat in overleg met de Staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane en de Staatssecretaris van Justitie & Veiligheid zou worden bezien wat mogelijk is om stopzettingen en latere nabetalingen te voorkomen.[9] Inmiddels is de voorlichting op de website van de Belastingdienst/Toeslagen verbeterd.[10] Ter uitvoering van het antwoord op nadere vragen van de leden Bromet en Smeulders[11] heeft een nadere verkenning plaatsgevonden naar de mogelijkheid om de leeftijdsgrens waarop de status van de medebewoner voor het recht op toeslagen relevant is te verhogen. Hierbij is onder meer aangesloten bij de uitvoering van de motie van de leden Lodders en Van Weyenberg.[12] Op basis van deze analyse stelt het kabinet voor de leeftijdsgrens voor de eis van een rechtmatige status voor medebewoners voor de huurtoeslag te

[8] Kamerstukken II 2020/21, 35572, nr. 49.
[9] Aanhangsel Handelingen II 2018/19, nr. 3290.
[10] www.toeslagen.nl
[11] Aanhangsel Handelingen II 2020/021, nr. 1575.
[12] Kamerstukken II 2020/21, 35572, nr. 49.

CONCEPT

verhogen naar 18 jaar. Dit betekent dat bij geboorte van een kind van vergunninghouders geen directe actie van de ouders wordt gevergd om aanspraak te blijven maken op huurtoeslag.

4. Huurtoeslag bij grensoverschrijding

In een aantal uitzonderingssituaties bestaat recht op huurtoeslag boven de maximumhuurgrens. Zo blijft er recht op huurtoeslag bestaan als er in de maand voor de huurgrensoverschrijding recht op huurtoeslag was. Het kan echter gebeuren dat de huurgrensoverschrijding plaatsvindt zonder dat in de maand voorafgaand aan de overschrijding sprake is van recht op huurtoeslag, bijvoorbeeld omdat juist in het jaar van de huurgrensoverschrijding sprake was van een te hoog inkomen of vermogen. Indien het inkomen en vermogen weer voldoen aan de eisen voor huurtoeslag, bestaat geen recht op huurtoeslag vanwege een huur boven de maximumhuurgrens. Aangezien deze voorwaarde tot schrijnende situaties kan leiden, wordt voorgesteld in de voorwaarde dat eerder sprake moet zijn geweest van recht op huurtoeslag de specificering dat dit de maand voorafgaand aan de overschrijding het geval moet zijn met ingang van 1 januari 2022 te schrappen.

5. Codificatie van goedkeurend beleid

Een deel van de maatregelen in het kader van het herstel kinderopvangtoeslag is vooruitlopend op wetgeving in werking getreden via beleidsbesluiten. Het gaat hierbij om maatregelen waarvoor het kabinet het onwenselijk vond om deze pas na afronding van een formeel wetgevingstraject in werking te laten treden. Dat zou namelijk tot gevolg hebben dat gedupeerde ouders langer op herstel zouden moeten wachten. In dit wetsvoorstel wordt voorgesteld deze maatregelen alsnog met terugwerkende kracht te codificeren.

Dit goedkeurende beleid betreft de beleidsbesluiten betreffende:

5.1 een noodvoorziening;
5.2 een uitbreiding van de O/GS-tegemoetkomingsregeling met situaties waarin de Belastingdienst/Toeslagen een buitengerechtelijke schuldregeling geweigerd heeft vanwege een onterechte kwalificatie opzet of grove schuld;
5.3 een aanvullende tegemoetkoming bij hogere werkelijke schade bij een onterechte kwalificatie opzet/grove schuld;
5.4 het uitbreiden van de compensatieregeling naar situaties waarin het stelsel van de kinderopvangtoeslag te hard uitpakte;
5.5 het toekennen van een forfaitair bedrag van € 30.000;
5.6 het kwijtschelden van belasting- en toeslagschulden;
5.7 een compensatie voor afgeloste publieke schulden; en
5.8 een compensatie voor gedupeerden in een wettelijk schuldentraject en buitengerechtelijke schuldregeling.

5.1 Noodvoorziening

Op 2 oktober 2020 is de regeling noodvoorziening kinderopvangtoeslag ingevoerd op grond waarvan de Belastingdienst/Toeslagen incidenteel een noodvoorziening kan verstrekken aan ouders die als gevolg van de problemen rondom de kinderopvangtoeslagterugvordering in een acute financiële noodsituatie verkeren en waaraan (een eerste betaling voor) compensatie of

CONCEPT

tegemoetkoming niet op korte termijn uitgekeerd kan worden.[13] Op 16 december 2020 is deze noodvoorziening uitgebreid naar gedupeerden die als gevolg van de problemen rondom de andere toeslagen in een acute financiële noodsituatie komen te verkeren.[14] De noodvoorziening, die meestal circa € 500 bedraagt, is bedoeld voor gedupeerden die geen financiële middelen hebben om bepaalde noodzakelijke uitgaven te doen. Hierbij valt te denken aan uitgaven aan schoolvoorzieningen voor kinderen of medicijnen.

5.2 O/GS-tegemoetkomingsregeling bij weigeren buitengerechtelijke schuldregeling
Op grond van de O/GS-tegemoetkomingsregeling kan de Belastingdienst/Toeslagen een O/GS-tegemoetkoming verstrekken aan de ouder aan wie bij terugvordering van de kinderopvangtoeslag geen persoonlijke betalingsregeling is toegekend vanwege een onterechte kwalificatie opzet of grove schuld van die ouder of diens partner ten aanzien van het ontstaan van de terugvordering kinderopvangtoeslag. De O/GS-tegemoetkomingsregeling voorziet in een vergoeding van een forfaitair percentage van 30% van het bedrag van de initiële terugvordering van de kinderopvangtoeslag (hierna: O/GS-tegemoetkoming). De O/GS-tegemoetkomingsregeling geldt alleen indien de ouder geen recht heeft op compensatie op grond van de compensatieregeling over hetzelfde berekeningsjaar. Met ingang van 4 december 2020 is de O/GS-tegemoetkomingsregeling uitgebreid naar situaties waarin de Belastingdienst/Toeslagen een verzoek om buitengerechtelijke schuldregeling heeft geweigerd op dezelfde gronden.[15]

5.3 Aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS
Sinds 4 december 2020 bestaat de regeling voor een aanvullende tegemoetkoming van hogere werkelijke schade bij O/GS.[16] Op grond van deze regeling kan de Belastingdienst/Toeslagen een aanvullende tegemoetkoming voor werkelijk geleden schade toekennen aan een ouder wanneer die ouder of diens partner onterecht de kwalificatie opzet of grove schuld heeft gekregen bij het aanvragen van een persoonlijke betalingsregeling of een buitengerechtelijke schuldregeling voor een kinderopvangtoeslagschuld en op grond van die kwalificatie die aanvraag is afgewezen. Deze aanvullende tegemoetkoming kan worden verleend als de schade van de ouder als gevolg van het niet-toekennen van een persoonlijke betalingsregeling of het weigeren van een buitengerechtelijke schuldregeling voor de terugvordering van de kinderopvangtoeslag, hoger is dan de al in de wet opgenomen forfaitaire tegemoetkoming van 30% van de terugvordering. Deze aanvullende tegemoetkoming komt bovenop die forfaitaire tegemoetkoming.

Het kan bij werkelijke schade bijvoorbeeld gaan om kosten die door de gedupeerde ouder zijn gemaakt in verband met de invordering van zijn kinderopvangtoeslagschuld als gevolg van het weigeren van een persoonlijke betalingsregeling of van een buitengerechtelijke schuldregeling op grond van een onterechte kwalificatie opzet of grove schuld; kosten die bij het toekennen van een persoonlijke betalingsregeling of van een buitengerechtelijke schuldregeling niet zouden zijn gemaakt. Een ander voorbeeld is de situatie waarin als gevolg van het weigeren van een persoonlijke betalingsregeling of van een buitengerechtelijke schuldregeling op grond van een

[13] Besluit noodvoorziening kinderopvangtoeslag.
[14] Besluit noodvoorziening toeslagen.
[15] Besluit aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS.
[16] Besluit aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS.

CONCEPT

onterechte kwalificatie opzet of grove schuld, de gedupeerde in totaal een hoger bedrag aan kinderopvangtoeslag heeft terugbetaald, dan hij zou hebben betaald als hem wel een persoonlijke betalingsregeling zou zijn toegekend of als de Belastingdienst/Toeslagen wel akkoord was gegaan met een buitengerechtelijke schuldregeling. Dit hogere bedrag behoort dan tot de werkelijke kosten, evenals de kosten voor de financiering van dit hogere bedrag, zoals betaalde rente. Een derde voorbeeld is de situatie waarin een derde aan de gedupeerde bedragen in rekening heeft gebracht voor (beroepsmatig) verleende bijstand in verband met de invordering van de betreffende kinderopvangtoeslagschuld waarvoor geen persoonlijke betalingsregeling is toegekend of waarvoor de Belastingdienst/Toeslagen niet akkoord is gegaan met een buitengerechtelijke schuldregeling op grond van een onterechte kwalificatie opzet of grove schuld. Het kan hierbij gaan om juridische proceshandelingen die hiermee nauw verband houden. Ook kan het gaan om de betaalde bedragen aan een bijstandsverlener voor het begeleiden van de gedupeerde in zijn verzoek om de O/GS-tegemoetkoming of om een aanvullende tegemoetkoming voor werkelijke schade.

Een ouder kan tot en met 31 december 2023 een verzoek om een aanvullende tegemoetkoming voor werkelijke schade bij de Belastingdienst/Toeslagen indienen. Hierbij moet de ouder aannemelijk maken dat en in welke mate hij recht heeft op een aanvullende tegemoetkoming voor werkelijke schade. De Belastingdienst/Toeslagen legt het verzoek voor advies voor aan de Commissie aanvullende schadevergoeding werkelijke schade. De Belastingdienst/Toeslagen neemt vervolgens een besluit met betrekking tot de aanvullende tegemoetkoming waarbij het advies van de Commissie aanvullende schadevergoeding werkelijke schade leidend is.
In aanvulling op de codificatie van het Besluit aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS wordt in dit wetsvoorstel voorgesteld dat een ouder in bepaalde gevallen ook op een latere datum dan 31 december 2023 nog een verzoek om een aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS kan indienen bij de Belastingdienst/Toeslagen. De mogelijkheden hiertoe worden nader toegelicht in het artikelsgewijs deel van deze memorie van toelichting. Ten aanzien van verzoeken voor een aanvullende compensatie voor de werkelijke schade bij de compensatieregeling wordt eenzelfde verruiming voorgesteld.

5.4 Uitbreiden compensatieregeling met hardheid

Ouders die gedupeerd zijn door hardheid van het stelsel hebben vergelijkbare gevolgen ondervonden als de ouders die zijn gedupeerd door het institutioneel vooringenomen handelen door de Belastingdienst/Toeslagen. Zij verdienen in de ogen van het kabinet ook dezelfde regeling. Daarom is met ingang van 26 januari 2021 vooruitlopend op deze wetgeving goedgekeurd dat de tegemoetkoming (hierna: compensatie) naar aanleiding van hardheid – met terugwerkende kracht – op dezelfde wijze wordt berekend als de compensatie bij de compensatieregeling.[17] Met dit wetsvoorstel vervalt de hardheidsregeling en wordt de compensatieregeling uitgebreid naar situaties waarin het stelsel van de kinderopvangtoeslag te hard uitpakte. Bij de berekening van de compensatie bij hardheid wordt, conform de bestaande compensatieregeling, uitgegaan van de gehele terugvordering die samenhangt met hardheid van het stelsel. Wel geldt als aanvullende voorwaarde dat zij in enig jaar ten minste € 1.500 aan kinderopvangtoeslag moesten terugbetalen

[17] Besluit forfaitair bedrag en verruiming compensatieregeling.

CONCEPT

of dat de aanspraak op kinderopvangtoeslag in enig jaar met ten minste € 1.500 is verlaagd, zoals dat ook voor de hardheidsregeling gold. Ook kan de ouder onder de verbrede compensatieregeling, in tegenstelling tot bij de hardheidsregeling, voor hardheid een verzoek om aanvullende compensatie voor werkelijke schade indienen. Dit verzoek wordt beoordeeld door de Commissie aanvullende schadevergoeding werkelijke schade. De verbreding van de compensatieregeling betekent dat aan een grotere groep gedupeerde ouders de meest ruimhartige vorm van compensatie kan worden geboden. De ruimere compensatieregeling geldt ook voor ouders die al een bedrag op grond van herstelregelingen voor hardheid ontvangen hebben. De Belastingdienst/Toeslagen berekent of deze ouders recht hebben op een aanvullend bedrag. De ouders hoeven hiervoor geen verzoek in te dienen. Wel zullen deze ouders – net zoals de ouders die gedupeerd zijn door institutionele vooringenomenheid van de Belastingdienst/Toeslagen – expliciet moeten verzoeken om aanvullende compensatie voor de werkelijke schade als zij menen daar recht op te hebben. Dit kan ook tijdens een gesprek met de persoonlijk zaakbehandelaar van de Belastingdienst/Toeslagen die de ouder toegewezen heeft gekregen. Het past binnen de rol van de persoonlijk zaakbehandelaar om de ouder op deze mogelijkheid te wijzen.

5.5 Forfaitair bedrag van € 30.000

De Belastingdienst/Toeslagen probeert in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag zo snel en zorgvuldig mogelijk alle gedupeerde ouders recht te doen door het vaststellen van compensaties en tegemoetkomingen. Het kabinet heeft geconcludeerd dat het niet mogelijk was om de compensaties en tegemoetkomingen snel vast te stellen. Om ouders sneller recht te kunnen doen en om een vereenvoudiging te bereiken voor de groep ouders die met een forfaitair bedrag van voldoende hoogte volledig gecompenseerd zijn, heeft het kabinet besloten een forfaitair bedrag van € 30.000 uit te betalen aan gedupeerde ouders die een verzoek voor een herstelregeling hebben ingediend. Voor ouders die getroffen zijn door de hardheid van het stelsel of door een onterechte kwalificatie O/GS geldt als aanvullende voorwaarde dat zij in enig jaar ten minste € 1.500 aan kinderopvangtoeslag moesten terugbetalen of dat de aanspraak op kinderopvangtoeslag in enig jaar met ten minste € 1.500 is verlaagd. Dit is in lijn met de voorwaarden die voor de hardheidsregeling golden. Het bedrag van € 30.000 is gebaseerd op een analyse dat deze € 30.000 naar verwachting voor tenminste de helft van de ouders minstens zo hoog is als of hoger is dan wanneer zij integraal behandeld en gecompenseerd zouden worden. Indien beide partners van een ouderpaar een verzoek voor herstel hebben ingediend en recht hebben op herstel, ontvangt de ouder die als eerste het verzoek om herstel heeft ingediend het forfaitaire bedrag. Dit is de uitwerking van het uitgangspunt dat is opgenomen in het Besluit forfaitair bedrag en verruiming compensatieregeling dat een ouder met een toeslagpartner in de jaren waarover herstel plaatsvindt, samen één keer voor het bedrag van € 30.000 in aanmerking komt, ongeacht het aantal jaren waarvoor recht op compensatie of tegemoetkoming bestaat en ongeacht of het partnerschap de gehele periode waarover herstel wordt geboden heeft geduurd. Van de ouder en de (ex-)toeslagpartner wordt verwacht dat zij, waar van toepassing, het bedrag onderling verdelen.

Het forfaitaire bedrag geldt als een forfaitaire tegemoetkoming voor de geleden schade en kan gezien worden als een voorschot op de compensaties en tegemoetkomingen uit de andere

CONCEPT

herstelregelingen voor de kinderopvangtoeslag. Ouders die op grond van een of meerdere herstelregelingen al een bedrag ontvangen hebben dat in totaal lager is dan € 30.000, krijgen dit uitbetaalde bedrag aangevuld tot € 30.000. Als een ouder bijvoorbeeld al een hardheidstegemoetkoming heeft ontvangen van € 20.000, krijgt deze ouder op grond van de forfaitaire regeling nog een bedrag van € 10.000 uitbetaald. Ouders die nog geen bedrag hebben ontvangen en voldoen aan de voorwaarden voor een van de herstelregelingen, ontvangen het forfaitaire bedrag van € 30.000. Dit is het minimumbedrag waar gedupeerde ouders recht op hebben. Tenzij de ouder hiervan afziet, toetst de Belastingdienst/Toeslagen op een later moment de van toepassing zijnde herstelregeling (compensatieregeling of O/GS-tegemoetkomingsregeling). Als deze ouders op grond van deze herstelregelingen recht hebben op een hoger bedrag dan € 30.000, ontvangen zij dit meerdere nadat dit hogere bedrag door de Belastingdienst/Toeslagen is vastgesteld. Het forfaitaire bedrag van € 30.000 hoeft uiteraard niet terugbetaald te worden als wordt vastgesteld dat de gedupeerde ouder op grond van de herstelregelingen recht heeft op een lager bedrag dan € 30.000.

De ouder die zich voor herstel gemeld heeft, hoeft geen verzoek in te dienen voor het ontvangen van het forfaitaire bedrag van € 30.000. De ouder die recht heeft op een compensatie of tegemoetkoming op grond van een herstelregeling kinderopvangtoeslag en hier voor 1 januari 2024 om heeft verzocht, ontvangt binnen zes maanden na dat verzoek het forfaitaire bedrag. Ouders die dat verzoek al voor 15 februari 2021 hebben gedaan, hebben het forfaitaire bedrag voor zover als mogelijk vóór 1 mei 2021 ontvangen.

5.6 Kwijtschelden van belasting- en toeslagschulden

De uitbetaling van het forfaitaire bedrag van € 30.000 is voor veel ouders een belangrijke stap naar herstel. Een deel van deze ouders heeft of had echter grote schulden, die mede zijn veroorzaakt of verergerd door problemen rondom de kinderopvangtoeslagterugvordering. Onder normale omstandigheden moeten schuldenaren hun vermogen aanwenden om hun schulden af te betalen. In deze uitzonderlijke situatie, waarin de ouders zijn geraakt door een collectief falen van alle staatsmachten, vindt het kabinet, conform de motie van het lid Omtzigt[18], dat ouders een schone lei verdienen en daarmee zonder schulden en met het geld dat zij krijgen in het kader van de hersteloperatie toeslagen een nieuwe start moeten kunnen verwezenlijken.

Om ervoor te zorgen dat ouders na de herstelbetaling een nieuwe start kunnen maken, heeft het kabinet diverse maatregelen aangekondigd, waaronder kwijtschelding van belastingschulden en toeslagschulden.[19] Met ingang van 2 juni 2021 is vooruitlopend op wetgeving goedgekeurd dat de toeslagschulden en belastingschulden van ouders die in aanmerking komen voor een herstelregeling kinderopvangtoeslag worden kwijtgescholden.[20] Ook de toeslag- en belastingschulden van degenen die op een bepaalde peildatum de toeslagpartners van deze ouders waren, worden kwijtgescholden. Dit draagt eraan bij om als gezin die nieuwe start te kunnen maken. In de meeste gevallen is deze peildatum de datum van uitbetaling van het hiervoor in deze

[18] Kamerstukken II 2020/21, 31066, nr. 729.
[19] Brief van de Staatssecretaris van Financiën van 18 januari 2021, Kamerstukken II 2020/21, 31066, nr. 773.
[20] Besluit uitbreiding Catshuisregeling Kinderopvangtoeslag.

CONCEPT

memorie beschreven forfaitaire bedrag. In de artikelsgewijze toelichting wordt toegelicht welke peildatum gehanteerd wordt in gevallen waarin geen forfaitair bedrag is uitbetaald en in welke gevallen 31 december 2020 ook als peildatum wordt gehanteerd. Voor de toets aan het partnerbegrip is het overigens irrelevant of de ouder in het berekeningsjaar waarin de peildatum valt een toeslag heeft aangevraagd.

Kwijtschelding of ontslag van betalingsverplichting wordt in beginsel verleend voor alle openstaande schulden die voor 1 januari 2021 zijn geformaliseerd in een terugvorderingsbeschikking, een belastingaanslag, een boetebeschikking of een beschikking aansprakelijkstelling. Daarnaast wordt kwijtschelding in beginsel ook verleend voor alle na deze datum nog te formaliseren toeslag- en belastingschulden, voor zover deze materieel betrekking hebben op de periode tot 1 januari 2021. Kwijtschelding geldt ook voor de nog verschuldigde bedragen die verband houden met (de invordering van) toeslag- en belastingschulden, zoals belopen (invorderings-)renten of kosten van invordering.

In de situatie dat de belastingschulden en de daarmee verband houdende schulden het gevolg zijn van ernstig misbruik, blijft kwijtschelding of ontslag van betalingsverplichting op grond van dit onderdeel achterwege. Hiervan is bijvoorbeeld sprake als het ontstaan of onbetaald blijven van de openstaande belastingschuld aantoonbaar te wijten is aan het opzettelijk handelen of opzettelijk nalaten van de ouder of de toeslagpartner en in verband hiermee een vergrijpboete is opgelegd van 50% of meer van het wettelijke maximum. De openstaande boete alsmede de daarmee verband houdende belastingschuld komen dan niet voor kwijtschelding in aanmerking. Kwijtschelding van de belastingschuld vindt evenmin plaats als naar aanleiding van het ontstaan of onbetaald blijven hiervan vervolging is ingesteld op grond van het strafrecht. Bij toeslagschulden met een kwalificatie opzet is vaak geen goede onderbouwing voor deze kwalificatie geadministreerd bij de Belastingdienst/Toeslagen. Daarom komen deze toeslagschulden wel in aanmerking voor kwijtschelding.

De kwijtschelding van toeslag- en belastingschulden wordt bij afzonderlijke beschikkingen vastgesteld door de Belastingdienst/Toeslagen, respectievelijk de ontvanger. De Belastingdienst/Toeslagen en de ontvanger zullen zoveel mogelijk ambtshalve kwijtschelding verlenen voor de genoemde schulden; ook als het gaat om schulden die na 1 januari 2021 worden geformaliseerd en betrekking hebben op de periode tot 1 januari 2021. Mocht de kwijtschelding om wat voor reden dan ook niet ambtshalve zijn verleend, dan kan de ouder of partner van die ouder hier alsnog om verzoeken. Indien er sprake is van een openstaande schuld op grond van een voorlopige aanslag, wordt deze voorlopige aanslag pas kwijtgescholden nadat de definitieve aanslag is bekendgemaakt. Immers pas nadat de definitieve aanslag bekend is gemaakt is duidelijk welk bedrag aan belasting de belastingschuldige over het betreffende belastingjaar is verschuldigd. Deze voorlopige aanslag wordt, overeenkomstig de Algemene Wet inzake Rijksbelastingen, met de definitieve aanslag verrekend.[21] Wanneer blijkt dat de ouder uiteindelijk nog een bedrag

[21] Artikel 15 AWR.

CONCEPT

verschuldigd is, zal de ontvanger het bedrag van de definitieve aanslag als de daarmee samenhangende openstaande voorlopige aanslag kwijtschelden.

5.7. Compensatie voor afgeloste publieke schulden

Een deel van de gedupeerde ouders heeft al in 2019 of 2020 een compensatie of tegemoetkoming ontvangen in het kader van het herstel kinderopvangtoeslag. Op dat moment was er nog geen sprake van het kwijtschelden van publieke schulden. In tegenstelling tot gedupeerden die hun herstel in 2021 of later ontvangen, kunnen degenen die de herstelbetaling in 2019 of 2020 ontvangen hebben hiermee een publieke schuld afgelost hebben. Het gevolg daarvan is dat zij voor een lagere kwijtschelding in aanmerking komen. Hiermee zijn zij per saldo slechter af dan ouders die hun herstel pas na 2020 ontvangen. Om gedupeerde ouders die al eerder de herstelbetaling ontvangen hebben hiervoor te compenseren, is met ingang van 2 juni 2021, vooruitlopend op wetgeving, een compensatie voor afgeloste publieke schulden goedgekeurd.[22] Gedupeerde ouders kunnen de Belastingdienst/Toeslagen tot en met 31 december 2023 verzoeken om deze compensatie. Het bedrag van deze compensatie is het bedrag van de afgeloste publieke schulden tussen het moment van het ontvangen van de herstelbetaling en 1 januari 2021 en bedraagt maximaal het bedrag van de herstelbetaling. De gedupeerde ouder verstrekt hiervoor een overzicht van de afgeloste bedragen aan de Belastingdienst/Toeslagen.

5.8 Compensatie voor gedupeerden in een wettelijk schuldentraject en buitengerechtelijke schuldregeling

In de Kamerbrief van de Staatssecretaris van Financiën van 20 april 2021 is aangekondigd zo snel mogelijk te willen voorzien in een oplossing voor door de toeslagenaffaire gedupeerde ouders die zich in de wettelijke schuldsanering (Wsnp) of buitengerechtelijke schuldregeling bevinden.[23] Het Besluit compensatie gedupeerden in schuldentraject is hiertoe op 1 juni 2021 gepubliceerd. Deze gedupeerde ouders worden geconfronteerd met het strakke regime van het Wsnp-traject of de buitengerechtelijke schuldregeling en leven tegen het bestaansminimum. De voorgestelde artikelen bieden een stap naar een oplossing voor de schuldenproblematiek van deze ouders. De stap volgt op het uitkeren van het forfaitaire bedrag van € 30.000, of zo veel meer als ouders aan werkelijke schade als gevolg van de toeslagenaffaire hebben geleden. Ouders die meer dan € 30.000 schade hebben geleden, kunnen deze via de Commissie werkelijke schade vergoed krijgen.
Er zijn twee bepalingen in dit wetsvoorstel opgenomen. In de eerste plaats een bepaling die regelt dat de bewindvoerder voor getroffen ouders in het Wnsp-traject op verzoek een bedrag toegekend krijgt gelijk aan de vorderingen van erkende schuldeisers. Voor getroffen ouders in een buitengerechtelijke schuldregeling bevat het voorstel de bepaling dat de schuldbemiddelaar op verzoek een bedrag toegekend krijgt gelijk aan de openstaande vorderingen van de gedupeerde. Hiermee kunnen de schulden van de ouders in een Wsnp-traject of buitengerechtelijke schuldregeling worden afgelost en kunnen zij met de ontvangen compensatie aan een nieuwe start beginnen.

5.8.1 Wettelijk schuldentraject

[22] Besluit uitbreiding Catshuisregeling Kinderopvangtoeslag.
[23] Kamerstukken II 2021/21, 31066, nr. 812.

CONCEPT

Gewoonlijk is het formeel en correct beëindigen van een Wsnp-traject een langdurig proces. Pas na het formele opheffen van dat traject door de rechtbank is de ouder vrij van de eisen en het strikte regime. Het kabinet vindt het onacceptabel dat gedupeerde ouders nog steeds tegen een bestaansminimum leven. Daarom voorziet het wetsvoorstel erin om alle bestaande resterende (zowel publieke als private) schulden in deze trajecten te compenseren en daarmee Wsnp-bewindvoerders, gedupeerden, hun partners en hun schuldeisers een oplossing te geven voor de schulden. De uitbetaling van het bedrag ter grootte van de vorderingen van erkende schuldeisers zorgt ervoor dat de € 30.000 compensatie niet voor aflossing van die schulden behoeft te worden gebruikt, maar tot de beschikking komt van de ouder en dat ook blijft. Eerder hebben bewindvoerders reeds een garantieverklaring gekregen, waarmee de bewindvoerder vooruitlopend op dit wetsvoorstel een eerste stap richting het beëindigen van het Wsnp-traject in gang kon zetten. Het wetsvoorstel voorziet nu in een grondslag voor de bewindvoerder om daadwerkelijk aan de schuldeisers te betalen en het Wsnp-traject te beëindigen. De Belastingdienst/Toeslagen zal op verzoek van de bewindvoerder een bedrag aan de boedel betalen ter grootte van de bij hem bekende vorderingen. De bewindvoerder kan daarmee de schuldeisers betalen en het saldo van de boedelrekening komt vervolgens ten gunste van de ouder. Daarnaast zal de Belastingdienst/Toeslagen de Wsnp-bewindvoerder vergoeden ter compensatie van het geleverde werk om deze oplossing tot stand te laten komen. Het voorstel bepaalt dat schulden die voortvloeien uit een onherroepelijke veroordeling voor een of meer met name genoemde misdrijven niet worden vergoed. Als de ouder zich bijvoorbeeld schuldig gemaakt heeft aan enige vorm van fraude (oplichting) worden de schulden niet vergoed. Op deze manier wordt gewaarborgd dat de regeling ten goede komt aan de ouders voor wie die bedoeld is.

5.8.2 Buitengerechtelijke schuldregeling

Voor ouders in een buitengerechtelijke schuldregeling geldt net als voor ouders in een Wsnp-traject dat een oplossing op korte termijn voor iedereen alleen kan worden gegarandeerd als de Belastingdienst/Toeslagen, na het kwijtschelden van publieke schulden, de bestaande resterende vorderingen compenseert. Daarom voorziet het wetsvoorstel ook voor ouders in buitengerechtelijke schuldregelingen in een oplossing.
Het wetsvoorstel bevat voor ouders in een buitengerechtelijke schuldregeling een vergelijkbare regeling met die voor gedupeerde ouders in een Wsnp-traject. De schuldhulpverlener kan voor de ouder op verzoek van de schuldbemiddelaar een bedrag uitbetaald krijgen gelijk aan de openstaande vorderingen, als onderdeel van een buitengerechtelijke schuldregeling. Op deze manier kunnen de schulden van de ouder betaald worden en heeft hij volledige beschikking over de compensatie van € 30.000. Het voorstel bepaalt dat schulden die voortvloeien uit een onherroepelijke veroordeling voor een of meer met name genoemde misdrijven niet worden vergoed. Ook hier geldt dat als de ouder zich schuldig gemaakt heeft aan enige vorm van fraude (oplichting) de schulden niet worden vergoed. Op deze manier wordt gewaarborgd dat de regeling ten goede komt aan de ouders voor wie die bedoeld is.

6. Budgettaire aspecten

Tabel 1 toont de budgettaire effecten van het wetsvoorstel. De grootste uitgaven zijn de kwijtschelding van toeslag- en belastingschulden, van overige publieke schulden en de toekenning

CONCEPT

van het forfaitaire bedrag van € 30.000. Alleen de meerkosten van het forfaitaire bedrag zijn in de tabel opgenomen; dat wil zeggen, het deel van de € 30.000 dat bovenop de bestaande regelingen komt. Hetzelfde geldt voor het uitbreiden van de compensatieregeling met hardheid.
Dit is een uitzonderlijke raming, omdat veel van de maatregelen al in uitvoering zijn. Waar mogelijk zijn de data van de Belastingdienst/Toeslagen over de lopende uitbetalingen gebruikt. Onbekende parameters zijn geschat in samenspraak met De Belastingdienst/Toeslagen op basis van hun ervaringen in de uitvoering.
Het kwijtschelden van publieke schulden gebeurt op basis van deze wet door de departementen Financiën, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het kwijtschelden van publieke schulden door andere ministeries is niet geregeld in deze wet en dus ook niet opgenomen in de tabel.[24] Voor de maatregelen zijn de budgettaire consequenties opgenomen in de begrotingen van de betreffende departementen.
Een belangrijke parameter voor het ramen van de kosten is het aantal gedupeerde kinderopvangtoeslagouders. Voor deze raming is, net als in de eerdergenoemde begrotingen, uitgegaan van 25.000 gedupeerde ouders. Dit is de oorspronkelijke schatting van de Belastingdienst/Toeslagen op basis van data-analyse. [25]
Alle bedragen zijn getoond in prijzen 2021.

Tabel 1: Budgettaire effecten van het wetsvoorstel. ('+' = saldoverbeterend/lastenverzwarend)

(Bedragen in mln euro)	2020	2021	2022	2023	2024	2025	cum	struc
1. Kwijtschelden overige publieke schulden	€ 0	-€ 18	-€ 161	-€ 71	€ 0	€ 0	-€ 250	€ 0
2. Verhogen leeftijdsgrens status kind van vergunninghouder	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3. Huurtoeslag bij grensoverschrijding	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
4. Noodvoorziening	-€ 0,1	-€ 1,1	€ 0,0	€ 0,0	€ 0,0	€ 0,0	-€ 1,2	€ 0,0
5. Uitbreiding O/GS-regeling met weigeren buitengerechtelijke schuldsanering	€ 0,00	-€ 0,67	-€ 0,04	-€ 0,04	€ 0,00	€ 0,00	-€ 0,75	€ 0,00
6. Aanvullende tegemoetkoming hogere werkelijke schade bij O/GS	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
7. Uitbreiden compensatieregeling kot met hardheid (meerkosten)	€ 0	-€ 23	-€ 1	-€ 1	€ 0	€ 0	-€ 25	€ 0
8. Toekennen forfaitair bedrag van € 30.000 (meerkosten)	€ 0	-€ 169	-€ 9	-€ 9	€ 0	€ 0	-€ 187	€ 0
9. Kwijtschelden van toeslag- en belastingschulden	€ 0	-€ 91	-€ 85	-€ 24	-€ 23	-€ 10	-€ 234	€ 0
10. Compensatie voor reeds afgeloste publieke schulden	€ 0	-€ 6	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 6	€ 0
11. Overnemen niet-publieke schulden kot-gedupeerden in WSNP en buitengerechtelijke schuldsanering	€ 0	-€ 56	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	-€ 56	€ 0
Totaal	**-€ 0,1**	**-€ 364**	**-€ 257**	**-€ 105**	**-€ 23**	**-€ 10**	**-€ 759**	**€ 0**

[24] De departementen Justitie en Veiligheid en Onderwijs, Cultuur en Wetenschap regelen de kwijtschelding van publieke schulden op hun domein met eigen wetgeving.
[25] Toeslagen is op dit moment bezig met een herijking van de benodigde budgetten voor de verschillende compensatieregelingen. Onderdeel hiervan is een nieuwe (hogere) inschatting van het aantal gedupeerde ouders. In de 8e Voortgangsrapportage Kinderopvangtoelslag wordt u hier nader over geïnformeerd. De kosten voor de verschillende regelingen in Tabel 1 zullen toenemen naar rato van het aantal gedupeerde ouders.

7. EU-aspecten

De kwijtschelding van zakelijke belastingschulden van gedupeerde ouders en hun partner, vormt staatssteun in de zin van artikel 107, eerste lid, VWEU. Om aan de toezegging tegemoet te komen dat alle belastingschulden van gedupeerde ouders en hun partner worden kwijtgescholden, wordt gebruikgemaakt van een vrijstellingsverordening: de zogenaamde algemene de-minimisverordening.[26] Een aanmelding ter goedkeuring bij de Europese Commissie is hierdoor niet nodig. Bij deze hersteloperatie ontvangt de belastingschuldige met zakelijke schulden een overzicht van deze openstaande zakelijke schulden, een uitlegbrief over de de-minimissteun en een de-minimisverklaring. De belastingschuldige hoeft slechts de de-minimisverklaring ingevuld te retourneren. Uit deze ingevulde de-minimisverklaring moet blijken of en hoeveel de-minimissteun de belastingschuldige nog mag ontvangen binnen de voorwaarden die gesteld worden aan de de-minimissteun. Bij het invullen van de de-minimisverklaring moet men met name letten op het zogenoemde 'de-minimisplafond' per onderneming. Er kan namelijk maar een bedrag tot maximaal € 200.000 aan de-minimissteun per onderneming per drie belastingjaren worden verleend. Hierbij moet gekeken worden naar het lopende en de twee voorafgaande belastingjaren. Bij deze hersteloperatie betekent dit dat tot maximaal € 200.000 zakelijke belastingschulden kunnen worden kwijtgescholden. Wanneer de ouder of partner andere de-minimissteun heeft ontvangen of de grens met die eerder ontvangen andere de-minimissteun is bereikt, is verdere steun en dus kwijtschelding niet mogelijk. Als het plafond niet gerespecteerd wordt, is er sprake van onrechtmatige staatssteun, waarbij er een risico bestaat op verplichte terugvordering van het kwijtgescholden bedrag inclusief wettelijke rente. Aan andere maatregelen in dit wetsvoorstel zijn geen staatssteun- of andere EU-aspecten verbonden.

8. Doenvermogen

Gedupeerde ouders die aanspraak willen maken op de verbrede compensatieregeling hoeven in beginsel geen actie te ondernemen als zij zich al hadden gemeld voor herstel. De Belastingdienst/Toeslagen zal hierover contact opnemen met deze ouders. Verder passen de Belastingdienst/Toeslagen en de overige overheidsorganisaties de nieuwe regeling van het forfaitaire bedrag en de kwijtschelding van publieke schulden toe zonder nieuw verzoek van de burger. Voor de compensatie van afgeloste publieke schulden is wel een verzoek van de ouder nodig. Indien gedupeerde ouders na de 'standaardcompensatie', de forfaitaire O/GS-tegemoetkoming, eventueel aangevuld tot het forfaitaire bedrag van € 30.000, nog aanspraak willen maken op een aanvullende schadevergoeding voor de werkelijke schade, zullen zij hiervoor, conform de bestaande compensatieregeling, zelf een verzoek in moeten dienen. De ondersteuning van de persoonlijk zaakbehandelaar en de beschikbaarheid van gratis rechtsbijstand draagt eraan bij dat dit proces doenbaarder is voor deze gedupeerden. Desalniettemin is dit proces belastend voor het doenvermogen van de gedupeerde ouders, onder andere als het gaat om het verzamelen van documenten om de geleden schade te reconstrueren. Een gebrek aan vertrouwen in de Belastingdienst/Toeslagen kan de mentale belasting vergroten. Om dit gehele proces voor ouders zo doenbaar mogelijk te maken blijft goede communicatie tussen de Belastingdienst/Toeslagen en ouders van groot belang. Zowel richting alle gedupeerde ouders via webinars en de website, als

[26] Verordening (EU) nr. 1407/2013 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (PbEU 2013, L 352).

CONCEPT

een op een via brieven en/of persoonlijk contact met de persoonlijk zaakbehandelaar. Daarnaast blijft ook een goede vastlegging van afspraken tussen de persoonlijk zaakbehandelaar en de burger van belang. Tot slot is het van belang dat alle gedupeerde ouders op de hoogte zijn van de hersteloperatie, dus ook ouders die in het buitenland wonen. De Belastingdienst/Toeslagen probeert hen te bereiken via brieven, Facebook en Twitter. De website van herstel toeslagen is ook in het Engels beschikbaar.[27] Daarnaast is er een speciale website met informatie voor ouders die in het buitenland wonen.[28]

9. Gevolgen voor burger en bedrijfsleven

De maatregelen in dit wetsvoorstel hebben geen of slechts beperkte gevolgen voor de regeldruk.

10. Uitvoeringskosten

De maatregelen van dit wetsvoorstel zijn door de Belastingdienst beoordeeld met de uitvoeringstoets. Voor alle maatregelen geldt dat de Belastingdienst die uitvoerbaar acht per de voorgestelde data van inwerkingtreding. De gevolgen voor de uitvoering zijn beschreven in de uitvoeringstoetsen die als bijlagen zijn bijgevoegd. Een aantal maatregelen uit dit wetsvoorstel leidt tot uitvoeringskosten bij de Belastingdienst. Deze maatregelen zijn opgenomen in de hierna opgenomen tabel. De uitvoeringskosten worden gedekt op begroting IX. De noodzakelijke kosten voor de uitvoering van de hersteloperatie worden gedekt binnen het budget van de gehele hersteloperatie en staan daarom niet vermeld in onderstaande tabel.

Tabel 2: Overzicht uitvoeringskosten Belastingdienst (bedragen x € 1.000)

Belastingplan 2021						
	2021	**2022**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**
Maatregelen						
Verhoging leeftijdsgrens status kind van vergunninghouder	80	0	0	0	0	0
Huurtoeslag bij grensoverschrijding	60	0	0	0	0	0
Noodvoorziening	40	0	0	0	0	0
TOTAAL	**180**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Tabel 3: Uitvoeringskosten kwijtschelden publieke schulden (bedragen x € 1.000)

	2021	**2022**	**2023**	**Cumulatief**
Begroting 6: Justitie en Veiligheid	1.000	500	500	2.000
Begroting 8: Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	2.500	-	-	2.500
Begroting 9B: Financiën	2.376	594	-	2.970
				7.470

11. Advies en consultatie

Het CAK

[27] https://services.belastingdienst.nl/benefits-restoration/.
[28] https://services.belastingdienst.nl/toeslagen-herstel/ouders-die-nu-in-het-buitenland-wonen/.

Het CAK heeft het onderhavige wetsvoorstel getoetst op uitvoerbaarheid, specifiek op het wetsartikel dat ziet op uitvoering door het CAK en heeft hierover advies uitgebracht.
Het CAK geeft aan dat het conceptwetsvoorstel volstaat voor de kwijtschelding door het CAK en bevestigt dat de kwijtscheldingsbepalingen voor het CAK uitvoerbaar zijn. Hierbij zijn twee voorwaarden benoemd: In de eerste plaats moet het CAK kennis nemen van het gegeven dat een eerder mogelijke gedupeerde of toeslagpartner ook daadwerkelijk door de Belastingdienst/Toeslagen als gedupeerde of toeslagpartner is vastgesteld. Hierbij gaat het CAK uit van de juistheid en volledigheid van de door de Belastingdienst/Toeslagen geleverde gegevens. Vervolgens moet het CAK beschikken over een wettelijke grondslag om de kwijtschelding te onderbouwen. VWS bevestigt dit uitgangspunt en ziet geen aanleiding om te twijfelen dat aan deze beide voorwaarden zal worden voldaan nu de benodigde grondslag, zoals deze aan het CAK is voorgelegd, volstaat.

Overige punten
Het CAK geeft aan dat de definiëring van het partnerbegrip, zoals opgenomen in de concept wettekst voor de uitvoerbaarheid door het CAK volstaat. Dit geldt ook voor het beleid met betrekking tot het eerder gehanteerde partnerbegrip, namelijk de groep toeslagpartners op 31 december 2020. Dit beleid houdt in dat voor de toeslagpartners op 31 december 2020, die op het moment van het uitkeren van de compensatie geen toeslagpartner meer zijn, toch de publieke schulden worden kwijtgescholden.

Naast het kwijtschelden is in het conceptwetsvoorstel bepaald dat eventuele gedane betalingen vanaf 1 januari 2021 ten behoeve van vorderingen van gedupeerden of hun toeslagpartners die zien op de periode vóór 1 januari 2021 gerestitueerd moeten worden. Het CAK geeft hieraan uitvoering aansluitend op het proces van de kwijtschelding.

Het CAK geeft aan extra uitvoeringskosten te moeten maken voor de afwikkeling van de hersteloperatie. Dit wordt door VWS onderkend en over de afwikkeling van kosten worden nog nadere afspraken gemaakt.

Uit de uitvoeringstoets blijkt dat het CAK al vroegtijdig betrokken is en de nodige inspanningen heeft verricht om te komen tot een zorgvuldige en voortvarende uitvoering. Dit wordt zeer gewaardeerd.

<u>Zorgverzekeraars Nederland</u>
Zorgverzekeraars Nederland (hierna: ZN) heeft advies uitgebracht over het conceptwetsartikel dat ziet op uitvoering door de Wlz-uitvoerders specifiek over de Wet langdurige zorg (Wlz) en de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). Hierbij is onder andere de bestandsvergelijking en gegevensverwerking aan de orde gekomen die noodzakelijk is voor de goede uitvoering van de kwijtschelding van publieke schulden. ZN heeft aangegeven dat het van belang is dat "zorgkantoren een evidente en degelijke juridische basis hebben waarbij het proportionaliteitsoogpunt wordt meegewogen". De noodzakelijke grondslag voor gegevensuitwisseling voor de kwijtschelding van overheidsschulden wordt door VWS onderschreven

CONCEPT

en is in het onderhavige artikel geregeld in het vierde lid. Hierbij is een aandachtspunt dat minderjarige budgethouders vindbaar moeten zijn in de debiteurenadministratie.

ZN merkt op dat geen begindatum aan de gemaakte schulden gekoppeld is in het wetsartikel. Bovendien wijst ZN op een ongelijkheid die ontstaat indien gedupeerden ondanks hun situatie toch erin geslaagd zijn schulden tijdig af te lossen, waardoor zij nu geen profijt hebben van deze regeling. Het doel van het kabinetsbesluit om overheidsschulden kwijt te gaan schelden is de mogelijkheid bieden aan gedupeerden - na afwikkeling van alle schulden – met een schone lei te kunnen beginnen.[29] Door in het wetsartikel geen begindatum aan de gemaakte schulden te koppelen en slechts openstaande vorderingen op de peildatum van 31-12-2020 kwijt te schelden, wordt invulling gegeven aan het kabinetsbesluit zoals dit Rijksbreed ook wordt toegepast.

Over het vijfde lid van het onderhavige artikel merkt ZN op dat de toelichting bij dit artikellid onvoldoende ruimte biedt voor een andere interpretatie dan "voor fraude veroordeeld", terwijl niet altijd sprake geweest is van een veroordeling, aangifte of strafrechtelijk onderzoek. Gelet op deze opmerking is een kleine aanpassing gedaan, zodat duidelijk wordt dat de toelichting slechts een voorbeeld geeft van de ruimte die een bestuursorgaan op grond van dit artikellid heeft in de eigen beoordeling.

ZN geeft in de uitvoeringstoets aan dat het kwijtschelden van de schulden op meerdere fronten financiële consequenties kent. Dit betreft zowel de daadwerkelijke schuld, de kosten die gemaakt zijn/worden in (eerdere) procedures met incassopartners en uitvoeringskosten. Deze kosten komen conform toezegging van het ministerie van Financiën in aanmerking voor compensatie, mits goed verantwoord.

ZN vraagt aandacht voor het in beeld brengen van de kwijt te schelden vorderingen. Dit mag niet tot disproportionele administratieve lasten leiden in de verantwoording en het streven moet zijn dat dit past in de reguliere verantwoordingsprocessen. We zijn nog met elkaar in gesprek hoe verantwoording op een zorgvuldige wijze kan plaatsvinden met zo min mogelijk administratieve lasten voor zowel de zorgkantoren als de gedupeerden.

De Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) is betrokken bij dit traject zodat alle relevante partijen met elkaar in gesprek zijn over een uitvoering die leidt tot een rechtmatige besteding van middelen uit het Fonds langdurige zorg (Flz). Hierbij kan worden opgemerkt dat de kwijtschelding en bijbehorende uitvoeringskosten zullen worden gecompenseerd en daarom niet ten laste zullen komen van het Flz.

Uit de uitvoeringstoets blijkt voorts dat zorgkantoren op verschillende punten de nodige inspanning moeten gaan plegen om de schulden van gedupeerden kwijt te kunnen schelden. Dit wordt onderkend door VWS en de inspanning van zorgkantoren hierbij wordt zeer gewaardeerd.

[29] Kamerbrief Hersteloperatie t.b.v. debat 19 januari, kenmerk 2021-0000010042.

CONCEPT

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten en de Unie van Waterschappen

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (UvW) hebben beide afzonderlijk, maar met elkaar afgestemd, advies uitgebracht over het wetsvoorstel. Een essentieel onderdeel van het herstellen van het collectief onrecht wat de gedupeerde ouders door de overheid is aangedaan, is het kwijtschelden van publieke schulden. De VNG heeft bij Buitengewone algemene ledenvergadering besloten de vorderingen van gemeenten op gedupeerde ouders in de toeslagenaffaire kwijt te zullen schelden.

De VNG en UvW merken op er discrepantie is tussen de reikwijdte van het moratorium en de wetgeving die kwijtschelding mogelijk maakt. Het is mogelijk dat vorderingen die wel binnen de reikwijdte van het moratorium vallen, niet in aanmerking zullen komen voor kwijtschelding. Dit betekent dus dat gemeenten de (dwang)incasso na afloop van het moratorium zullen hervatten. Het is ook mogelijk dat betaalregelingen die zijn getroffen voor een vordering die materieel betrekking heeft op het jaar 2020 of eerder, niet onder het moratorium valt, maar wel in aanmerking komt voor kwijtschelding. Dit vergt extra inzet en zorgvuldigheid van de uitvoering. De VNG verwacht dat het Rijk hier actief richting gedupeerde ouders over zal communiceren.

Ten aanzien van de doelgroep van de kwijt te schelden schulden noemt de VNG ook uitdrukkelijk de ex-partner (ten tijde van het uitkeren van het forfaitaire bedrag). Deze doelgroep is goed in beeld bij de betrokken partijen en ook hiervoor zal een regeling worden ontwikkeld.
De VNG en UvW vragen aandacht voor een zorgvuldige gegevensuitwisseling waarbij het voor de ontvangende partij meer dan voldoende duidelijk is welke lijst er wordt ontvangen (er worden verschillende lijsten gedeeld) en wat er van hem wordt verwacht.

De VNG en UvW merken op dat gemeenten niet weten welke zakelijke schulden gedupeerden hebben. Dit blijkt niet uit de gegevens die de gemeenten van de Belastingdienst ontvangen en ook uit de eigen belastingsystemen van gemeenten is dit vaak niet op voorhand af te leiden. Zakelijke schulden zijn veelal ook niet af te leiden uit het burgerservicenummer van natuurlijke personen. Een gemeente die dit niet weet, zal dus geneigd zijn om, wanneer de Belastingdienst doorgeeft dat sprake is van een gedupeerde ouder, de kwijtschelding te verlenen zonder rekening te houden met de bijzondere voorwaarden vanuit het Europese recht. Dit kan ertoe leiden dat de kwijtschelding in een aantal gevallen ten onrechte wordt verleend.

De VNG en UvW voorzien diverse knelpunten bij de uitvoering van deze bepaling. Bestuursorganen weten niet of een kleine zelfstandige ondernemer de grenzen van de de-minimissteun over een bepaalde periode heeft bereikt. Dat weet alleen de ondernemer zelf. Dat betekent dat als een gemeente kwijtschelding van een zakelijke belastingschuld aan een gedupeerde ouder moet verlenen, hij altijd eerst informatie bij deze persoon zelf moet vragen. De VNG en UvW vragen zich af of hoe dit zich verhoudt tot het uitgangspunt dat de kwijtschelding ambtshalve (zonder tussenkomst van de belastingschuldige) wordt verleend. Bovendien vragen VNG en UvW zich af in hoeverre ervan uit kan worden gegaan dat belastingschuldigen zelf bekend zijn met de voorwaarden en eisen rond de de-minimissteun en wie verantwoordelijk is wanneer blijkt dat de

CONCEPT

kwijtschelding in specifieke gevallen ten onrechte is verleend. Het gaat om een ingewikkelde regeling die, omdat kwijtschelding van zakelijke belastingschulden in de huidige praktijk niet of nauwelijks voorkomt, vrijwel onbekend is, zowel bij de lokale uitvoerders als voor - naar wij aannemen - de belastingschuldigen in kwestie. Zij achten het niet verstandig dat overheidsorganen en burgers juist in een zo precaire kwestie als de onderhavige, zich moeten verdiepen in de eis van de de-minimissteun.

De VNG en UvW voorzien knelpunten bij de uitvoering wanneer gemeenten en waterschappen ook zakelijke schulden ambtshalve binnen de in het wetsvoorstel genoemde termijnen moeten kwijtschelden. Om er zeker van te zijn dat het kwijt te schelden bedrag niet het maximumbedrag van de staatssteun overschrijdt, zijn gemeenten en waterschappen afhankelijk van de informatie die de betrokkene moet aanleveren. Gezien de vele haken en ogen, stellen de VNG en UvW voor dat wordt heroverwogen of de kwijtschelding van zakelijke belastingschulden op de voorgestelde manier moet plaatsvinden. Als aan dit onderdeel van het wetsvoorstel wordt vastgehouden, stellen zij voor dat de Belastingdienst zorgdraagt voor heldere informatie over de de-minimissteun aan de decentrale overheden.

De VNG en UvW merken op dat het begrijpelijk is dat ervoor wordt gekozen om bij de kwijtschelding de Awb-procedure open te stellen. De enige vraag die hierbij wordt gesteld is of het in het systeem van de Awb past om aan ambtshalve beschikkingen de procedure van bezwaar en beroep te verbinden. Wat betreft de uitvoering is een aandachtspunt dat de voorgestelde rechtsgang afwijkt van de gebruikelijke en voor de gemeentelijke invorderingsambtenaar bekende rechtsgang.

Tot slot wordt aandacht gevraagd voor de mogelijkheid dat gedupeerde ouders in de toekomst mogelijk reguliere kwijtschelding aanvragen. Bij de reguliere kwijtschelding wordt getoetst op inkomen en vermogen. De compensatie die een gedupeerde ouder heeft ontvangen zal – als dit bedrag ten tijde van de aanvraag geheel of gedeeltelijk nog op de rekening van de gedupeerde ouder staat – aan het verlenen van kwijtschelding in de weg staan, ook als de betrokkene een laag inkomen heeft. De VNG stelt voor om de lijn van een vermogenstoetsuitzondering zoals die geldt voor de participatiewet en het recht op toeslagen, ook toe te passen in het belastingdomein.

De onderhavige alinea's hebben betrekking op schulden die binnen het gemeentelijk domein zijn ontstaan op het gebied van de Jeugdwet en de Wmo/Wmo 2015.
De VNG merkt op dat in het geval van de Jeugdwet zowel de Minister van VWS als de minister van JenV verantwoordelijk zijn. Bovendien wordt opgemerkt dat deze grondslag ziet op vorderingen binnen het VWS-domein.

De VNG vraagt ten aanzien van het eerste lid van het voorgelegde wetsartikel XIII nadrukkelijk aan te geven dat het gaat om schulden die verband houden met de uitvoering van de taken op het gebied van de Jeugdwet en de Wmo 2015. Er is echter bewust gekozen voor een open formulering in het wetsartikel om de benodigde flexibiliteit te borgen. De artikelsgewijze toelichting bij het eerste lid verschaft voldoende duidelijkheid hierop. De wijze van handelen indien vorderingen zijn

CONCEPT

ontstaan als gevolg van misbruik of fraude komt in de toelichting van het eerste lid naar voren. In het artikel is in het vijfde lid een hardheidsclausule opgenomen die bedoeld is om het college de ruimte te geven onder andere in het geval van misbruik of fraude dit artikel buiten toepassing te laten of daarvan af te wijken.

Voor de kwijtschelding geldt dat gemeenten worden gecompenseerd voor de kwijtschelding van de werkelijke schulden van gedupeerden en de werkelijke uitvoeringskosten. De VNG geeft in de uitvoeringstoets aan dat de werkelijke kosten voor het kwijtschelden van de schulden op meerdere fronten financiële consequenties kent en dat het inrichten en de uitvoering van het verdere (kwijtscheldings)traject meerdere aandachtspunten heeft. VWS ziet dat dit de nodige inspanning gaat vergen van gemeenten en dat dit een ingewikkeld proces zal zijn. VWS is in gesprek met de andere betrokken departementen om tot een werkbare een efficiënte verantwoording te komen. Voor wat betreft de vindbaarheid van vorderingen binnen het jeugddomein wijst de VNG op mogelijke problemen in de uitvoerbaarheid. Het persoonsgebonden budget staat op naam van de jeugdige, een eventuele vordering ook, maar de door de Belastingdienst opgestelde lijst met gedupeerden bevat mogelijk slechts de wettelijk vertegenwoordiger (zijnde de ouders) en niet de jeugdige zelf. De verschillende mogelijkheden om binnen het jeugddomein de juiste personen te vinden worden in gezamenlijkheid onderzocht en uitgewerkt.
De VNG vraagt aandacht voor adequate en zorgvuldige gegevensuitwisseling in de toekomst, als een essentieel onderdeel van het herstellen van vertrouwen in de overheid. Het is van belang in het vervolgproces extra afspraken te maken over de frequentie, het soort gegevens, de communicatie tussen de bestuursorganen onderling en de parallelle gegevensstromen die op gang zullen komen voor pauzeren en kwijtschelden. VWS onderschrijft deze oproep en ziet hier een gezamenlijke rol voor centrale en decentrale overheid om blijvend aan te werken.

Uit de uitvoeringstoets blijkt dat gemeenten op verschillende punten de nodige inspanning moeten gaan plegen om de schulden van gedupeerden kwijt te kunnen schelden. Dit wordt onderkend door VWS en de inspanning van de afzonderlijke gemeenten hierbij wordt zeer gewaardeerd.

De VNG heeft tevens advies uitgebracht over de onderdelen die betrekking hebben op de sociale zekerheidswetten. Artikel VIII heeft betrekking op schulden die binnen het gemeentelijk domein zijn ontstaan op het gebied van de Participatiewet, de IOAW, de IOAZ en in verband met overgangsrecht op grond van de oude Wet inburgering.

De VNG geeft in haar advies aan dat de werkelijke kosten voor het kwijtschelden van de schulden op meerdere fronten financiële consequenties kent en dat er behoefte is aan een eenvoudige verantwoordingsconstructie. Gemeenten hebben behoefte aan coördinatie vanuit het rijk. Zoals aangegeven raakt de kwijtschelding door gemeenten meerdere domeinen, die onder de verantwoordelijkheid van meerdere ministeries vallen. Samen met alle betrokken departementen wordt bezien op welke wijze tot een werkbare en efficiënte verantwoording gekomen kan worden. De VNG vraagt om heldere afwegingskaders ten aanzien van de voorgestelde hardheidsclausule. Daarbij geeft de VNG aan het goed te vinden dat er ruimte komt om vorderingen die niet voor kwijtschelding in aanmerking komen, toch in gevallen kwijt te kunnen schelden. De VNG verzoekt

CONCEPT

om in het wetsvoorstel en de toelichting duidelijke criteria mee te geven die uniform toepasbaar zijn. Voor gemeenten kan het lastig zijn om toch tot kwijtschelding over te gaan op basis van het beoordelingscriterium dat er sprake is van een dringende reden. De regering heeft begrip voor het feit dat het toepassen van de hardheidsclausule, omdat het niet kwijtschelden anders tot een onbillijkheid van overwegende aard zou leiden, een ingewikkelde afweging vergt, waarbij er tevens verschillen tussen gemeenten onderling kunnen ontstaan. Het is echter inherent aan een hardheidsclausule dat deze ziet op onvoorziene omstandigheden die uitzondering op de door de wetgever in algemene zin gemaakte afweging vergen. Toepassing van de hardheidsclausule staat de vergoeding van het rijk ten aanzien van deze kwijtschelding niet in de weg.

De VNG vraagt om eenduidige wetgeving op alle gemeentelijke domeinen. Zo geeft de VNG aan dat ten aanzien van zakelijke schulden, de conceptwetgeving niet in lijn is met de conceptwetgeving die vanuit het ministerie van Financiën aan haar werd voorgelegd. Het verzoek is om voor deze schulden dezelfde lijn als voor de zakelijke belastingschulden te volgen. Hier is aan tegemoetgekomen: de Tozo- en BBZ-leningen voor bedrijfskapitaal komen op grond van de voorgestelde wetgeving wel voor kwijtschelding in aanmerking. Dit houdt in dat Tozo- en Bbz-leningen worden kwijtgescholden voor zover dat mogelijk is binnen het de-minimisplafond dat volgt uit de Algemene de-minimisverordening. Samen met de VNG worden gemeenten praktische handvatten voor de uitvoering van dit kader geboden.

Ten aanzien van de doelgroep van de kwijt te schelden schulden noemt de VNG ook uitdrukkelijk de ex-partner (ten tijde van het uitkeren van het forfaitaire bedrag). De zorg van de VNG wordt gedeeld. Zoals in de zevende Voortgangsrapportage kinderopvangtoeslag is de Staatssecretaris van financiën, in samenspraak met het parlement, opzoek naar een passende oplossing voor deze groep.

Ook het uitvoeringspanel van gemeenten heeft gereageerd op het wetsvoorstel. Net als de VNG vraagt het uitvoeringspanel aandacht voor de hardheidsclausule en de wijze van verantwoording. Zoals eerder aangegeven zal SZW de mogelijkheden bezien voor een ruimere delegatie. Samen met de andere departementen zal de verantwoordingsstructuur voor gemeenten worden opgezet. Het uitvoeringspanel vraagt zich af, gegeven de link met verwijtbare schending van de inlichtingenplicht, of dit criterium toepasbaar is. Het criterium opzet en grove schuld is pas in 2016 aangebracht. Hoe dient dit criterium toe te worden gepast voor vorderingen van voor 2016? Aangezien voor 2016 niet werd geregistreerd over opzet en grove schuld, zal hierop niet worden teruggevorderd. Naar aanleiding hiervan is de toelichting aangepast waardoor duidelijk is dat de uitzonderingen slechts zien op boetes van na de wijziging van het Boetebesluit socialezekerheidswetten waarin de begrippen ‘opzet’ en ‘grove schuld’ formeel werden vastgelegd in de regelgeving.

<u>Sociale Verzekeringsbank</u>

De Sociale Verzekeringsbank (SVB) heeft een uitvoeringstoets uitgevoerd en acht het concept wetsvoorstel bij gelijkblijvende omstandigheden uitvoerbaar per 1 juli 2021, op voorwaarde dat Belastingdienst/Toeslagen voorziet in een juiste en tijdige opgave van gedupeerden en hun

CONCEPT

toeslagpartners. SZW onderschrijft het punt van een zorgvuldige en heldere gegevensuitwisseling en ziet hier een gezamenlijke rol voor centrale en decentrale overheid om blijvend aan te werken.

De SVB geeft aan dat het aan haar voorgelegde wetsvoorstel zodanig geïnterpreteerd kan worden dat er een verbod tot kwijtschelden van een schuld is bij schuldenaren die de mededelingsplicht schonden zonder opzet of grove schuld, louter omdat er een boete of een andere sanctie is opgelegd. De SVB pleit voor aanpassing van het wetsvoorstel, zodat ook in situaties waarin sprake is van schending van de mededelingsplicht, de schuld kan worden kwijtgescholden. SZW geeft aan dat het niet de bedoeling dat alleen op basis van schending van de mededelingsplicht er een verbod tot kwijtschelding ontstaat. SZW heeft dit artikel daarom nader verduidelijkt.

De SVB geeft aan dat met het oog op de privacy van betrokkenen, persoonsgegevens slechts beperkt bewaard kunnen worden. Het belang van proportionele en subsidiaire gegevensverwerking wordt onderschreven. De kwijtschelding ziet eveneens op vorderingen die betrekking hebben op de periode tot 31 december 2020, maar pas later ontstaan. Het kan daarmee voorkomen dat een vordering ontstaat na uitbetaling van het forfaitair bedrag. Dergelijke vorderingen dienen ambtshalve kwijtgescholden te worden. Dat betekent dat de SVB persoonsgegevens van betrokkenen moet bewaren zodat als er later een vordering ontstaat, deze ambtshalve kwijtgescholden wordt. SZW vindt het in het belang van de gedupeerde ouders dat zij zoveel mogelijk worden ontlast. Ambtshalve kwijtschelding is hierbij een belangrijk element. Tegelijkertijd begrijpt SZW dat ambtshalve kwijtschelden in de tijd beperkt moet worden, met het oog op de uitvoeringslasten maar ook het beperken van de verwerking van persoonsgegevens. Daarbij speelt mee dat naarmate de tijd verstrijkt de kans kleiner wordt dat er nog vorderingen ontstaan die betrekking hebben op de periode voor 31 december 2020. Daarom is in artikel XI, onderdeel b, geregeld dat voor vorderingen die na 31 december 2023 ontstaan niet langer ambtshalve hoeft te worden kwijtgescholden, maar kwijtschelding slechts op verzoek plaatsvindt. Gedupeerden kunnen zich tot 31 december 2023 melden bij de Belastingdienst/Toeslagen. Daarna zal de Belastingdienst/Toeslagen stoppen met bestandsleveringen en zal daarmee ook gestopt worden met ambtshalve kwijtschelden. De SVB heeft in de uitvoeringstoets aangegeven de gegevens slechts zes maanden te kunnen bewaren, nadien is de reikwijdte van de ambtshalve kwijtschelding nader gespecificeerd, waardoor duidelijk is dat gegevens onder omstandigheden langer zullen moeten worden bewaard om aan de in onderhavig wetsvoorstel neergelegde wettelijke taak te kunnen voldoen.

De SVB acht het wenselijk dat een schuld niet kwijt gescholden wordt bij opzet of grove schuld door andere debiteuren dan degenen op wie een mededelingsplicht rustte op grond van één van de vijf in de conceptwetgeving opgesomde wetten. De SVB pleit er voor de weigeringen tot kwijtschelden niet te beperken tot de vijf genoemde wetten, maar uit te breiden tot alle gevallen waarbij opzet of kwade trouw aan de orde is. SZW begrijpt dit punt en heeft daarom in de kwijtscheldingsartikelen binnen het SZW domein een restgrond opgenomen voor het niet kwijtschelden van vorderingen die verband houden met evident misbruik of fraude die niet ziet op de inlichtingenplicht. Indien de uitvoeringsorganisatie of gemeente tot het oordeel komt dat er duidelijk sprake is van opzettelijk misbruik of fraude, kan er afgezien worden van kwijtschelding.

CONCEPT

Uitvoeringsorganisaties en gemeenten dienen deugdelijk te motiveren waarom afgezien wordt van kwijtschelding. Bij twijfel over de aard van het handelen geldt de hoofdregel tot kwijtschelding van deze vordering. Daarnaast zijn naar aanleiding van enige opmerkingen van de SVB ten aanzien van strafrechtelijke veroordelingen naar aanleiding van socialezekerheidsfraude verduidelijkt.

De SVB geeft aan dat een ruime reikwijdte van de kwijtscheldingsbepaling wenselijk is, zodat er – kort gezegd - geen onnodige onderscheiden ontstaan die de doelstellingen van de kwijtscheldingsoperatie in de weg staan. Daarbij wordt voor twee aspecten aandacht gevraagd; de soort vorderingen die onder de kwijtscheldingsbepaling vallen en de wetten die binnen het bereik van het kwijtscheldingsartikel vallen. Met betrekking tot het eerste aspect wordt opgemerkt dat 'verband houden met de uitvoering van' een wettelijke taak - zoals ook in de artikelsgewijze toelichting bij artikel VII, eerste lid, uiteen wordt gezet - ruim moet worden uitgelegd. Ook vorderingen waarbij geen publiekrechtelijke invorderingsbevoegdheden bestaan, en dus via de privaatrechtelijke weg geïnd moeten worden, vallen onder dit criterium. Met betrekking tot het tweede aspect is het voorgestelde artikel VIII, eerste lid, verruimd, waardoor alle "overheidsschulden" zoals door de SVB benoemd in haar uitvoeringstoets onder de reikwijdte zijn gebracht (zie nader de artikelsgewijze toelichting bij artikel VIII, eerste lid).

Het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen

Het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) acht het wetsvoorstel uitvoerbaar per 1 juli 2021. Net als de VNG en de SVB wijst op het belang van een zorgvuldige en heldere gegevenslevering.

Het UWV geeft aan het ongewenst te vinden om het invorderen te hervatten als er nog een bezwaar- of beroepsprocedure loopt. Het UWV kiest er daarom voor het vorderen te hervatten zodra vaststaat dat een eventuele bezwaarprocedure is afgerond. SZW begrijpt deze keuze van het UWV. Er moet echter een afweging worden gemaakt tussen het belang van pauzeren in bezwaar en beroep ten opzichte van het bieden van duidelijkheid over de rechtspositie en het niet langer pauzeren dan noodzakelijk. Voorkomen moet worden dat mensen met (problematische) schulden puur vanwege de pauzering in bezwaar en beroep gaan, omdat dit een structurele oplossing van de schulden in de weg kan staan. Daarom kiest het kabinet ervoor het kader van de Awb te volgen en dus na afwijzing de inning van publieke schulden te hervatten. Uiteraard zet het kabinet in op zo kort mogelijke bezwaar- en beroepsprocedures. Ondanks het ontbreken van opschortende werking tijdens bezwaar en beroep, moet er goed naar de individuele situatie van mensen gekeken worden. Het kabinet geeft de uitvoeringsorganisaties daarom de ruimte om zelfstandig te besluiten om de pauzering te verlengen tot en met de bezwaarprocedure.

Het UWV geeft aan dat als een boete een jaargrens over gaat, de boete naar rato verdeeld zou kunnen worden en alleen het deel van voor 1 januari 2021 zou kunnen worden kwijtgescholden. Het alleen kwijtschelden van de boete over de periode voor 1 januari 2021 kan onrechtvaardig zijn: een fout die is gemaakt in de periode waarin iemand door de overheid diep in de schulden is geraakt en dat dan toch maar een deel van de boete wordt kwijtgescholden. SZW begrijpt deze

CONCEPT

zienswijze van het UWV en bevestigt dat de wetgeving de ruimte biedt om in deze situaties naar bevind van zaken te handelen.

Net als de SVB geeft ook het UWV aan dat er een einddatum voor het ambtshalve kwijtschelden moet zijn. Gedupeerden kunnen zich tot en met 31 december 2023 melden bij de Belastingdienst/Toeslagen. Op het moment dat de Belastingdienst/Toeslagen stopt met de bestandsleveringen over al dan niet gedupeerden, stopt ook het ambtshalve kwijtschelden. Daarna wordt alleen op verzoek kwijtgescholden.

Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)
DUO acht het wetsvoorstel voor wat betreft de inburgering uitvoerbaar en handhaafbaar met ingang van 1 juli 2021.

De Autoriteit Persoonsgegevens
De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) heeft bij haar advies, gedateerd 29 juli 2021, opmerkingen gemaakt bij het onderhavige wetsvoorstel en adviseert daar rekening mee te houden. De opmerkingen van de AP zien op het kwijtschelden van publieke schulden. Het betreft met name de grote schaal waarop gevoelige persoonsgegevens worden gedeeld, in hoeverre alternatieven zijn overwogen, het ontbreken van een rechtsgrond om persoonsgegevens te delen met uitvoeringsinstanties en van passende maatregelen met betrekking tot de informatieplicht en bewaartermijnen. Daarop wordt hierna per onderwerp nader ingegaan.

Nadere onderbouwing van denkbare alternatieve
De AP adviseert om nader te onderbouwen waarom denkbare alternatieven tekortschieten om te voorkomen dat structureel, zonder tussenkomst van betrokkenen, met overheidsorganisaties persoonsgegevens worden gedeeld. De AP beschrijft denkbare alternatieven waarbij een gedupeerde meer betrokkenheid heeft bij de beslissing tot het delen van zijn persoonsgegevens. De AP noemt een stelsel waarbij een betrokkene – al dan niet met hulp – een melding doet bij de betrokken schuldeisers in de hoedanigheid van publieke uitvoeringsorganisatie waarna deze 'hit-no hit' bij de Belastingdienst/Toeslagen nagaat of die persoon inderdaad gedupeerd is. Hierdoor is de omvang van verwerkingen kleiner. Een andere mogelijkheid volgens de AP is het aan de betrokkene te vragen of hij gebruik wenst te maken van de mogelijkheid om over te gaan tot automatische kwijtschelding.

Bij de door de AP geschetste alternatieven wordt meer verantwoordelijkheid gelegd bij de gedupeerde ouders. Dit acht het kabinet niet wenselijk. Het kabinet heeft de wens om gedupeerde ouders een zoveel mogelijk schuldenvrije start te geven. Hierbij hoort volgens het kabinet dat gedupeerde ouders zoveel mogelijk worden ontzien, hetgeen ook het doenvermogen ten goede komt. Dit resulteert voor de vormgeving van de huidige regeling in een situatie waarbij de overheid bij het kwijtschelden van publieke schulden zoveel mogelijk oplost voor de gedupeerden. De overheid heeft het probleem veroorzaakt en in dat kader mag van de overheid worden verwacht dat het zoveel mogelijk op eigen initiatief zorgt voor kwijtschelding van publieke schulden. Een voordeel van deze aanpak is dat alle gedupeerden door de overheid op laagdrempelige wijze van

CONCEPT

hun publieke schulden worden afgeholpen. Een alternatief waarbij de gedupeerde zelf overheidsinstanties moeten vragen om schulden kwijtgescholden te krijgen wordt niet wenselijk geacht. Dit vergt veel van de gedupeerden en zou ertoe kunnen leiden - bijvoorbeeld vanwege wantrouwen richting de overheid of onvolledig overzicht aan de kant van de ouders - dat geen of maar gedeeltelijke kwijtschelding plaatsvindt, hetgeen zeer onwenselijk wordt geacht.

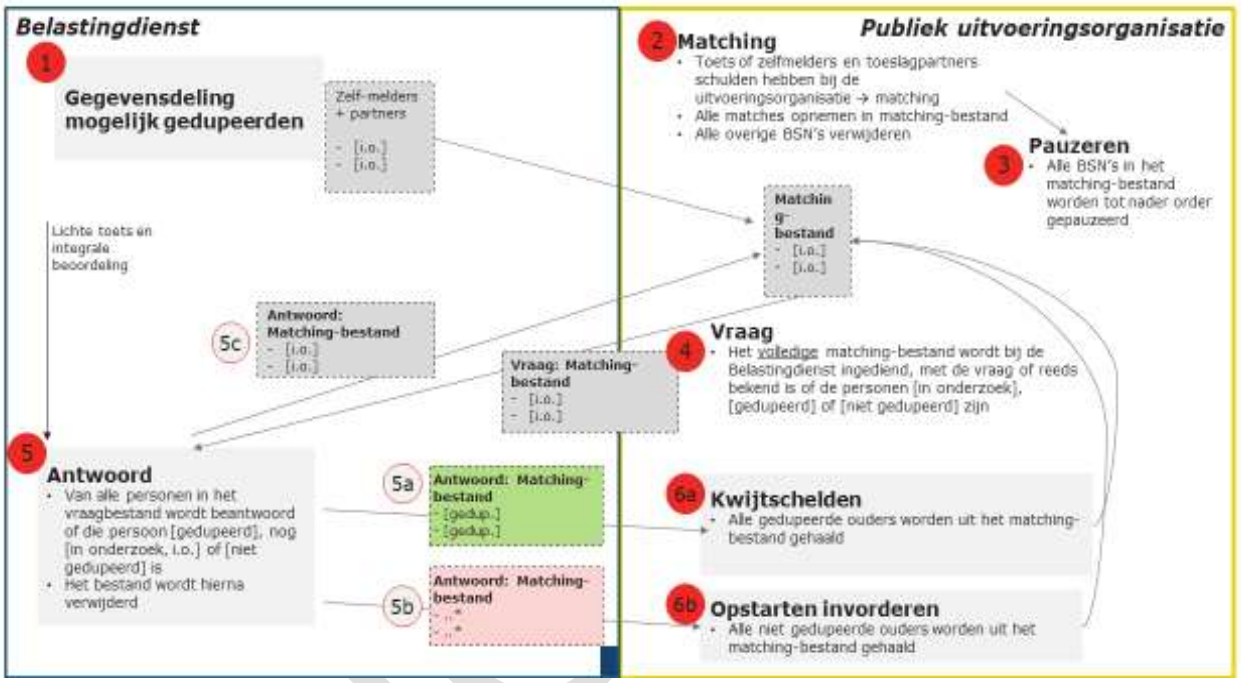
De mogelijkheid om aan de betrokkene te vragen of hij gebruik wenst te maken van de mogelijkheid om over te gaan tot automatische kwijtschelding lijkt het kabinet vooral theoretisch en zou bij navolging een extra drempel voor de gedupeerden opleveren, hetgeen onwenselijk is. De groep gedupeerde ouders hebben door het handelen van de overheid weinig vertrouwen en daardoor bestaat de kans dat ouders ervoor kiezen om af te zien van de mogelijkheid tot automatische kwijtschelding. Dit zou tot onwenselijke gevolgen kunnen leiden, waarvoor het kabinet de gedupeerde ouders wil beschermen.

Werkwijze van Belastingdienst/Toeslagen bij het kwijtschelden van publieke schulden
De Belastingdienst/Toeslagen houdt bij welke personen zich melden bij UHT en welke worden aangemerkt als (potentieel) gedupeerde in het kader van de problemen met de kinderopvangtoeslag. De eerste stap in het oplossen van schulden is het pauzeren van publieke schulden. Om over te kunnen gaan tot het pauzeren van publieke schulden deelt de Belastingdienst/Toeslagen in eerste instantie een lijst met mogelijk gedupeerden met de overheidsorganisaties die over moeten gaan tot pauzering (figuur 1, punt 1). Op de lijst van Belastingdienst/Toeslagen zijn per mogelijk gedupeerde ouder de volgende gegevens opgenomen: het BSN, geboortedatum, voorletter(s), achternaam en of het een zelfmelder of zijn partner betreft. In de meeste gevallen wordt op grond van het moratorium de pauzeknop gehanteerd. De ontvangende instantie zet de invordering op pauze door de personen op de lijst met potentieel gedupeerden van de Belastingdienst/Toeslagen te vergelijken met de gegevens over schulden in zijn eigen systemen (figuur 1, punt 2 en 3). De instantie meldt aan de Belastingdienst welke personen in hun systeem een treffer opleveren met de lijst van de Belastingdienst/Toeslagen (figuur 1, punt 4). Vervolgens meldt de Belastingdienst/Toeslagen periodiek aan de instantie welke personen – die al als treffer zijn aangemerkt – ook daadwerkelijk gelden als gedupeerd of als niet-gedupeerd (figuur 1, punt 5). Ook kan hierbij zijn opgenomen of iemand in de schuldsanering zit en wat de betaaldatum is, zodat het moratorium kan worden ingezet. Op dat moment kan de ontvangende instantie overgaan tot kwijtschelding en worden de gegevens van de gedupeerde gewist. Indien blijkt dat een potentieel gedupeerde niet kwalificeert als gedupeerde, wordt niet kwijtgescholden en wordt de invordering van schulden weer opgestart. Uitgangspunt van het vraag-antwoord systeem is dataminimalisatie. Na bestandsvergelijking wordt alleen gewerkt met persoonsgegevens op de lijst van de Belastingdienst/Toeslagen die een treffer opleveren in het eigen systeem van de organisatie. De overige persoonsgegevens worden gewist zodra de ontvangende partij van mening is dat er in redelijkheid geen vorderingen meer te verwachten zijn van mogelijk gedupeerde ouders. Na kwijtschelding van de schuld, vindt geen gegevensdeling meer plaats omdat het dossier voor die persoon bij die overheidsinstantie is afgehandeld en

CONCEPT

worden de gegevens van de gedupeerde gewist overeenkomstig de geldende bepalingen bij of krachtens de Archiefwet en de geldende bepalingen inzake gegevensbescherming.[30]

Figuur 1: werkwijze Belastingdienst gegevensverstrekking

Werkwijze bij het CAK en gemeenten
De hiervoor beschreven werkwijze vindt bij alle publieke uitvoeringsorganisaties plaats, met uitzondering van het CAK en gemeenten.

Het CAK voert verschillende regelingen uit (Zorgverzekeringswet, WMO, WLZ, Verdragsbijdrage buitenland), die verdeeld zijn over verschillende systemen. Dit leidt tot een grote hoeveelheid aan deelbestanden die handmatig aangemaakt en samengevoegd moeten worden, nu er bij het CAK geen functionaliteit beschikbaar is die dit proces geautomatiseerd kan uitvoeren. In het kader van proportionaliteit is er in overleg met de Functionaris Gegevensbescherming voor gekozen om, omdat het CAK het bestand meteen na vergelijking wist, zij de volledige dwarsdoorsnede van de Belastingdienstpopulatie krijgt en die na vergelijking – met uitzondering van de treffers uiteraard - wist. Dit wordt mede ingegeven door het grote percentage aan hits, zo'n 25 procent.

Voor de gemeenten geldt de volgende werkwijze. De Belastingdienst/Toeslagen filtert zijn bestand aan (potentieel) gedupeerden bij voorbaat op woonplaats, tot 5 jaar terug, van diegene(n) en deelt vervolgens per gemeente de voor die gemeente relevante lijst. De gemeente ontvangt dus uitsluitend de persoonsgegevens van potentieel gedupeerden in die gemeente. Het pauzeren in het

[30] De geldende bepalingen inzake gegevensbescherming die het hier betreffen zijn de bepalingen bij of krachtens de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming in samenhang met Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PbEU 2016, L 119), met name artikel 5, eerste lid, onderdeel e, van die verordening.

kader van het moratorium gebeurt eenzijdig. Afhankelijk van de uitkomst van een beoordeling vindt vervolgens kwijtschelding plaats voor uitsluitend de personen die als gedupeerde worden aangemerkt.

Mitigerende maatregelen
Alle verstrekkingen van de lijsten met persoonsgegevens zowel intern al extern lopen via de afdeling Centrale Administratieve Processen (CAP)-gegevens van de Belastingdienst. CAP ontvangt lijst van UHT en voegt partners toe. Dat bestand gaat alleen via CAP en wordt aan niemand anders ter beschikking gesteld. Verder wordt gewerkt met datakluizen en wordt gebruikgemaakt van reguliere uitwisselingskanalen.

Rechtsgrond voor delen persoonsgegevens
De AP adviseert om een specifieke grondslag in het wetsvoorstel op te nemen voor verstrekking aan de uitvoeringsorganisaties. Deze wordt geboden door in artikel I, onderdeel U, van het wetsvoorstel voor te stellen om een zesde lid toe te voegen aan artikel 49i Awir. In dit lid wordt het vijfde lid van genoemd artikel van overeenkomstige toepassing verklaard ten behoeve van de kwijtschelding van publieke schulden, niet zijnde toeslagschulden of belastingschulden. Dit houdt in dat Belastingdienst/Toeslagen voor de persoonsgegevens, waaronder het BSN, kan verstrekken aan de uitvoeringsinstanties die overgaan tot kwijtschelding van publieke schulden.

Informatieplicht en bewaartermijnen
De AP adviseert om het wetsvoorstel en de toelichting aan te vullen met een verplichting om persoonsgegevens onmiddellijk te vernietigen als na bestandsvergelijking is komen vast te staan dat betrokkene geen schuldenaar is van de desbetreffende overheid. De bestuursorganen die de gegevens van Belastingdienst/Toeslagen verder verwerken in verband met het pauzeren van schulden bepalen vervolgens zelf aan de hand van hun eigen wettelijke kaders, waaronder de Archiefwet, wanneer zij moeten overgaan tot vernietiging van de betreffende persoonsgegevens. Zij houden de gegevens van mogelijk gedupeerden onder zich tot het moment dat ze redelijkerwijs geen vorderingen meer verwachten van mogelijk gedupeerden.
Ook geeft de AP aan dat het belangrijk is dat de informatiepositie van betrokkene zorgvuldig wordt nageleefd. De Belastingdienst/Toeslagen verschaft op zijn website informatie over de manier waarop in het kader van de kwijtschelding van publieke schulden wordt omgegaan met de verwerking van persoonsgegevens. Het kabinet erkent dat het van groot belang is om hiervoor duidelijk inzicht te bieden in hetgeen gebeurt met persoonsgegevens. Om deze reden wordt in overleg met de VNG gewerkt aan verbetering van de klantreis van de ouder vanaf het moment van aanmelden bij Belastingdienst/Toeslagen tot aan het moment van het bieden van eventuele nazorg.

<u>Raad voor de Rechtspraak</u>
De Raad voor de Rechtspraak (de Raad) heeft op 16 augustus 2021 advies uitgebracht inzake het pakket Belastingplan 2022. De Raad verwacht dat het onderhavige wetsvoorstel tezamen met het wetsvoorstel Overige Fiscale Maatregelen 2022 tot substantiële gevolgen voor de werklast van de rechtspraak leidt. De Raad verwacht dat het onderhavige wetsvoorstel eenmalig ruim € 6 miljoen

CONCEPT

aan extra kosten met zich brengt. Het kabinet zal hierover in overleg treden met de Raad en de claim wordt betrokken bij de besluitvorming over de begroting in het voorjaar van 2022.
Het bedrag van € 6 miljoen vloeit voort uit de gecodificeerde beleidsbesluiten, onder meer de noodvoorziening, het forfaitaire bedrag en de aanvullende tegemoetkoming die een wettelijke grondslag krijgen. Deze regelingen leiden volgens de Raad tot een zeer aanzienlijk aantal extra zaken. Het betreft meer dan 42.000 potentiele gedupeerden die (al dan niet terecht) aanspraak willen maken op een tegemoetkoming en een (onbekend) aantal gedupeerden dat een tegemoetkoming heeft gekregen en zal doorprocederen voor een aanvulling daarop. Vanwege wantrouwen in de overheid is de procedeerbereidheid onder deze groep mogelijk zeer groot. De Raad gaat daarom uit van 1.500 beroepszaken (in eerste aanleg). De Raad beoordeelt deze zaken als inhoudelijk niet complexer dan gemiddeld en schat in dat deze vooral enkelvoudig worden afgedaan.
De Raad verwacht ook gevolgen voor de rechtspraak vanwege de wijziging in de rechtsbescherming rond het kwijtschelden van schulden door de Belastingdienst. In het onderhavige wetsvoorstel wordt voorgesteld om gedupeerde ouders (hoger) beroep en cassatie te laten instellen bij de fiscale rechter. De Raad verwacht veel extra zaken voor de rechtspraak zou kunnen opleveren vanwege de grote onrust en wantrouwen bij gedupeerden op dit onderwerp. De procesbereidheid is vermoedelijk groot. De Raad gaat uit 500 extra zaken in eerste aanleg en het hogerberoepspercentage in belastingzaken ligt op 50%, dus rekent op 250 zaken in hoger beroep. De zaken zullen niet complexer, maar wel bewerkelijker zijn dan gemiddeld. De Raad merkt op dat rechtzoekenden vaker zelf zullen procederen en niet altijd zullen weten wat precies aan onderbouwing van hun stellingen wordt verwacht. Dit kan een vertragend effect op procedures hebben en er zal griffierecht moeten worden betaald. Dit kan extra werk, en daardoor een vertragend effect op de procedure, met zich meebrengen. Omdat griffierecht zal moeten worden betaald, zal in dit soort situaties er mogelijk ook eerder een beroep op betalingsonmacht worden gedaan. Een dergelijk beroep moet door de rechtbank apart worden beoordeeld. De Raad rekent daarom met een extra behandeltijd van vijftien minuten per zaak.

Inhoudelijke opmerking door de Raad
De Raad merkt op dat met artikel 31ter van de Verzamelwet wordt afgeweken van artikel 4:94a van de Awb. Dat laatste artikel voorziet in een algemene grondslag voor kwijtschelding indien de nadelige gevolgen van de invordering onevenredig zijn in verhouding tot de met de invordering te dienen doelen. Door in artikel 31ter Awir de kwijtscheldingsbevoegdheid afhankelijk te maken van de vervulling van een aantal gesloten geformuleerde criteria, ontstaat het risico dat er situaties zullen zijn waarin niet aan die criteria is voldaan terwijl gehele of gedeeltelijke invordering wel onevenredig is in verhouding tot de met de invordering te dienen doelen. De ervaring leert dat juist in toeslaggerelateerde zaken de rechterlijke toetsing wordt bemoeilijkt doordat er geen ruimte wordt geboden voor afwijking in die gevallen waarin ouders in een situatie verkeren waaraan de wetgever niet heeft gedacht. Om maatwerk mogelijk te maken adviseert de Raad om niet af te wijken van artikel 4:94a Awb of om alsnog een hardheidsclausule in de Verzamelwet op te nemen, dan wel te motiveren waarom de noodzaak daartoe in deze situatie niet aanwezig wordt geacht.

CONCEPT

Bij artikel IV, onderdelen F en G, van de Wet verbetering uitvoerbaarheid toeslagen wordt artikel 31 opnieuw verwoord en wordt artikel 31bis in de Awir opgenomen. Bij artikel IV, onderdeel H, van de Wet verbetering uitvoerbaarheid toeslagen is voorzien in het laten vervallen van dat artikel 31bis. De inwerkingtreding van dat artikel IV, onderdelen F en H (nieuwe verwoording van artikel 31 Awir, onderscheidenlijk het laten vervallen van artikel 31bis Awir) vindt plaats op bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. In artikel 31 (nieuw) Awir wordt bepaald dat bij ministeriële regeling ook regels kunnen worden gesteld op basis waarvan gehele of gedeeltelijke kwijtschelding kan worden verleend van het bedrag van een terugvordering, de met die terugvordering samenhangende rente, bedoeld in de artikelen 27 en 29 Awir, en kosten van invordering alsmede het bedrag van een bestuurlijke boete, ingeval de belanghebbende niet in staat is anders dan met buitengewoon bezwaar dit bedrag geheel of gedeeltelijk te voldoen. Zoals geschetst in de memorie van toelichting bij het toenmalige voorstel voor de Wet verbetering uitvoerbaarheid toeslagen moet de Belastingdienst/Toeslagen de automatiseringssystemen aanpassen voordat kwijtschelding van schulden bij de inkomensafhankelijke regelingen mogelijk kan worden gemaakt. Zonder aanpassing van de automatiseringssystemen zou er een te groot risico op procesverstoringen zijn. Artikel 31bis Awir is gezien voorgaande risico's voor de uitvoering geïntroduceerd om andere (toekomstige) wettelijke voorschriften (zoals artikel 4:94a Awb) inzake een bevoegdheid tot kwijtschelding van geldschulden niet te laten gelden voor de Belastingdienst/Toeslagen. De Belastingdienst/Toeslagen is op dit moment nog niet zover dat het nieuw verwoorde artikel 31 Awir in werking kan treden en artikel 31bis Awir kan komen te vervallen. In het voorgestelde artikel I, onderdeel C, van het onderhavige wetsvoorstel wordt voorgesteld om in artikel 31ter Awir te regelen dat de Belastingdienst/Toeslagen in afwijking van artikel 31bis Awir met terugwerkende kracht tot 2 juni 2021 toch ambtshalve kan kwijtschelden bij gedupeerde ouders die recht hebben op het forfaitaire bedrag van € 30.000 en hun partners. Dit betreft de codificatie van een beleidsbesluit op grond waarvan bepaalde toeslagschulden en bedragen die samenhangen met die schulden worden kwijtgescholden. De Belastingdienst/Toeslagen kan deze ambtshalve kwijtschelding in het kader van de hersteloperatie uitvoeren. De Raad adviseert dat het vanwege de mogelijkheid tot het bieden van maatwerk de voorkeur verdient om niet af te wijken van artikel 4:94a Awb. Het kabinet is ervan overtuigd dat maatwerk met name met betrekking tot de doelgroep van de hersteloperatie ontzettend belangrijk is en om die reden wordt dat ook bij dit wetsvoorstel geborgd. De doelgroep waarvoor ambtshalve wordt kwijtgescholden in het kader van de hersteloperatie is bewust limitatief omschreven. Het betreft alle gedupeerden die aanspraak maken op het forfaitaire bedrag van € 30.000. Het kabinet verwacht niet dat er situaties zullen zijn waarin niet aan de criteria van het voorgestelde artikel 31ter Awir wordt voldaan, terwijl gehele of gedeeltelijke invordering wel – zoals artikel 4:94a Awb bepaalt - onevenredig is in verhouding tot de met de invordering te dienen doelen. De Belastingdienst/Toeslagen voert de kwijtschelding immers al enige tijd uit en er is niet van de hiervoor omschreven situatie(s) gebleken. Mocht er bij de toepassing van artikel 31ter Awir in bepaalde gevallen of groepen van gevallen toch sprake blijken te zijn van onbillijkheden van overwegende aard, dan kan daarop de hardheidsclausule, bedoeld in artikel 47 Awir, worden toegepast. Hierdoor is het zowel mogelijk om maatwerk te bieden als de Belastingdienst/Toeslagen de tijd te geven om de automatiseringsystemen aan te passen zodat in de toekomst bredere kwijtschelding buiten het kader van de hersteloperatie kan worden uitgevoerd.

CONCEPT

12. Artikel 3.1 Comptabiliteitswet 2016

In dit onderdeel van de memorie van toelichting worden de nagestreefde doelen, de nagestreefde doeltreffendheid en de nagestreefde doelmatigheid beschreven van de in dit wetsvoorstel voorgestelde maatregelen met de grootste budgettaire gevolgen.

12.1 Nagestreefde doelen

Met de verbreding van de compensatieregeling naar hardheid van het stelsel wordt beoogd ouders die gedupeerd zijn door de hardheid van het stelsel van de kinderopvangtoeslag eenzelfde ruimhartige compensatie te bieden als ouders die gedupeerd zijn door het institutioneel vooringenomen handelen door de Belastingdienst/Toeslagen. Beide groepen gedupeerden hebben immers vergelijkbare gevolgen ondervonden van het handelen van de Belastingdienst/Toeslagen.

Met de aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS wordt beoogd gedupeerde ouders ook volledig te compenseren ingeval de forfaitaire O/GS-tegemoetkoming lager is dan de werkelijke schade.

Het forfaitaire bedrag heeft tot doel een vereenvoudiging en versnelling aan te brengen in de hersteloperatie kinderopvangtoeslag. Met dit forfaitaire bedrag wordt beoogd minimaal de helft van de gedupeerde ouders volledig te compenseren voor de geleden schade. Voor de meesten van hen is het herstel binnen enkele maanden nadat de maatregel op 26 januari 2021, vooruitlopend op wetgeving, in werking is getreden, afgerond. Dit leidt voor hen niet enkel tot een versnelling, maar ook tot een vereenvoudiging omdat met hen niet het exacte bedrag van de compensatie of tegemoetkoming op grond van de afzonderlijke herstelregelingen hoeft te worden vastgesteld.

Het kwijtschelden van publieke schulden en het betalen van de schulden van gedupeerde ouders die in een wsnp-traject of buitengerechtelijke schuldregeling zitten, levert een bijdrage aan de doelstelling dat gedupeerde ouders na de herstelbetaling zoveel mogelijk écht een nieuwe start kunnen maken. Hiermee wordt bedoeld dat een groot deel van de ouders na de herstelbetaling schuldenvrij zijn en nog ten minste een substantieel deel van de herstelbetaling overhouden om een nieuwe start te maken.

12.2 Doeltreffendheid

De verbreding van de compensatieregeling gaat zorgen voor een ruimere compensatie voor ouders die gedupeerd zijn door de hardheid van het stelsel van de kinderopvangtoeslag. De aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS biedt een tegemoetkoming voor de hogere werkelijke schade, mits de gedupeerde ouder in staat is deze hogere werkelijke schade aan te tonen. Gesprekken tussen de persoonlijk zaakbehandelaar van de Belastingdienst/Toeslagen en de gedupeerde ouder en kosteloze juridische bijstand kunnen helpen de hogere werkelijke schade vast te stellen. Op basis van door de Belastingdienst/Toeslagen uitbetaalde herstelbedragen in 2020 is de inschatting gemaakt dat door het forfaitaire bedrag vast te stellen op € 30.000 bereikt wordt dat minimaal de helft van de gedupeerde ouders met dit bedrag volledig gecompenseerd is voor de

CONCEPT

geleden schade. Het forfaitaire bedrag leidt voor deze groep tot een versnelling, omdat de Belastingdienst/Toeslagen in korte tijd aan een groot deel van de gedupeerde ouders dit bedrag kan uitkeren, terwijl de Belastingdienst/Toeslagen in dat tijdsbestek veel minder gedupeerde ouders integraal kan beoordelen. De vereenvoudiging van het forfaitaire bedrag voor gedupeerde ouders die voldoende gecompenseerd zijn met dit bedrag is evident, aangezien het exacte herstelbedrag op grond van een of meerdere herstelregelingen voor hen niet meer vastgesteld hoeft te worden. Ook de maatregelen gericht op schulden dragen bij aan het doel dat zoveel mogelijk gedupeerde ouders na het herstel schuldenvrij zijn en nog ten minste een deel van de herstelbetaling overhouden voor een nieuwe start, is evident.

12.3 Doelmatigheid

Voor zover de regelingen een compensatie of tegemoetkoming bieden voor de geleden schade, zijn de herstelregelingen doelmatig. De forfaitaire elementen in de compensatieregeling en in de O/GS-tegemoetkomingsregeling kunnen leiden tot een overcompensatie. Daar staat wel een vereenvoudiging en een versnelling in de afhandeling tegenover. Hetzelfde geldt voor het forfaitaire bedrag van € 30.000, waarbij vereenvoudiging en versnelling juist het doel is van de maatregel. De maatregelen gericht op schulden dragen bij aan het nagestreefde doel van die maatregelen. Wel kan zich hierbij de situatie voordoen dat schulden worden kwijtgescholden van iemand die voldoende geld heeft om zijn resterende schuld, bijvoorbeeld zijn resterende studieschuld, in één keer af te lossen, maar ervoor gekozen heeft die schuld in termijnen af te lossen.

13. Evaluatie

De maatregelen in dit wetsvoorstel betreffen grotendeels een uitbreiding en vervanging van al bestaande wettelijke maatregelen in het kader van de hersteloperatie toeslagen.[31] Het kabinet vindt het vanwege de vele raakvlakken van de bestaande met de nieuwe maatregelen wenselijk zowel de bestaande als de nieuwe maatregelen gezamenlijk te evalueren. In die evaluatie zal niet enkel de doeltreffendheid en de doelmatigheid van de maatregelen geëvalueerd worden, maar zal ook ruim aandacht worden besteed aan de uitvoering van de maatregelen door de Belastingdienst/Toeslagen, hoeveel de maatregelen vergden van het doenvermogen van gedupeerde ouders, de mate van tevredenheid van de gedupeerde ouders en de ervaringen met de inzet van de in het kader van het herstel toeslagen in het leven geroepen onafhankelijke commissies (commissie van onafhankelijke deskundigen, bezwaarschriftenadviescommissie en de commissie aanvullende schadevergoeding werkelijke schade). Aangezien gedupeerde ouders tot en met 31 december 2023 kunnen verzoeken om herstel, en die verzoeken uiterlijk in 2024 in behandeling worden genomen, en in bepaalde gevallen een verzoek zelfs na 31 december 2023 nog mogelijk is, zet het kabinet in op een evaluatie in 2025. Tot aan dat moment blijft het kabinet de voortgang van de hersteloperatie monitoren en hiervan verslag doen in de periodieke voortgangsrapportages herstel toeslagen van de Belastingdienst/Toeslagen.

[31] De in de artikelen 49 tot en met 49j Awir opgenomen maatregelen en bepalingen.

CONCEPT

II. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel I

Artikel I, onderdeel A (artikel 9 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Artikel 9, derde lid, eerste zin, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir) stelt als voorwaarde voor het recht op huurtoeslag dat alle (mede)bewoners in een huishouden een rechtmatige verblijfsstatus hebben. Alle leden van het huishouden dienen dus te beschikken over de Nederlandse nationaliteit, de nationaliteit van een andere EU-lidstaat of een geldige verblijfsvergunning of, in het geval van een medebewoner, ten minste een aanvraag hebben gedaan voor een verblijfsvergunning.
Als een verblijfsgerechtigde een kind krijgt, beschikt het kind niet automatisch over een verblijfstitel, de ouders moeten deze aanvragen. Zij ontvangen daarom binnen drie weken na de geboorte van hun kind een brief van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), waarin zij hierop gewezen worden. Als de verblijfsaanvraag van de pasgeborene door de IND in behandeling is genomen, wordt de huurtoeslag stopgezet totdat een verblijfsvergunning is toegekend.
De uitvoering van deze voorwaarde kan soms hard uitpakken omdat dit een actie van de aanvrager vereist, namelijk het aanvragen van een verblijfstitel. Wanneer deze actie achterwege blijft, vervalt het recht op huurtoeslag.
Voorgesteld wordt de leeftijdsgrens voor de eis van een rechtmatige status voor medebewoners voor de huurtoeslag te verhogen naar 18 jaar. Dit betekent dat bij geboorte van een kind van vergunninghouders geen directe actie van de ouders wordt gevergd. Als de medebewoner de leeftijd van 18 jaar bereikt, is het wel noodzakelijk dat die medebewoner een aanvraag voor een verblijfsvergunning indient.
Als gevolg van het voorstel om alleen voor medebewoners van achttien jaar of ouder de eis van rechtmatig verblijf te stellen, kan de bestaande uitzondering voor minderjarige alleenstaanden vervallen.

Artikel I, onderdeel B (artikel 25 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Met de toevoeging van het voorgestelde vierde lid aan artikel 25 Awir is met terugwerkende kracht tot en met 7 juli 2020 het bestaande beleid gecodificeerd waarin is bepaald dat de Belastingdienst/Toeslagen de op grond van de in hoofdstuk 5 Awir opgenomen regelingen toegekende bedragen uitbetaalt op het bij de Belastingdienst/Toeslagen bekende rekeningnummer van de belanghebbende.

Artikel I, onderdeel C (artikel 31ter van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Met het voorgestelde artikel 31ter Awir wordt een maatregel gecodificeerd op grond waarvan bepaalde toeslagschulden en bedragen die samenhangen met die schulden worden kwijtgescholden. Deze maatregel treedt met terugwerkende kracht tot en met 2 juni 2021 in werking. Dat is de datum waarop het Besluit uitbreiding Catshuisregeling Kinderopvangtoeslag, vooruitlopend op wetgeving, in werking is getreden.

CONCEPT

Voor kwijtschelding komt op grond van het voorgestelde eerste lid, onderdeel a, van artikel 31ter Awir in aanmerking degene die recht heeft op het forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 49db Awir, of hier recht op zou hebben indien dit forfaitaire bedrag niet zou zijn verminderd tot nihil vanwege een eerder ontvangen bedrag op grond van een herstelregeling of indien artikel 49db, tweede lid, geen toepassing zou vinden.
Op grond van het voorgestelde eerste lid, onderdeel b, van artikel 31ter Awir komt ook degene die op de in het voorgestelde tweede lid van dat artikel opgenomen peildatum de partner was van degene, bedoeld in artikel 31ter, eerste lid, onderdeel a, Awir, voor kwijtschelding in aanmerking. Deze peildatum is in beginsel de datum waarop het forfaitaire bedrag, bedoeld in het in artikel I, onderdeel P, voorgestelde artikel 49db Awir, is uitbetaald aan degene, bedoeld in het genoemde eerste lid, onderdeel a. Door deze datum als peildatum te nemen, wordt bereikt dat de gedupeerde ouder en degene die op het moment van de uitbetaling van het forfaitaire bedrag zijn partner is een nieuwe start kunnen maken zonder, of met zo min mogelijk, schulden, met behoud van het uitbetaalde forfaitaire bedrag.
In dat tweede lid staat ook beschreven wat de peildatum is in twee situaties waarin het forfaitaire bedrag niet wordt toegekend aan degene, als bedoeld in artikel 31ter, eerste lid, onderdeel a, Awir. Indien het forfaitaire bedrag op grond van artikel 49db, eerste lid, Awir niet is toegekend omdat het forfaitaire bedrag is verminderd tot nihil, dan is de peildatum de datum waarop aan degene, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, voor het eerst een bedrag is uitbetaald op grond van een herstelregeling als bedoeld in artikel 49db, derde lid, Awir. Indien aan degene, bedoeld in artikel 31ter, eerste lid, onderdeel a, Awir, enkel geen forfaitair bedrag is uitgekeerd vanwege de toepassing van artikel 49db, tweede lid, Awir dan is de peildatum de datum waarop het forfaitaire bedrag is uitbetaald aan degene aan wie het forfaitaire bedrag op grond van artikel 49db, tweede lid, Awir wel is uitbetaald. Met het woord “enkel” in de vorige zin wordt voorkomen dat er twee peildata ontstaan in het geval dat zich de situaties, beschreven in het tweede lid, tweede en derde zin, tegelijk voordoen.
Op grond van het voorgestelde artikel 31ter, eerste lid, onderdeel c, Awir komt ook degene die op 31 december 2020 de partner was van degene, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, van dat artikel, in aanmerking voor kwijtschelding, mits degene, bedoeld in genoemd eerste lid, onderdeel a, uiterlijk op 1 juni 2021 heeft verzocht om toepassing van een herstelregeling als bedoeld in artikel 49db, derde lid, Awir. Tot en met 1 juni 2021 konden belanghebbenden die zich voor herstel meldden er op basis van uitlatingen van het kabinet en van de Belastingdienst/Toeslagen van uitgaan dat degene die op 31 december 2020 hun partner was, voor kwijtschelding in aanmerking zou komen. Op 1 juni 2021 is het Besluit uitbreiding Catshuisregeling Kinderopvangtoeslag gepubliceerd in de Staatscourant, waarin onder andere de kwijtschelding van toeslagschulden, vooruitlopend op wetgeving, is goedgekeurd. In dat beleidsbesluit wordt de datum 31 december 2020 niet genoemd. Om opgewekt vertrouwen niet te schaden, heeft het kabinet ervoor gekozen om in de beschreven gevallen ook 31 december 2020 als peildatum te hanteren en deze peildatum ook kenbaar te maken in formele wetgeving. Mocht een belanghebbende die uiterlijk op 1 juni 2021 om herstel verzocht heeft op de peildatum die uit artikel 31ter, eerste lid, onderdeel b, Awir volgt, een andere partner hebben dan op de peildatum die uit onderdeel c volgt, dan komen beide partners in aanmerking voor kwijtschelding.

CONCEPT

De toets wie als partner wordt aangemerkt betreft een materiële toets aan het partnerbegrip. Dus ook degene, bedoeld in het voorgestelde eerste lid, onderdeel a, die op de peildatum geen toeslag ontvangt, kan op die datum een partner hebben.

Kwijtgescholden wordt het voor 1 januari 2021 nog niet betaalde bedrag van de terugvordering die betrekking heeft op een berekeningsjaar van voor 2021, de met die terugvordering samenhangende rente, bedoeld in de artikelen 27 en 29 Awir, de met die terugvordering samenhangende kosten van invordering, alsmede het bedrag van een met die terugvordering samenhangende bestuurlijke boete. De kwijtschelding geldt ook voor terugvorderingen die betrekking hebben op een berekeningsjaar van voor 2021 maar die pas na 1 januari 2021 zijn geformaliseerd in een beschikking. Ook voor deze terugvorderingen geldt immers dat deze niet voor 1 januari 2021 zijn betaald.

Kwijtschelding van een terugvordering zou in bepaalde situaties ertoe kunnen leiden dat de belanghebbende een deel van de toeslag dubbel ontvangt. Dit is het geval indien het bedrag van de toeslag op enig moment na de terugvordering toch weer op een hoger bedrag wordt vastgesteld. Om dubbele uitbetaling te voorkomen, is in het voorgestelde artikel 31ter, derde lid, Awir geregeld dat het voor 1 januari 2021 nog niet betaalde bedrag van de terugvordering, die het gevolg is van een herzien voorschot, niet wordt kwijtgescholden voor zover een toegekende tegemoetkoming van dezelfde toeslagsoort over hetzelfde berekeningsjaar op enig moment wordt verrekend met de terugvordering (onderdeel a van dat derde lid), of voor zover dat had gekund indien in 2021 of later geen aflossing van die terugvordering had plaatsgevonden (onderdeel b van dat derde lid). Daarna kan kwijtschelding van de resterende terugvordering plaatsvinden. Het derde lid is daarmee een nadere codificatie van hetgeen in onderdeel 3.2 van het Besluit uitbreiding Catshuisregeling Kinderopvangtoeslag is bepaald ten aanzien van kwijtschelding van een openstaande toeslagschuld die het gevolg is van een herzien voorschot. De in dat voorgestelde derde lid opgenomen beperking van de kwijtschelding geldt niet voor latere herziene tegemoetkomingen die leiden tot een hogere tegemoetkoming. Hoewel een latere herziene hogere tegemoetkoming ook kan leiden tot dubbele uitbetaling van (een deel van) een toeslag, vindt het kabinet het niet wenselijk een dergelijke beperking van de kwijtschelding te regelen, omdat pas na vijf jaar[32] duidelijk is of een dergelijke herziening plaatsgevonden heeft en er dan pas na vijf jaar kwijtgescholden kan worden. Het voorgestelde derde lid kan er in geen enkel geval toe leiden dat een belanghebbende in 2021 of later alsnog een bedrag moet betalen over berekeningsjaren tot en met 2020.

In het voorgestelde artikel 31ter, vierde lid, Awir is expliciet opgenomen dat bedragen die in 2021 of later zijn betaald over berekeningsjaren tot en met 2020, worden terugbetaald door de Belastingdienst/Toeslagen. De kwijtschelding ziet immers ook op deze bedragen. Ook na 2020 verrekende bedragen met de nog kwijt te schelden schulden worden door de Belastingdienst/Toeslagen terugbetaald, tenzij het gaat om een verrekening als bedoeld in het voorgestelde artikel 31ter, derde lid, onderdeel a, Awir. Het terug te betalen bedrag wordt

[32] Artikel 21a Awir jo. artikel 5a van de Uitvoeringsregeling Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen.

CONCEPT

verminderd met het bedrag waarvoor op grond van dat voorgestelde artikel 31ter, derde lid, aanhef en onderdeel b, Awir geen kwijtschelding wordt verleend.

De Belastingdienst/Toeslagen verleent de kwijtschelding ambtshalve. Een verzoek van de belanghebbende hiertoe is niet nodig.

Voorbeeld kinderopvangtoeslag 2020:
Voorschot: € 12.000.
Herziening voorschot: € 8.000.
Reeds uitbetaald ten tijde van herziening voorschot: € 10.000.
Terugvordering naar aanleiding van herzien voorschot: € 10.000 (reeds uitbetaald) -/- € 8.000 (herzien voorschot) = € 2.000.
De terugvordering van € 2.000 is op 31 december 2020 nog niet betaald.
Op 31 januari 2021 lost de ouder € 600 af.
De definitieve tegemoetkoming wordt vastgesteld op: € 9.750.
Uit te betalen of te verrekenen op grond van het bestaande artikel 24, eerste en tweede lid, Awir: € 9.750 (definitieve tegemoetkoming) -/- € 8.000 (herzien voorschot) = € 1.750.
Verrekening met nog openstaande terugvordering op grond van het bestaande artikel 30 Awir: € 2.000 (terugvordering) - € 600 (aflossing) = € 1.400.
Uit te betalen naar aanleiding van definitieve tegemoetkoming: € 1.750 (definitieve tegemoetkoming) -/- € 1.400 (verrekend bedrag) = € 350.
Bedrag dat op grond van het voorgestelde artikel 31ter, derde lid, Awir niet in aanmerking komt voor kwijtschelding: € 1400 (verrekend bedrag) + € 350 (het bedrag van de definitieve toekenning dat niet verrekend kon worden met de terugvordering door de aflossing van € 600 in 2021) = € 1.750.
Kwijt te schelden bedrag van de terugvordering: € 2.000 (openstaande terugvordering op 1 januari 2021) -/- € 1.750 (het bedrag dat niet in aanmerking komt voor kwijtschelding) = € 250.
Terug te betalen aflossing op grond van het voorgestelde artikel 31ter, vierde lid, Awir: € 600 (bedrag van de aflossing in 2021) -/- 350 (het deel van het afgeloste bedrag dat niet in aanmerking komt voor kwijtschelding) = € 250.
Totaal per saldo door de ouder ontvangen bedrag: € 10.000 (uitbetaald bedrag op grond van het oorspronkelijk vastgestelde voorschot) -/- € 600 (aflossing) + € 350 (ontvangen naar aanleiding van definitieve toekenning) + € 250 (terugontvangen deel van de aflossing) = € 10.000.
Per saldo heeft de ouder een kwijtschelding ontvangen van € 10.000 (het uiteindelijk per saldo ontvangen bedrag) -/- € 9.750 (het bedrag van de definitieve tegemoetkoming) = € 250. De € 250 is ook het bedrag dat de ouder in 2020 meer ontvangen heeft dan het definitieve recht op kinderopvangtoeslag. De ouder die na 31 december 2020 een bedrag heeft afgelost ontvangt hiermee per saldo hetzelfde als de ouder die nadien geen bedrag heeft afgelost.

CONCEPT

Artikel I, onderdeel D (artikel 31ter van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Voorgesteld wordt om aan artikel 31ter Awir een lid toe te voegen waarin de termijn is opgenomen waarbinnen de Belastingdienst/Toeslagen tot de in dat artikel geregelde kwijtschelding moet overgaan. In het Besluit uitbreiding Catshuisregeling Kinderopvangtoeslag was hiervoor geen termijn opgenomen.

De Belastingdienst/Toeslagen gaat op grond van het voorstel uiterlijk op het laatst van de volgende drie momenten over tot kwijtschelding:
Moment 1: 1 januari 2022. Deze datum hangt samen met de inwerkingtredingsdatum van dit toe te voegen lid aan artikel 31ter Awir.
Moment 2: drie maanden na het toekennen van het forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 49db Awir, drie maanden na het afwijzen van dit forfaitaire bedrag in verband met de toepassing van het voorgestelde artikel 49db, tweede lid, Awir, of drie maanden na het verminderen tot nihil van dit forfaitaire bedrag in verband met een of meerdere eerder ontvangen bedragen op grond van herstelregelingen. Moment 2 hangt ermee samen dat de beoordeling van het recht op het forfaitaire bedrag een sterke indicatie vormt dat belanghebbende recht heeft op kwijtschelding. Op het moment dat een belanghebbende zich pas op een later moment voor herstel meldt, hetgeen tot en met 31 december 2023 mogelijk is, kan de Belastingdienst/Toeslagen ook pas op een later moment tot beoordeling van het recht op het forfaitaire bedrag overgaan, waardoor moment 1 (1 januari 2022) overschreden wordt.
Moment 3: drie maanden nadat de toegekende tegemoetkoming van dezelfde inkomensafhankelijke regeling over hetzelfde berekeningsjaar als de kwijt te schelden terugvordering onherroepelijk is geworden. Vanaf het moment van het onherroepelijk worden, kan het kwijt te schelden bedrag bepaald worden. De termijn van drie maanden hangt samen met het handmatige proces van de kwijtschelding terwijl de terugvorderingen meestal geautomatiseerd worden opgelegd. Door bewaking van terugvorderingen bij de belanghebbenden die deel uitmaken van de groep die recht heeft op herstel, de herstelpopulatie, door de Belastingdienst/Toeslagen zal de termijn van drie maanden in de praktijk meestal veel korter zijn.

In sommige gevallen is nader onderzoek nodig of de belanghebbende inderdaad voor herstel en dus voor kwijtschelding in aanmerking komt. Daarom is geregeld dat de Belastingdienst/Toeslagen de in artikel 31ter, vijfde lid, Awir opgenomen termijn eenmalig met drie maanden kan verlengen en de belanghebbende hiervan uiterlijk op de laatste dag van de oorspronkelijke termijn in kennis stelt. Verder uitstel is mogelijk voor zover de belanghebbende daarmee instemt.

Artikel I, onderdeel E (artikel 31ter van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Op grond van dit onderdeel wordt een tekstuele aanpassing voorgesteld in artikel 31ter Awir die op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip waarbij de inwerkingtreding van artikel IV, onderdeel H, van de Wet verbetering uitvoerbaarheid toeslagen in werking treedt. Met deze tekstuele aanpassing vermeldt het eerste lid niet langer dat afgeweken wordt van artikel 31bis Awir. In artikel 31bis Awir staat dat de Belastingdienst/Toeslagen schulden niet kan kwijtschelden. Voor de beperkte doelgroep van artikel 31ter Awir heeft de Belastingdienst/Toeslagen een handmatig proces voor kwijtschelding ingericht en is kwijtschelding dus wel mogelijk. Zodra de

CONCEPT

Belastingdienst/Toeslagen geautomatiseerd kan kwijtschelden, zal ingevolge artikel IV, onderdeel H, van de Wet verbetering uitvoerbaarheid toeslagen, artikel 31bis Awir bij koninklijk besluit komen te vervallen. Op datzelfde moment treedt de onderhavige tekstuele aanpassing in artikel 31ter Awir in werking.

Artikel I, onderdeel F (artikelen 49 en 49bis van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
In het Besluit forfaitair bedrag en verruiming compensatieregeling is de compensatieregeling verbreed naar situaties waarin het stelsel van de kinderopvangtoeslag te hard uitpakte. Dit beleidsbesluit is met terugwerkende kracht tot en met 26 januari 2021 in werking getreden. In verband hiermee vervalt met terugwerkende kracht tot en met die datum de in artikel 49 Awir opgenomen hardheidsregeling die betrekking heeft op situaties waarin het stelsel van de kinderopvangtoeslag te hard uitpakte. Vanwege de werking van artikel 49d Awir hoeven belanghebbenden die een verzoek om een hardheidstegemoetkoming op grond van de hardheidsregeling hebben ingediend niet alsnog een verzoek om compensatie op grond van de compensatieregeling in te dienen. Hun verzoek wordt bij de voorbereiding van de beschikking ook beschouwd als een verzoek om compensatie op grond van de compensatieregeling.

Artikel 49bis Awir is bedoeld om invorderingsrente te verlagen in situaties waarin de onderdelen 2.1 en 3.1 van het Verzamelbesluit toeslagen, zoals dat luidde op 25 januari 2021, herstel boden voor de hardheid van het stelsel van de kinderopvangtoeslag. Nu de compensatieregeling per 26 januari 2021 is verbreed naar de situaties waarin het stelsel van de kinderopvangtoeslag te hard uitpakte, en de compensatieregeling ook een compensatie kent voor invorderingsrente, kan ook artikel 49bis Awir met terugwerkende kracht tot en met 26 januari 2021 vervallen.

Artikel I, onderdeel G (artikel 49a van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Met de voorgestelde wijziging van artikel 49a Awir worden de bestaande mogelijkheden voor het toepassen van de zogenoemde vangnetbepaling uitgebreid naar de situaties waarin een verzoek om een buitengerechtelijke schuldregeling is geweigerd vanwege de onterechte kwalificatie opzet of grove schuld van de belanghebbende of diens partner ten aanzien van het ontstaan van de terugvordering inzake de kinderopvangtoeslag. Deze uitbreiding van de vangnetbepaling hangt samen met eenzelfde uitbreiding van de O/GS-tegemoetkomingsregeling op 4 december 2020, welke met dit wetsvoorstel bij artikel I, onderdeel I, wordt gecodificeerd in artikel 49c Awir.

Artikel I, onderdeel H (artikel 49b van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Naast de voorgestelde nieuwe bewoordingen van artikel 49b Awir wordt ook met terugwerkende kracht tot en met 26 januari 2021 de compensatieregeling verbreed naar situaties waarin het stelsel van de kinderopvangtoeslag te hard uitpakte. Die datum is namelijk de datum waarop het Besluit forfaitair bedrag en verruiming compensatieregeling, vooruitlopend op wetgeving, in werking is getreden.

Voor de leesbaarheid is het bestaande eerste lid opgeknipt in vier nieuwe leden. In het eerste nieuwe lid staan de situaties benoemd waarin de Belastingdienst/Toeslagen aan belanghebbenden

CONCEPT

compensatie verleent. Aan de bestaande situatie 'institutionele vooringenomenheid van de Belastingdienst/Toeslagen' zijn de situaties toegevoegd waarin de hardheid van het stelsel van de kinderopvangtoeslag zo uitpakte dat dit leidde tot onbillijkheden die niet ten laste van de belanghebbende zouden mogen komen. Dit zijn de situaties waarvoor tot en met 25 januari 2021 de hardheidsregeling gold, alsmede het in onderdelen 2.1 en 3.1 van het Verzamelbesluit toeslagen opgenomen beleid ten aanzien van herziening, afzien of matigen van terugvordering en proportioneel vaststellen voor beschikkingen met een oorspronkelijke dagtekening van voor 23 oktober 2019. De thans in artikel 49, vijfde lid, Awir opgenomen € 1.500-grens zal dan ook blijven gelden voor hardheid van het stelsel. Deze grens zal worden opgenomen in de in het eerste lid, aanhef, bedoelde ministeriële regeling. Met de voorgestelde tekstuele aanpassing in het eerste lid, waardoor de woorden "berustende bepalingen" voortaan ook betrekking hebben op de Wet kinderopvang, wordt slechts een tekstuele verbetering beoogd in lijn met de bedoeling van de herstelregeling voor hardheid van het stelsel. In de bestaande wetgeving voor de situatie 'institutionele vooringenomenheid van de Belastingdienst/Toeslagen' wordt de voorwaarde dat de institutionele vooringenomenheid voor 23 oktober 2019 moet hebben plaatsgevonden, naar voren gehaald. Door de tekstuele aanpassing in die voorwaarde hoeft niet langer te worden getoetst of, en in hoeverre, de reguliere bestuursrechtelijke rechtsmiddelen onvoldoende toereikend werden geacht om het door de belanghebbende ondervonden nadeel van de institutionele vooringenomenheid geheel of gedeeltelijk ongedaan te maken. Deze toets, die in theorie zou kunnen leiden tot het afwijzen van het verzoek om compensatie of tot een verlaging van de compensatie, kan vervallen omdat deze toets in de praktijk niet plaatsvindt en het kabinet het ook niet wenselijk vindt de compensatie vanwege deze toets te weigeren of verlagen. In het nieuwe vierde lid van artikel 49b Awir wordt een ruimere termijn opgenomen waarin de belanghebbende een verzoek om aanvullende compensatie voor de werkelijke schade kan indienen bij Belastingdienst/Toeslagen in de gevallen waarin de eerste beschikking tot toekenning van de compensatie pas na 1 juli 2023 onherroepelijk vast komt te staan. In die eerste beschikking is nog geen aanvullende compensatie voor de werkelijke schade opgenomen. Op grond van de bestaande wettekst zou de belanghebbende ook in die gevallen vóór 1 januari 2024 een verzoek moeten indienen voor aanvullende compensatie voor de werkelijke schade. Dat vindt het kabinet onwenselijk. Voorgesteld wordt om de belanghebbende hiervoor in die gevallen nog zes maanden de tijd te geven na het onherroepelijk worden van die eerste beschikking.

Het oude tweede en derde lid van artikel 49b Awir zijn voor de leesbaarheid opgesplitst in de nieuwe leden vijf, zes, zeven en acht. Met de in de nieuwe leden zes, zeven en acht opgenomen tekstuele wijzigingen wordt geen inhoudelijke wijziging beoogd. De woorden 'over hetzelfde berekeningsjaar' zijn geschrapt om mogelijke verwarring te voorkomen. De compensatie kan namelijk op meerdere berekeningsjaren betrekking hebben. Het oude vierde lid van artikel 49b Awir, dat het gevolg is van een amendement[33], is met het opsplitsen van het oude tweede en derde lid van dat artikel, verschoven naar het negende lid van dat artikel.

[33] Kamerstukken II 2019/20, 35 468, nr. 38.

CONCEPT

Het voorgestelde artikel 49b, tiende lid, Awir heeft betrekking op situaties waarbij het verzoek van belanghebbenden om herstel vanwege hardheid al voor 26 januari 2021 was afgerond. De compensatieregeling biedt een ruimere compensatie dan de herstelregelingen in verband met hardheid vóór die datum boden. Om belanghebbenden waarvan hun verzoek onder de oude regelingen afgehandeld is niet nadeliger uit te laten zijn, wordt in het tiende lid bepaald dat de Belastingdienst/Toeslagen berekent of die belanghebbenden bij toepassing van de compensatieregeling recht zouden hebben gehad op een hoger bedrag. Op grond van artikel 49c, derde lid, Awir is de O/GS-tegemoetkomingsregeling niet van toepassing ten aanzien van een terugvordering waarvoor de compensatieregeling van toepassing is. Daarom wordt in de berekening van het hogere bedrag rekening gehouden met een reeds toegekende O/GS-tegemoetkoming. Zodoende wordt het hogere bedrag vastgesteld conform de compensatieregeling, na aftrek van toegekende bedragen op grond van herstelregelingen in verband met hardheid die tot en met 25 januari 2021 golden en, indien van toepassing, na aftrek van de toegekende O/GS-tegemoetkoming. Als deze berekening leidt tot een hoger bedrag, wordt dit hogere bedrag vastgesteld en wordt het meerdere uitbetaald volgens de voor de compensatieregeling geldende regels. De compensatie blijft – in lijn met de bestaande regelgeving - uiteraard wel achterwege voor zover op een andere wijze in een vergoeding of tegemoetkoming ter zake is of wordt voorzien. Dus als de belanghebbende bijvoorbeeld al een aanvullend forfaitair bedrag tot € 30.000 heeft ontvangen, dan zal het hogere bedrag worden verlaagd met dit aanvullende forfaitaire bedrag. Het hogere bedrag aan compensatie kan ook nihil zijn, bijvoorbeeld als het recht op compensatie op grond van de compensatieregeling lager is dan € 30.000.

Met het oog op goede dienstverlening en het doenvermogen van burgers hoeven belanghebbenden voor het hogere bedrag op grond van genoemd tiende lid geen verzoek in te dienen. De Belastingdienst/Toeslagen voert de berekening ambtshalve uit. Belanghebbenden die in aanmerking willen komen voor een aanvullende compensatie voor de werkelijke schade zullen dit wel kenbaar moeten maken bij de Belastingdienst/Toeslagen. De Belastingdienst/Toeslagen kan immers niet uit eigen gegevens opmaken of, en in welke mate, een belanghebbende in aanmerking komt voor een aanvullende compensatie voor de werkelijke schade.

Artikel I, onderdeel I (artikel 49c van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Met de voorgestelde wijzigingen in artikel 49c Awir worden met terugwerkende kracht tot en met 4 december 2020 twee maatregelen gecodificeerd. Het gaat om twee maatregelen die met ingang van die datum bij het Besluit aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS, vooruitlopend op wetgeving, in werking zijn getreden. In het voorgestelde artikel 49c, eerste lid, Awir gaat het om de verbreding van de O/GS-tegemoetkomingsregeling naar situaties waarin een buitengerechtelijke schuldregeling door de Belastingdienst/Toeslagen is geweigerd op grond van een onterechte kwalificatie opzet of grove schuld. Hetgeen thans is bepaald in het vijfde lid wordt ondergebracht in het voorgestelde negende lid van artikel 49c Awir.
In het voorgestelde vijfde tot en met twaalfde lid van artikel 49c Awir gaat het om de per 4 december 2020 geïntroduceerde aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS. De Belastingdienst/Toeslagen kan aan de belanghebbende die recht heeft op de O/GS-tegemoetkoming een aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS toekennen indien

CONCEPT

de werkelijke schade voor de belanghebbende als gevolg van de onbillijkheden van overwegende aard, bedoeld in het eerste lid van dat artikel, die zich hebben voorgedaan, groter is dan de O/GS-tegemoetkoming. De belanghebbende, zijnde de ouder die de kinderopvangtoeslag heeft aangevraagd, kan het verzoek voor deze aanvullende tegemoetkoming tot en met 31 december 2023 bij de Belastingdienst/Toeslagen indienen. Indien de eerste beschikking tot toekenning van de O/GS-tegemoetkoming na 1 juli 2023 onherroepelijk vast komt te staan, geldt de uiterlijke datum van 31 december 2023 niet. In dat geval kan de belanghebbende nog tot zes maanden na de datum waarop die beschikking onherroepelijk vast komt te staan bij de Belastingdienst/Toeslagen een verzoek om aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS indienen. De aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS is het bedrag waarmee de werkelijke schade de O/GS-tegemoetkoming, genoemd in het tweede lid van artikel 49c Awir, overschrijdt. Voorbeelden van werkelijke schade zijn opgenomen in het algemeen deel van deze memorie.

Bij het bepalen van de werkelijke schade worden kosten alleen in aanmerking genomen als het in de gegeven omstandigheden redelijk is geweest om die kosten te maken. Daarin zit ook de voorwaarde besloten dat die kosten naar hun omvang redelijk moeten zijn. In de situatie dat een belanghebbende slechts voor een gedeelte van de terugvordering kinderopvangtoeslag een betalingsregeling heeft aangevraagd die ten onrechte niet is toegekend, mag er, net zoals bij de berekening van de hoogte van de O/GS-tegemoetkoming, voor de bepaling van de werkelijke schade vanuit worden gegaan dat voor de gehele terugvordering een betalingsregeling of een buitengerechtelijke schuldregeling ten onrechte is geweigerd. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen als de terugvordering is verrekend met lopende voorschotten kinderopvangtoeslag voordat de belanghebbende om een persoonlijke betalingsregeling heeft gevraagd. Bij het verzoek om de aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS verschaft de belanghebbende informatie waarmee, met toepassing van het civielrechtelijke schadevergoedingsrecht, aannemelijk wordt gemaakt dat, en in welke mate, sprake is van werkelijke schade en dat die schade het gevolg is van de onbillijkheden van overwegende aard, bedoeld in artikel 49c, eerste lid, Awir, die zich hebben voorgedaan.

De Belastingdienst/Toeslagen legt het verzoek van de belanghebbende om deze aanvullende tegemoetkoming voor advies voor aan de Commissie werkelijke schade, bedoeld in de Instellingsregeling Commissie aanvullende schadevergoeding werkelijke schade. Het advies van deze commissie over dit verzoek is voor de Belastingdienst/Toeslagen leidend bij het besluit op het verzoek. De Belastingdienst/Toeslagen besluit op het verzoek bij beschikking binnen een termijn van zes maanden na ontvangst van het verzoek. Deze termijn kan eenmaal met maximaal zes maanden worden verlengd.

Indien de belanghebbende bezwaar maakt tegen de beschikking, dan brengt de bezwaarschriftenadviescommissie, bedoeld in de Instellingsregeling Bezwaarschriftenadviescommissie hersteloperatie toeslagen, advies uit over het beslissen op dat bezwaar. Dit advies is voor de Belastingdienst/Toeslagen leidend bij zijn beslissing op bezwaar met als gevolg dat de Belastingdienst/Toeslagen dit advies in de regel zal volgen. Indien de

CONCEPT

Belastingdienst/Toeslagen beslist af te wijken van dit advies, wordt in die beslissing, conform artikel 7:13, zevende lid, van de Algemene wet bestuursrecht, de reden voor die afwijking vermeld en wordt het advies met de beslissing meegezonden.

De Belastingdienst/Toeslagen betaalt het in de beschikking vermelde bedrag aan aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS op grond van het bij artikel I, onderdeel B, voorgestelde artikel 25, vierde lid, Awir uit op het bij de Belastingdienst/Toeslagen bekende rekeningnummer van de belanghebbende.

In het voorgestelde twaalfde lid van artikel 49c Awir is opgenomen dat de O/GS-tegemoetkoming en de aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS achterwege blijven voor zover op andere wijze in een vergoeding of tegemoetkoming ter zake is of wordt voorzien. Het zal hierbij veelal gaan om de situatie waarin de belanghebbende al het bij artikel I, onderdeel P, voorgestelde artikel 49db Awir bedoelde forfaitaire bedrag van € 30.000 ontvangen heeft. Een voorbeeld: Stel dat de belanghebbende zonder toepassing van het voorgestelde artikel 49c, twaalfde lid, Awir recht heeft op een O/GS-tegemoetkoming van € 10.000 en een aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS van € 25.000 en dat de belanghebbende reeds het forfaitaire bedrag van € 30.000 toegekend heeft gekregen. Dan leidt het voorgestelde twaalfde lid ertoe dat de O/GS-tegemoetkoming wordt verlaagd met € 10.000, naar nihil en dat de aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS wordt verlaagd met de resterende € 20.000, naar € 5.000. In dit voorbeeld krijgt belanghebbende derhalve in totaal € 35.000, te weten het forfaitair bedrag van € 30.000 en een aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS van € 5.000.

Artikel I, onderdeel J (artikel 49d van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Met de voorgestelde aanpassing van artikel 49d Awir wordt bewerkstelligd dat een verzoek om een compensatie op grond van de compensatieregeling of de O/GS-tegemoetkomingsregeling bij de voorbereiding van een beschikking niet ook wordt beschouwd als een verzoek op de regeling incidentele noodvoorziening die in dit wetsvoorstel wordt gecodificeerd bij het in artikel I, onderdeel M, in het voorgestelde artikel 49da Awir. De incidentele noodvoorziening is bedoeld voor een beperkte groep belanghebbenden die zich in een acute financiële noodsituatie bevinden. Uiteraard kan een belanghebbende die een verzoek om compensatie of O/GS-tegemoetkoming doet, wel een verzoek voor toepassing van de regeling incidentele noodvoorziening doen. De in onderhavig onderdeel voorgestelde wijziging krijgt terugwerkende kracht tot en met de datum van de inwerkingtreding van de regeling voor de incidentele noodvoorziening, zijnde 2 oktober 2020.

Artikel I, onderdeel K (artikel 49d van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Met de voorgestelde aanpassing van artikel 49d Awir wordt bewerkstelligd dat een verzoek om een compensatie op grond van de compensatieregeling of de O/GS-tegemoetkomingsregeling bij de voorbereiding van een beschikking niet ook wordt beschouwd als een verzoek om de aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS. De Belastingdienst/Toeslagen kan immers een verzoek om aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS pas inhoudelijk in

CONCEPT

behandeling nemen nadat de belanghebbende kenbaar heeft gemaakt dat, en met welk bedrag, zijn werkelijke schade hoger is geweest dan de O/GS-tegemoetkoming. Het staat een belanghebbende wel vrij om tegelijk met zijn verzoek om O/GS-tegemoetkoming een verzoek om aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS te doen. De in onderhavig onderdeel voorgestelde wijziging krijgt terugwerkende kracht tot en met de datum van de inwerkingtreding van de regeling voor de aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS, zijnde 4 december 2020.

Artikel I, onderdeel L (artikel 49d van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Met de voorgestelde aanpassing van artikel 49d Awir wordt bewerkstelligd dat een verzoek om een compensatie op grond van de compensatieregeling of de O/GS-tegemoetkomingsregeling niet ook wordt beschouwd als een verzoek om compensatie voor afgeloste publieke schulden als bedoeld in het bij artikel I, onderdeel Q, voorgestelde artikel 49dc Awir. De Belastingdienst/Toeslagen kan immers een verzoek om afgeloste publieke schulden pas inhoudelijk in behandeling nemen nadat de belanghebbende kenbaar heeft gemaakt dat, en voor welk bedrag, hij in aanmerking komt voor compensatie voor afgeloste publieke schulden. De in onderhavig onderdeel voorgestelde wijziging krijgt terugwerkende kracht tot en met de datum van de inwerkingtreding van de compensatie voor afgeloste publieke schulden, zijnde 2 juni 2021.

Artikel I, onderdeel M (artikel 49da van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Met het voorgestelde artikel 49da Awir wordt met terugwerkende kracht tot en met 2 oktober 2020 de regeling incidentele noodvoorziening gecodificeerd. Deze regeling is met ingang van die datum bij het Besluit noodvoorziening kinderopvangtoeslag, vooruitlopend op wetgeving, in werking getreden.

De noodvoorziening is bedoeld voor belanghebbenden, zijnde ouders die de kinderopvangtoeslag hebben aangevraagd en in aanmerking komen voor een herstelregeling in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag, die zich in een acute financiële noodsituatie bevinden als gevolg van de problemen rondom de kinderopvangtoeslag en waarbij het toekennen van compensatie of een tegemoetkoming niet op de gewenste korte termijn mogelijk is. Het gaat dan om de situatie waarin deze belanghebbenden hierdoor geen financiële middelen hebben om noodzakelijke uitgaven te doen. Hierbij valt te denken aan uitgaven aan schoolvoorzieningen voor kinderen of medicijnen.

In het tweede lid van het voorgestelde artikel 49da Awir wordt aangegeven wanneer sprake is van "problemen rondom de kinderopvangtoeslag". Van problemen rondom de kinderopvangtoeslag is sprake in de gevallen, bedoeld in de artikelen 49, eerste lid, 49b, eerste lid, of 49c eerste lid, Awir.

De noodvoorziening betreft een beperkt bedrag ter dekking van noodzakelijke uitgaven. De noodvoorziening bedraagt in beginsel ten hoogste € 500 per belanghebbende. In incidentele situaties waarbij een bedrag van € 500 niet voldoende is om de acute financiële noodsituatie op te lossen en daardoor een onredelijke en onbillijke situatie blijft bestaan, kan een hoger bedrag worden uitgekeerd. Het bedrag wordt op geen enkele wijze verrekend met openstaande toeslag- of

CONCEPT

belastingschulden. Ook zal het bedrag van deze noodvoorziening op een later moment niet in mindering worden gebracht op het bedrag aan compensatie of tegemoetkoming. De toegekende noodvoorziening op grond van deze regeling vormt geen inkomen uit werk en woning (box 1) in de zin van de Wet inkomstenbelasting 2001. Het bedrag vindt namelijk niet zijn grond in een bron van inkomen.

De incidentele noodvoorziening geldt voor belanghebbenden die een verzoek tot compensatie op grond van de compensatieregeling, hardheidstegemoetkoming, OG/S-tegemoetkoming of herziening van de kinderopvangtoeslag in verband met een hardheid van het stelsel van de kinderopvangtoeslag hebben ingediend. De procedure voor het toekennen van deze noodvoorziening begint wanneer de belanghebbende bij de Belastingdienst/Toeslagen kenbaar maakt, of wanneer de Belastingdienst/Toeslagen anderszins kenbaar is geworden dat deze belanghebbende in een acute financiële noodsituatie verkeert. Zo kan bijvoorbeeld de voorzitter van de oudercommissie die is ingesteld in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag bij de Belastingdienst/Toeslagen belanghebbenden die in een acute financiële noodsituatie verkeren, met toestemming van die belanghebbenden, aandragen. Dit signaal van de voorzitter van de oudercommissie zal zwaar meewegen bij de hierna beschreven beoordeling. Aangedragen zaken worden terstond behandeld.

De Belastingdienst/Toeslagen beoordeelt of er sprake is van een situatie waarin evident geen recht bestond op kinderopvangtoeslag. Als hiervan geen sprake is, beoordeelt de Belastingdienst/Toeslagen of er sprake is van een acute financiële noodsituatie bij de betreffende belanghebbende die het gevolg is van de problemen rondom de kinderopvangtoeslagterugvordering. Indien sprake is van een acute financiële noodsituatie, probeert de Belastingdienst/Toeslagen door middel van een versnelde behandeling van de aanvraag de belanghebbende een (eerste betaling van de) compensatie of tegemoetkoming te verstrekken. Als dit nog niet mogelijk is doordat meer onderzoek nodig is, kan de Belastingdienst/Toeslagen op grond van onderhavig artikel een incidenteel bedrag aan noodvoorziening aan de betreffende belanghebbende uitkeren. Het bedrag van de noodvoorziening betaalt de Belastingdienst/Toeslagen op grond van het bij artikel I, onderdeel B, voorgestelde artikel 25, vierde lid, Awir uit op het bij de Belastingdienst/Toeslagen bekende rekeningnummer van de belanghebbende.

Artikel I, onderdeel N (artikel 49da van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Met de voorgestelde wijziging van het bij artikel I, onderdeel M, voorgestelde artikel 49da Awir wordt met terugwerkende kracht tot en met 16 december 2020 de regeling incidentele noodvoorziening uitgebreid naar belanghebbenden die als gevolg van de problemen rondom de huurtoeslag, de zorgtoeslag en het kindgebonden budget in een acute financiële noodsituatie verkeren. Van problemen rondom de huurtoeslag, de zorgtoeslag en het kindgebonden budget is sprake in de gevallen, bedoeld in de artikelen 49b, eerste lid, zoals dat op 16 december 2020 luidde, en 49c, eerste lid, Awir. Deze uitbreiding van de regeling incidentele noodvoorziening is met ingang van 16 december 2020 bij het Besluit noodvoorziening toeslagen, vooruitlopend op wetgeving, in werking getreden.

CONCEPT

Een belanghebbende die in een acute financiële noodsituatie verkeert als gevolg van gelijksoortige problemen rondom een andere inkomensafhankelijke regeling als rondom de kinderopvangtoeslag, kan enkel in aanmerking komen voor de incidentele noodvoorziening indien hij een verzoek heeft gedaan om compensatie op grond van de compensatieregeling, bedoeld in artikel 49b, zoals dat luidde op 16 december 2020, of om de O/GS-tegemoetkoming. Op grond van het derde lid van het voorgestelde artikel 49da Awir wordt aan die laatste voorwaarde ook voldaan als dat verzoek betrekking heeft op die andere inkomensafhankelijke regeling.

Artikel I, onderdeel O (artikel 49da van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
In dit onderdeel wordt voorgesteld de regeling incidentele noodvoorziening per 1 januari 2025 te laten vervallen, Dit wijkt af van hetgeen bepaald is in het Besluit noodvoorziening toeslagen, dat bij dit wetsvoorstel wordt gecodificeerd. De verwachting van het kabinet is dat de noodvoorziening langer nodig is dan 1 januari 2022, maar in ieder geval met ingang van die 1 januari 2025 niet meer nodig is om belanghebbenden die in een acute financiële noodsituatie verkeren als gevolg van de problemen rondom de toeslagen snel te helpen. In de voorgestelde inwerkingtredingsbepaling van onderhavig wetsvoorstel is een mogelijkheid opgenomen waarmee de noodvoorziening eerder kan vervallen, als blijkt dat de noodvoorziening al vóór 1 januari 2025 niet meer nodig is.

Artikel I, onderdeel P (artikel 49db van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Met het voorgestelde artikel 49db Awir wordt met terugwerkende kracht tot en met 26 januari 2021 de maatregel van het forfaitaire bedrag van € 30.000 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag gecodificeerd. Deze maatregel treedt met terugwerkende kracht tot en met 26 januari 2021 in werking. Dat is de datum waarop het Besluit forfaitair bedrag en verruiming compensatieregeling, vooruitlopend op wetgeving, in werking is getreden.

In het eerste lid van dat artikel is opgenomen dat de Belastingdienst/Toeslagen eenmalig een forfaitair bedrag van € 30.000 toekent aan de belanghebbende die, na een daartoe vóór 1 januari 2024 aan de Belastingdienst/Toeslagen gedaan verzoek, in aanmerking komt voor toepassing van een herstelregeling. Voorts is in dit lid geregeld dat dit bedrag wordt verminderd, maar niet verder dan tot nihil, met de bedragen die de belanghebbende op grond van de herstelregelingen al heeft ontvangen op het moment van toekenning van dat forfaitaire bedrag, zoals een reeds ontvangen compensatie, hardheidstegemoetkoming of O/GS-tegemoetkoming. Bij vermindering tot nihil vindt geen toekenning plaats.

Indien twee personen elkaars partners waren in een periode, beide partners recht hebben op toepassing van een herstelregeling en ten minste één van die personen recht heeft op toepassing van een herstelregeling over een deel van die periode, dan wordt het forfaitaire bedrag op grond van het voorgestelde artikel 49db, tweede lid, Awir slechts eenmaal toegekend. De Belastingdienst/Toeslagen betaalt dit bedrag uit aan de persoon die het eerst om toepassing van een herstelregeling heeft verzocht bij de Belastingdienst/Toeslagen. Met dat voorgestelde tweede lid wordt invulling gegeven aan de volgende passage in het Beluit forfaitair bedrag en verruiming

CONCEPT

compensatieregeling en in het opvolgende Besluit uitbreiding Catshuisregeling Kinderopvangtoeslag: "Als uitgangspunt geldt dat een ouder met een toeslagpartner in de jaren waarover herstel plaatsvindt, samen één keer voor het bedrag van € 30.000 in aanmerking komen. Dit is ongeacht het aantal jaren waarvoor recht op compensatie of tegemoetkoming bestaat en ongeacht of het partnerschap de gehele periode waarover herstel wordt geboden heeft geduurd. Van de ouder en de (ex-)toeslagpartner wordt verwacht dat zij waar van toepassing het bedrag onderling verdelen". Omdat van de persoon aan wie het forfaitaire bedrag wordt uitbetaald (persoon 1), wordt verwacht dat hij dit bedrag deelt met de andere persoon (persoon 2), wordt voor de toepassing van de artikelen 49b, vierde lid, tweede zin, en 49c, twaalfde lid, Awir zoals die artikelen na aanvaarding van dit wetsvoorstel luidden, geacht dat ook persoon 2 een deel van het forfaitaire bedrag ontvangt. Het gevolg hiervan is dat bij de vaststelling van de compensatie op grond van de compensatieregeling en bij de vaststelling van de O/GS-tegemoetkoming en de aanvullende tegemoetkoming werkelijke schade bij O/GS op grond van de O/GS-tegemoetkomingsregeling ook bij persoon 2 rekening wordt gehouden met een reeds ontvangen forfaitair bedrag. In het voorgestelde tweede lid van artikel 49db Awir is opgenomen hoe berekend wordt welk deel van het forfaitaire bedrag persoon 1 en persoon 2 geacht worden ontvangen te hebben. Het is hierbij irrelevant op welke wijze personen 1 en 2 het forfaitaire bedrag in werkelijkheid verdeeld hebben. Personen 1 en 2 worden geacht samen € 30.000 ontvangen te hebben, waarbij de verdeling van dit bedrag plaatsvindt naar rato van hun recht op compensatie en O/GS-tegemoetkoming exclusief hun recht op aanvullende compensatie of tegemoetkoming voor werkelijke schade. Een persoon wordt geacht maximaal het uitbetaalde forfaitaire bedrag ontvangen te hebben. De reden om de aanvullende compensatie of tegemoetkoming voor werkelijke schade buiten beschouwing te laten bij deze berekening, is omdat de uitkomst van deze berekening al relevant is voor de eerste beschikking op grond van de compensatieregeling en de O/GS-tegemoetkomingsregeling. Bij die eerste beschikking staat het bedrag van de compensatie of tegemoetkoming voor de hogere werkelijke schade meestal nog niet vast. Door de hiervoor beschreven berekeningssystematiek wordt bewerkstelligd dat partners 1 en 2 samen niet meer dan € 30.000 ontvangen als hun gezamenlijke recht op herstel lager is dan € 30.000 en dat zij ook in andere gevallen niet meer of minder ontvangen dan waar zij gezamenlijk recht op hebben. De hiervoor beschreven berekening wordt nader inzichtelijk gemaakt aan de hand van vier voorbeelden.

CONCEPT

Voorbeeld 1

Persoon 1 is nog niet integraal beoordeeld.
Persoon 1 ontvangt een forfaitair bedrag € 30.000.
Personen 1 en 2 worden integraal beoordeeld.
Beide personen hebben op grond van de integrale beoordeling[34] ieder recht op € 10.000.
De bedragen van personen 1 en 2 worden volgens de pro rata methode verlaagd met 10.000/20.000e van € 30.000 = € 15.000. Omdat dit bedrag lager is dan het daadwerkelijk uitbetaalde forfaitaire bedrag van € 30.000 blijft de gehele vermindering in beginsel in

[34] Bij de integrale beoordeling wordt het recht op compensatie en extra compensatie of het recht op O/GS-tegemoetkoming vastgesteld.

stand. Omdat niet verder dan tot nihil verlaagd wordt, wordt het uit te betalen bedrag voor beide personen vastgesteld op € 0.
Samen krijgen ze € 30.000 + € 0 + 0 = € 30.000 uitbetaald.
Dit is € 10.000 meer dan de € 10.000 + € 10.000 = € 20.000 waar ze zonder forfaitair bedrag recht op hadden gehad.

Voorbeeld 2
Persoon 1 is al integraal beoordeeld en heeft € 40.000 ontvangen.
Persoon 1 krijgt geen aanvullend forfaitair bedrag omdat hij al minimaal € 30.000 ontvangen heeft.
Persoon 2 wordt op een later moment integraal beoordeeld en heeft recht op € 20.000. Dit bedrag wordt volgens de pro rata methode in beginsel verlaagd met 20.000/60.000e van € 30.000 = € 10.000, maar omdat dit hoger is dan het daadwerkelijke uitbetaalde forfaitaire bedrag van € 0 wordt de vermindering gemaximeerd op € 0. Persoon 2 krijgt dus € 20.000 uitbetaald.
Samen krijgen ze € 40.000 + € 20.000 = € 60.000 uitbetaald.
Dit is gelijk aan de € 40.000 + € 20.000 = € 60.000 waar ze zonder forfaitair bedrag recht op hadden gehad.

Voorbeeld 3
Persoon 1 is al integraal beoordeeld en heeft € 20.000 ontvangen.
Persoon 1 krijgt nog een aanvullend bedrag van € 10.000 inzake de regeling forfaitair bedrag.
Persoon 2 wordt op een later moment integraal beoordeeld en heeft recht op € 20.000. Dit bedrag wordt volgens de pro rata methode in beginsel verlaagd met 20.000/40.000e van € 30.000 = € 15.000, maar omdat dit hoger is dan het daadwerkelijke uitbetaalde forfaitaire bedrag van € 10.000, wordt de vermindering gemaximeerd op € 10.000. Persoon 2 krijgt dus € 10.000 uitbetaald.
Samen krijgen ze € 20.000 + € 10.000 + € 10.000 = € 40.000 uitbetaald.
Dit is gelijk aan de € 20.000 + € 20.000 = € 40.000 waar ze zonder forfaitair bedrag recht op hadden gehad.

Voorbeeld 4
Persoon 1 is nog niet integraal beoordeeld.
Persoon 1 ontvangt een forfaitair bedrag € 30.000.
Personen 1 en 2 worden integraal beoordeeld.
Persoon 1 heeft recht op € 20.000 en persoon 2 op € 40.000.
Het bedrag van persoon 1 wordt volgens de pro rata methode verlaagd met 20.000/60.000e van € 30.000 = € 10.000. Omdat dit bedrag lager is dan het daadwerkelijk uitbetaalde forfaitaire bedrag van € 30.000 blijft de gehele vermindering in stand. Persoon 1 krijgt dus € 10.000.
Persoon 2 heeft recht op € 40.000. Dit bedrag wordt volgens de pro rata methode in beginsel verlaagd met 40.000/60.000e van € 30.000 = € 20.000. Omdat dit bedrag lager is

CONCEPT

dan het daadwerkelijk uitbetaalde forfaitaire bedrag van € 30.000 blijft de gehele vermindering in stand. Persoon 2 krijgt € 20.000.
Samen krijgen ze € 30.000 + € 10.000 + € 20.000 = € 60.000 uitbetaald.
Dit is gelijk aan de € 20.000 + € 40.000 = € 60.000 waar ze zonder forfaitair bedrag recht op hadden gehad.

In artikel 49db, derde lid, Awir wordt gedefinieerd wat wordt beschouwd als een herstelregeling. Het gaat hierbij om de hardheidsregeling (onderdeel a), de compensatieregeling (onderdeel b) en de O/GS-tegemoetkomingsregeling (onderdeel c). Ook gaat het hierbij om de herstelregelingen in het kader van de hardheid van het stelsel die waren opgenomen in de onderdelen 2.1 en 3.1 van het Verzamelbesluit toeslagen, zoals dat luidde op 25 januari 2021. Het gaat hierbij om het in die onderdelen opgenomen beleid ten aanzien van het afzien of matigen van de terugvordering (onderdeel d; onderdeel 2.1, eerste deel, van genoemd beleidsbesluit), het proportioneel vaststellen van de tegemoetkoming (onderdeel e; onderdeel 3.1, eerste deel, van genoemd beleidsbesluit) en het herzien van terugvorderingsbeschikkingen en tegemoetkomingen (onderdeel f; onderdelen 2.1, tweede deel, en 3.1, tweede deel, van genoemd beleidsbesluit).

In artikel 49db, vierde lid, Awir wordt de reikwijdte van de doelgroep van het forfaitaire bedrag beperkt door te bepalen in welke gevallen er in afwijking van het voorgestelde artikel 49db, derde lid, Awir geen sprake is van een herstelregeling. Op grond van onderdeel a van dat vierde lid komt een belanghebbende niet in aanmerking voor het forfaitaire bedrag indien hij in aanmerking komt voor de O/GS-tegemoetkoming of voor het hiervoor bedoelde beleid ten aanzien van het afzien of matigen van de terugvordering of het proportioneel vaststellen van de tegemoetkoming, waarbij er in het berekeningsjaar waar die herstelregeling betrekking op heeft minder dan € 1.500 aan kinderopvangtoeslag is teruggevorderd of het recht op kinderopvangtoeslag met minder dan € 1.500 is verlaagd. Met deze beperking wordt aangesloten bij de € 1.500-grens die gold om in aanmerking te komen voor de hardheidsregeling en die geldt om in aanmerking te komen voor compensatie op grond van de hardheid van het stelsel van de kinderopvangtoeslag.

Op grond van het voorgestelde artikel 49db, vierde lid, onderdeel b, Awir komt de belanghebbende niet in aanmerking voor het forfaitaire bedrag als hij in aanmerking komt voor het hiervoor bedoelde beleid ten aanzien van het afzien of matigen van de terugvordering of het proportioneel vaststellen van de tegemoetkoming ten aanzien van beschikkingen met een oorspronkelijke dagtekening van ná 22 oktober 2019. Vanaf 23 oktober 2019 geldt namelijk de jurisprudentie die een einde maakte aan de hardheid van het stelsel van de kinderopvangtoeslag. Als de belanghebbende tevens recht heeft op toepassing van een herstelregeling over een berekeningsjaar waarbij die herstelregeling over dat berekeningsjaar niet onder de beperking van het derde lid van datzelfde artikel valt, heeft die belanghebbende uiteraard wel recht op het forfaitaire bedrag.

In artikel 49db, vijfde lid, Awir staat binnen welke termijn de Belastingdienst/Toeslagen het forfaitaire bedrag moet uitbetalen. De Belastingdienst/Toeslagen betaalt het forfaitaire bedrag uit binnen zes maanden nadat de belanghebbende dit verzoek heeft ingediend. De uitbetaling

CONCEPT

geschiedt op grond van het bij artikel I, onderdeel B, voorgestelde artikel 25, vierde lid, Awir op het bij de Belastingdienst/Toeslagen bekende rekeningnummer van de belanghebbende.

Voor een uitbetaling van het forfaitaire bedrag binnen de hiervoor genoemde termijnen zal in bepaalde gevallen of groepen van gevallen voor de toekenning hiervan worden volstaan met een lichte toets door de Belastingdienst/Toeslagen. Toekenning van het forfaitaire bedrag betekent dus nog niet dat de belanghebbende ook per definitie recht heeft op toepassing van de compensatieregeling of de O/GS-tegemoetkomingsregeling. Op grond van een integrale beoordeling van de compensatieregeling of de O/GS-tegemoetkomingsregeling kan worden vastgesteld of de belanghebbende nog recht heeft op een aanvullende compensatie of tegemoetkoming bovenop het forfaitaire bedrag van € 30.000. Als de belanghebbende ermee akkoord gaat, kan afgezien worden van deze integrale beoordeling. Bijvoorbeeld als duidelijk is dat de belanghebbende geen recht heeft op een hoger bedrag dan € 30.000. Ook als in overleg met de belanghebbende wordt afgezien van een integrale beoordeling, ontvangt de belanghebbende een beschikking naar aanleiding van zijn verzoek om toepassing van de compensatieregeling, de O/GS-tegemoetkomingsregeling of een tot en met 25 januari 2021 bestaande herstelregeling met betrekking tot de hardheid van het stelsel van de kinderopvangtoeslag.

Op grond van artikel 49db, zesde lid, Awir kan de Belastingdienst/Toeslagen het forfaitaire bedrag terugvorderen van de belanghebbende indien de belanghebbende opzettelijk een evident onjuist verzoek als bedoeld in het eerste lid heeft gedaan of er evident geen recht bestaat op toekenning van het forfaitaire bedrag. Bijvoorbeeld als degene die om herstel verzocht heeft geen kinderen heeft of voor zijn kinderen nooit kinderopvang heeft afgenomen. Dit lid moet voorkomen dat mensen misbruik gaan maken van de hiervoor beschreven lichte toets.

Artikel I, onderdeel Q (artikel 49dc van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
In het voorgestelde artikel 49dc wordt de compensatie voor afgeloste publieke schulden met terugwerkende kracht tot en met 2 juni 2021 gecodificeerd. Deze compensatieregeling is met ingang van die datum, vooruitlopend op wetgeving, in werking getreden via het Besluit uitbreiding Catshuisregeling Kinderopvangtoeslag. In het voorgestelde artikel 49dc, eerste lid, Awir wordt de doelgroep van deze compensatie opgenomen. De Belastingdienst/Toeslagen verleent de compensatie voor afgeloste publieke schulden aan de belanghebbende die recht heeft op het forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 49db Awir, of hier recht op zou hebben indien dit forfaitaire bedrag niet zou zijn verminderd tot nihil of indien artikel 49db, tweede lid, Awir geen toepassing zou vinden, mits de belanghebbende voor 1 januari 2021 een bedrag heeft ontvangen op grond van een herstelregeling als bedoeld in artikel 49db, derde lid, Awir (daarbij ook rekening houdend met artikel 49db, vierde lid, Awir) en de belanghebbende tussen het ontvangen van dat bedrag en 1 januari 2021 een bedrag heeft afgelost aan publieke schulden.

De hoogte van de compensatie voor afgeloste publieke schulden bedraagt op grond van het voorgestelde artikel 49dc, tweede lid, Awir het bedrag dat de belanghebbende in de periode tussen het ontvangen van de herstelbetaling en 1 januari 2021 heeft afgelost aan publieke schulden. De

CONCEPT

compensatie voor afgeloste publieke schulden bedraagt maximaal het bedrag dat de belanghebbende heeft ontvangen op grond van een herstelregeling als bedoeld in artikel 49db, derde lid, Awir (daarbij ook rekening houdend met artikel 49db, vierde lid, Awir). Dit maximum hangt samen met het beoogde doel om compensatie te verlenen voor zover belanghebbenden hun herstelbetaling hebben gebruikt voor het aflossen van publieke schulden.

In het voorgestelde artikel 49dc, derde lid, Awir wordt bepaald wat voor de toepassing van dit artikel wordt verstaan onder een publieke schuld. Hieronder wordt verstaan een schuld die door een overheidsorganisatie zou zijn kwijtgescholden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag indien deze schuld niet voor 1 januari 2021 zou zijn afgelost. Het gaat hierbij niet enkel om schulden die op grond van dit wetsvoorstel zouden zijn kwijtgescholden indien deze schuld niet voor 1 januari 2021 zou zijn afgelost, maar ook om andere schulden die publieke instellingen kwijtschelden in het kader van het herstel kinderopvangtoeslag. In dat geval wordt kwijtgescholden op grond van artikel 4.94a van de Algemene wet bestuursrecht.

In het voorgestelde artikel 49dc, vierde lid, Awir wordt bepaald dat de belanghebbende een verzoek moet indienen om in aanmerking te komen voor de compensatie voor afgeloste publieke schulden en hij dit tot en met 31 december 2023 kan doen. Ook wordt in dat lid geregeld dat de Belastingdienst/Toeslagen de beschikking tot toekenning vaststelt binnen zes maanden na dat verzoek en dat de Belastingdienst/Toeslagen deze termijn eenmalig met maximaal zes maanden kan verlengen. Deze uiterste datum van het verzoek en de termijnen voor de Belastingdienst/Toeslagen zijn gelijk aan die van de bestaande herstelregelingen.

De in het voorgestelde artikel 49dc, eerste lid, Awir opgenomen voorwaarde dat de compensatie voor afgeloste publieke schulden enkel openstaat voor belanghebbenden die vóór 1 januari 2021 een bedrag op grond van een herstelregeling hebben ontvangen, wijkt af van de datum van 13 februari 2021 die in het Besluit uitbreiding Catshuisregeling Kinderopvangtoeslag is vermeld. De reden voor deze afwijking is de volgende. Alleen afgeloste publieke schulden na het ontvangen van het herstelbedrag komen in aanmerking voor compensatie voor afgeloste publieke schulden. Na 31 december 2020 gedane aflossingen van kwijt te schelden publieke schulden worden terugbetaald, waardoor per saldo geen aflossing plaatsvindt en een compensatie voor afgeloste publieke schulden niet aan de orde is. Om misverstanden te voorkomen wordt in de wet de datum van vóór 1 januari 2021 voorgesteld. Om dezelfde reden wordt in genoemd eerste lid ook 31 december 2020 als einddatum vermeld voor aflossingen die voor compensatie voor afgeloste publieke schulden in aanmerking komen.

Artikel I, onderdeel R (artikel 49e van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Hoewel hiervoor een wetswijziging niet per se nodig is, regelt de voorgestelde wijziging van artikel 49e Awir met terugwerkende kracht tot en met 7 juli 2020 dat de Minister van Financiën ook een of meerdere commissies instelt met het oog op de uitvoering van de O/GS-tegemoetkomingsregeling. De ingestelde bezwaarschriftenadviescommissie, bedoeld in de Instellingsregeling Bezwaarschriftenadviescommissie hersteloperatie toeslagen, heeft ook een taak bij de O/GS-tegemoetkomingsregeling.

CONCEPT

Artikel I, onderdeel S (artikel 49e van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Met de voorgestelde wijziging van artikel 49e Awir worden verwijzingen naar artikel 49 Awir aangepast in verband met het op grond van artikel I, onderdeel F, van dit wetsvoorstel vervallen van artikel 49 Awir met ingang van 26 januari 2021. Met de voorgestelde wijziging van artikel 49e Awir wordt geen inhoudelijke wijziging beoogd. Overigens hoeft het inschakelen van een bezwaarschriftenadviescommissie niet wettelijk geregeld te worden. Daardoor kan ook bij andere (herstel)regelingen dan de herstelregelingen waarnaar in onderhavig artikel verwezen wordt, gebruikgemaakt worden van een bezwaarschriftenadviescommissie.

Artikel I, onderdelen T en V (artikelen 49g en 49i van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Met de voorgestelde wijziging van de artikelen 49g en 49i, eerste lid, Awir worden verwijzingen naar artikel 49 Awir aangepast in verband met het op grond van artikel I, onderdeel F, van dit wetsvoorstel vervallen van artikel 49 Awir met ingang van 26 januari 2021. Met de voorgestelde wijziging van de artikelen 49g en 49i Awir wordt geen inhoudelijke wijziging beoogd.
Met het voorgestelde artikel 49i Awir, zesde lid, wordt het vijfde lid van dat artikel ook van toepassing verklaard voor het door de Belastingdienst/Toeslagen verstrekken van gegevens ten behoeve van de kwijtschelding van publieke schulden bij andere bestuursorganen dan bedoeld in dat vijfde lid. Na ontvangst van de gegevens van de Belastingdienst/Toeslagen zullen die andere bestuursorganen moeten vaststellen welke personen voor kwijtschelding van openstaande schulden in aanmerking komen. Ook wordt het vijfde lid van artikel 49i Awir van toepassing verklaard ten behoeve van de voorgestelde artikelen 49k en 49l Awir.

Artikel I, onderdelen U en W (artikelen 49k en 49l van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen)
Met het voorgestelde artikel 49k Awir wordt een maatregel gecodificeerd op grond waarvan private schulden van gedupeerde ouders die onder de toepassing zijn van de wettelijke schuldsaneringsregeling (Wsnp), bedoeld in titel III van de Faillissementswet (Fw), worden gecompenseerd. Deze maatregel treedt met terugwerkende kracht in werking tot en met 2 juni 2021, zijnde de datum met ingang waarvan het Besluit compensatie gedupeerden in schuldentraject, vooruitlopend op wetgeving, in werking is getreden.

Op grond van de Catshuisregeling kunnen gedupeerden hun verzoek om het forfaitaire bedrag indienen tot 1 januari 2024.[35] Een aanvraag voor compensatie in het geval dat een gedupeerde onder de toepassing valt van de wettelijke schuldsaneringsregeling kan daarom worden gedaan tot 1 januari 2025.

Op grond van het eerste lid van genoemd artikel komt voor compensatie in aanmerking degene die recht heeft op het forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 49db Awir, of hier recht op zou hebben indien dit forfaitaire bedrag niet zou zijn verminderd tot nihil vanwege een eerder ontvangen

[35] Besluit uitbreiding Catshuisregeling Kinderopvangtoeslag.

CONCEPT

bedrag op grond van een herstelregeling of indien artikel 49db, tweede lid, geen toepassing zou vinden. Bijkomende voorwaarde is dat de schuldsaneringsregeling op hem van toepassing is.

In het tweede lid wordt een einddatum (2 juni 2021, zijnde de inwerkingtredingsdatum van het Besluit compensatie gedupeerden in schuldentraject) aan de start van de schuldregeling opgenomen om te voorkomen dat op deze maatregel kan worden geanticipeerd door schulden op te bouwen in de tijd na die datum, gedupeerden in de Wsnp terecht komen, om vervolgens uiterlijk op 31 december 2024 een aanvraag tot compensatie te doen en zij op grond van dit voorgestelde artikel alle na die datum opgebouwde schulden ook gecompenseerd krijgen.

Afhankelijk van of wel of geen verificatievergadering wordt gehouden, is het bedrag dat wordt gecompenseerd gelijk aan de vorderingen op de lijst van erkende schuldeisers, opgenomen in het proces-verbaal van de verificatievergadering, bedoeld in artikel 289 Fw, dan wel gelijk aan de boedelschuld en de vorderingen van alle bij de bewindvoerder bekende schuldeisers.

In het vierde lid van artikel 49k Awir, worden schulden die voortvloeien uit oplichting uitgesloten van compensatie. Schulden voortvloeiende uit geldboetes, ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel, betaling van een geldsom aan een slachtoffer, betaling aan de benadeelde partij van een geldbedrag en verplichting tot schadevergoeding opgelegd door de civiele rechter na een strafrechtelijke veroordeling zijn reeds van de Wsnp uitgesloten op grond van artikel 358, vierde lid Fw.
Naast dit bedrag wordt aan de bewindvoerder op grond van artikel 49k, vijfde lid, Awir een vergoeding ter grootte van het salaris vermeerderd met de door die bewindvoerder betaalde verschotten en kosten van publicaties en verminderd met eventueel verstrekte voorschotten of genoten vergoedingen. Bij de berekening van die vergoeding wordt ervan uitgegaan dat de schuldsaneringsregeling ten minste drie jaar heeft geduurd. Deze vergoeding wordt verhoogd met € 543, zijnde voor vier werkuren voor 60 procent van het geldende basisuurtarief curatoren en bewindvoerders dat per 1 januari 2021 vastgesteld op € 226. Ook de daarover verschuldigde omzetbelasting wordt vergoed. Er worden geen exacte bedragen genoemd aangezien deze kunnen verschillen, afhankelijk van het type schuldsanering. Voor de exacte bedragen wordt verwezen naar het Besluit vergoeding bewindvoerder schuldsanering en de extra vergoeding Wsnp zoals deze is vastgesteld door de Raad voor Rechtsbijstand. Het gehele bedrag dat wordt uitbetaald op grond van het eerste of derde lid wordt in de boedel gestort. De vergoeding voor de bewindvoerder wordt rechtstreeks aan hem uitbetaald. Alsdan wordt er door de rechter geen salaris vastgesteld.

De aanvraag tot compensatie wordt gedaan door de bewindvoerder. In het zesde lid van artikel 49k Awir wordt geregeld wat de bewindvoerder bij zijn aanvraag aan stukken moet indienen, zodat de Belastingdienst/Toeslagen het uit te betalen bedrag kan vaststellen. De bewindvoerder wordt door de rechtbank aangewezen ingevolge artikel 287, derde lid, Fw.

Op grond van het voorgestelde artikel 49k, zevende lid, Awir beslist de Belastingdienst/Toeslagen binnen vier weken op de aanvraag. Dit gebeurt bij beschikking. Uiterlijk vier weken na dagtekening van de beschikking betaalt de Belastingdienst/Toeslagen het bij die beschikking vastgestelde

CONCEPT

bedragen aan de boedel en aan de bewindvoerder. Genoemde termijnen zijn maximumtermijnen, uiteraard zal ernaar gestreefd worden de beschikking zo snel mogelijk te nemen en het bedrag zo spoedig mogelijk uit te betalen.

Op grond van het voorgestelde artikel 49k, achtste lid, Awir gaat de bewindvoerder niet over tot vereffening van de boedel, maar verzoekt hij de rechtbank de saneringsregeling te beëindigen. Deze beëindiging wordt bij wetsduiding aangemerkt als een beëindiging omdat de vorderingen ten aanzien waarvan de schuldsaneringsregeling geldt, zijn voldaan. Voor deze wetsduiding is gekozen zodat ook artikel 288, tweede lid, onderdeel d, Fw van toepassing is en een binnen tien jaar na de beëindiging gedaan nieuw verzoek om de schuldsaneringsregeling toe te passen om die reden niet kan worden afgewezen. Omdat het salaris van de bewindvoerder reeds door de Belastingdienst/Toeslagen wordt berekend in de vorm van een vergoeding, wordt artikel 320, derde lid, Fw niet van toepassing verklaard. Zo zal de rechter dit salaris niet ook vaststellen bij de beëindiging van de schuldsaneringsregeling.

Ouders waarvan het wettelijke schuldentraject reeds is beëindigd, maar dat wordt heropend door het ontvangen van het forfaitaire bedrag, vallen ook onder dit artikel 49k op grond van het negende lid. Een dergelijke heropening is mogelijk op grond van artikel 356, vierde lid, Fw in samenhang met artikel 194 van die wet. Op deze wijze wordt mede gewaarborgd dat de gedupeerden met een schone lei verder kunnen.

Compensatie in het geval dat betrokkene zich bevindt in een buitengerechtelijke schuldregeling.
Met het voorgestelde artikel 49l Awir wordt een maatregel gecodificeerd op grond waarvan alle bestaande private schulden van gedupeerde ouders op wie een buitengerechtelijke schuldregeling van toepassing was tussen 1 januari 2006 en 2 juni 2021, worden gecompenseerd. Deze maatregel treedt met terugwerkende kracht in werking tot en met de datum met ingang waarvan het Besluit compensatie gedupeerden in schuldentraject, vooruitlopend op wetgeving, in werking is getreden. Op grond van de Catshuisregeling kunnen gedupeerden hun verzoek om het forfaitaire bedrag indienen tot 1 januari 2024.[36] Een aanvraag voor compensatie van gedupeerde ouders op wie een buitengerechtelijke schuldregeling van toepassing kan daarom worden gedaan tot 1 januari 2025. Op grond van het voorgestelde artikel 49l, eerste lid, Awir is de doelgroep voor wie deze regeling geldt, gelijk aan de doelgroep Wsnp, met als voorwaarde dat op de gedupeerde ouder in een buitengerechtelijke schuldregeling van toepassing is, welke is gestart vóór 1 juni 2021. Voor deze periode wordt gekozen om te voorkomen dat op deze maatregel kan worden geanticipeerd door schulden op te bouwen in de jaren na die datum, gedupeerden vervolgens een schuldregeling aanvragen, om dan uiterlijk op 31 december 2024 een aanvraag tot compensatie te laten doen en zij op grond van dit voorgestelde artikel alle opgebouwde schulden gecompenseerd krijgen.
Het tijdstip van aanvang van de periode is 1 januari 2006, zodat wordt aangesloten bij de datum van inwerkingtreding van de Awir.
Het uit te betalen bedrag is gelijk aan het bedrag aan openstaande vorderingen, als onderdeel van een buitengerechtelijke schuldregeling. De betalingsverplichtingen worden bewust niet

[36] Besluit uitbreiding Catshuisregeling Kinderopvangtoeslag.

CONCEPT

meegenomen. Daarmee wordt voorkomen dat toekomstige vorderingen voor bijvoorbeeld de hypotheek of de nog af te betalen auto, door de Belastingdienst/Toeslagen worden betaald.
In artikel 49l, derde lid, Awir worden bepaalde schulden uitgesloten van compensatie. Het gaat om schulden die voortvloeien uit oplichting, geldboetes, ontneming van wederrechtelijk verkregen voordeel, betaling aan slachtoffer van een geldsom, betaling aan de benadeelde partij van een geldbedrag en verplichting tot schadevergoeding opgelegd door de civiele rechter na een strafrechtelijke veroordeling.
De gemeentelijke kredietbanken krijgen van de Belastingdienst/Toeslagen de benodigde informatie op grond van het voorgestelde artikel 49h, tweede lid, Awir. Aan de bemiddelende werkgever, de bemiddelende personen of instellingen worden geen gegevens verstrekt door de Belastingdienst/Toeslagen omdat het veelal privacygevoelige informatie betreft en op voorhand niet valt in te schatten of deze personen of instellingen met die gegevens op vertrouwelijke wijze omgaan. De benodigde gegevens zullen alsdan door de belanghebbende moeten worden verstrekt.

Naast het in het eerste lid genoemde bedrag wordt aan de schuldhulpverlener op grond van artikel 49l, vierde lid, Awir een vergoeding voor het opzetten en uitvoeren van de buitengerechtelijke schuldregeling en eventueel financieel beheer. Deze vergoeding bedraagt maximaal het salaris dat aan de bewindvoerder op grond van artikel 49k, vijfde lid, wordt betaald en wordt verhoogd met € 543 en de verschuldigde omzetbelasting.
Op grond van het voorgestelde artikel 49l, vijfde lid, Awir beslist de Belastingdienst/Toeslagen binnen vier weken op de aanvraag. Dit gebeurt bij beschikking. Uiterlijk vier weken na dagtekening van de beschikking betaalt de Belastingdienst/Toeslagen het bij die beschikking vastgestelde bedrag aan de werkgever van belanghebbende, de bemiddelende persoon of instelling of gemeentelijke kredietbank uit. Genoemde termijnen zijn maximumtermijnen, uiteraard zal ernaar gestreefd worden de beschikking zo snel mogelijk te nemen en het bedrag zo spoedig mogelijk uit te betalen.
In artikel 49l, zesde en zevende lid, Awir wordt geregeld dat de ontvangers van het vastgestelde bedrag dit bedrag ook gebruiken voor het afbetalen van de schuldeisers dan wel het aflossen van het saneringskrediet.
Op grond van artikel 49l, achtste lid, Awir wordt geregeld dat een gedupeerde in de toekomst de schuldhulpverlening door de gemeente niet geweigerd kan worden op de grond dat hij al eerder gebruik heeft gemaakt van schuldhulpverlening.

Artikel II

Artikel II (artikel 26a van de Invorderingswet 1990)
Het verlenen van kwijtschelding aan een belastingschuldige vindt op grond van artikel 26 IW 1990 uitsluitend plaats wanneer de belastingschuldige niet in staat is, anders dan met buitengewoon bezwaar, de belastingaanslagen geheel of gedeeltelijk te betalen. Buitengewoon bezwaar zal in het algemeen aanwezig zijn wanneer de middelen om een belastingaanslag te voldoen ontbreken en ook niet binnen afzienbare tijd kunnen worden verwacht. Ook zijn er omstandigheden die zich voor

CONCEPT

kunnen doen die meebrengen dat betaling van de belastingaanslag redelijkerwijs niet kan worden gevorderd.[37]

Het kabinet is van mening dat de groep, gedupeerde ouders en hun partner bij de hersteloperatie toeslagen, een schone lei verdient, zonder schulden en met het geld van de compensatie. De kinderopvangtoeslagaffaire kan worden beschouwd als een omstandigheid waarbij betaling van de belastingaanslagen redelijkerwijs niet kan worden gevorderd. Deze doelgroep is geraakt door een collectief falen van alle staatsmachten, wat maakt dat invordering van bepaalde publieke schulden onbillijk en onredelijk is. Met het opnemen van een afzonderlijke bepaling kan de doelgroep en de omvang van de kwijtschelding worden afgebakend. Daarnaast wordt hiermee een objectief criterium gehanteerd om voor deze doelgroep kwijtschelding te verlenen. Deze bepaling treedt met terugwerkende kracht tot en met 2 juni 2021 in werking. Dat is de datum waarop het Besluit uitbreiding Catshuisregeling Kinderopvangtoeslag, vooruitlopend op wetgeving, in werking is getreden.

Voor kwijtschelding van belastingschulden komen in aanmerking diegenen die recht hebben op het forfaitaire bedrag, bedoeld in artikel 49db Awir, of hier recht op zouden hebben indien dit forfaitaire bedrag niet zou zijn verminderd tot nihil vanwege een eerder ontvangen bedrag op grond van een herstelregeling of indien artikel 49db, tweede lid, Awir geen toepassing zou vinden.

Op grond van het voorgestelde eerste lid, onderdeel b, van artikel 26a IW 1990 komt ook degene die op de in het voorgestelde tweede lid van artikel 31ter Awir opgenomen peildatum de partner was van degene, bedoeld in artikel 26a, eerste lid, onderdeel a, IW 1990, voor kwijtschelding in aanmerking. Deze peildatum is in beginsel de datum waarop het forfaitaire bedrag, bedoeld in het in artikel I, onderdeel Q, voorgestelde artikel 49db Awir, is uitbetaald aan degene, bedoeld in het genoemde eerste lid, onderdeel a. Door deze datum als peildatum te nemen, wordt bereikt dat de gedupeerde ouder en degene die op het moment van de uitbetaling van het forfaitaire bedrag zijn partner is een nieuwe start kunnen maken zonder, of met zo min mogelijk, schulden, met behoud van het uitbetaalde forfaitaire bedrag.

In het tweede lid van artikel 31ter Awir staat ook beschreven wat de peildatum is in twee situaties waarin het forfaitaire bedrag niet wordt toegekend aan degene, bedoeld in artikel 26a, eerste lid, onderdeel a, IW 1990. Als het forfaitaire bedrag op grond van artikel 49db, eerste lid, Awir niet is toegekend omdat het forfaitaire bedrag is verminderd tot nihil, dan is de peildatum de datum waarop aan degene, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, voor het eerst een bedrag is uitbetaald op grond van een herstelregeling als bedoeld in artikel 49db, derde lid, Awir. Als aan degene, bedoeld in artikel 26a, eerste lid, onderdeel a, IW 1990, enkel geen forfaitair bedrag is uitgekeerd vanwege de toepassing van artikel 49db, tweede lid, Awir dan is de peildatum de datum waarop het forfaitaire bedrag op grond van artikel 49db, tweede lid, is uitbetaald. Met het woord "enkel" in de vorige zin wordt voorkomen dat er twee peildata ontstaan in het geval dat zich de situaties, beschreven in het tweede lid, tweede en derde zin, gelijktijdig voordoen.

[37] Kamerstukken II 1987/88 20588, nr. 3, p. 76.

CONCEPT

Op grond van het voorgestelde artikel 26a, eerste lid, onderdeel c, IW 1990 komt ook degene die op 31 december 2020 de partner was van degene, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, van dat artikel, in aanmerking voor kwijtschelding, mits degene, bedoeld in genoemd eerste lid, onderdeel a, uiterlijk op 1 juni 2021 heeft verzocht om toepassing van een herstelregeling als bedoeld in artikel 49db, derde lid, Awir. Tot en met 1 juni 2021 konden belanghebbenden die zich voor herstel meldden er op basis van uitlatingen van het kabinet en van de Belastingdienst/Toeslagen van uitgaan dat degene die op 31 december 2020 hun partner was, voor kwijtschelding in aanmerking zou komen. Op 1 juni 2021 is het Besluit uitbreiding Catshuisregeling Kinderopvangtoeslag gepubliceerd in de Staatscourant, waarin onder andere de kwijtschelding van toeslagschulden, vooruitlopend op wetgeving, is goedgekeurd. In dat beleidsbesluit wordt de datum 31 december 2020 niet genoemd. Om opgewekt vertrouwen niet te schaden, heeft het kabinet ervoor gekozen om in de beschreven gevallen ook 31 december 2020 als peildatum te hanteren en deze peildatum ook kenbaar te maken in formele wetgeving. Mocht een belanghebbende die uiterlijk op 1 juni 2021 om herstel verzocht heeft op de peildatum die uit artikel 26a, eerste lid, onderdeel b, IW 1990 volgt een andere partner hebben dan op de peildatum die uit onderdeel c volgt, dan komen beide partners in aanmerking voor kwijtschelding.

Kwijtschelding zal worden verleend voor alle openstaande belastingaanslagen op 31 december 2020 en voor belastingschulden die op dat moment nog niet bekend zijn gemaakt met een aanslagbiljet, maar wel betrekking hebben op de periode of een tijdstip gelegen voor 1 januari 2021. Belastingaanslagen die vóór 1 januari 2021 al (deels) voldaan zijn, worden niet kwijtgescholden. Wanneer deze laatst genoemde belastingaanslagen zijn voldaan met reeds ontvangen compensatie, kan compensatie hiervoor plaatsvinden op grond van het bij artikel I, onderdeel Q, voorgestelde artikel 49dc Awir.

In het voorgestelde tweede lid, onder c, van artikel 26a IW 1990 wordt ook in een kwijtschelding voorzien van de nog openstaande bedragen die met toepassing of overeenkomstige toepassing van de IW 1990 door de ontvanger van de rijkbelastingdienst worden ingevorderd. Het betreft hier bijvoorbeeld de inkomensafhankelijke bijdrage Zorgverzekeringswet, de eigenwoningbijdrage als bedoeld in artikel 50, derde en vierde lid, van de Wet bevordering eigenwoningbezit en de met die heffingen en invorderingen verschuldigde bestuurlijke boetes, verhogingen, kosten en interest.

Op grond van het reguliere kwijtscheldingsbeleid worden voorts niet alle belastingen kwijtgescholden. De belastingen die niet worden kwijtgescholden staan genoemd in artikel 8, tweede lid, URIW 1990. De voorgestelde kwijtscheldingsbepaling in de zin van artikel 26a IW 1990 is ruimer.

In het geval het gaat om een aansprakelijkstelling volgt er géén kwijtschelding. De ouders en hun partner worden dan ontslagen van hun betalingsverplichting voor de schuld die voortvloeit uit de aan de aansprakelijkstelling. Door het ontslag van de betalingsverplichting gaat de belastingschuld zelf niet teniet.

CONCEPT

In het voorgestelde vierde lid van artikel 26a IW 1990 is opgenomen dat belastingen die in 2021 of later zijn betaald of verrekend en die betrekking hebben op de periode van vóór 1 januari 2021 en die op grond van artikel 26a IW 1990 voor kwijtschelding in aanmerking komen, worden terugbetaald. Wanneer deze bedragen niet waren voldaan zouden deze immers kwijtgescholden worden.

Onder bepaalde omstandigheden wordt het niet wenselijk geacht om kwijtschelding te verlenen. Het gaat hierbij om schulden die het gevolg zijn van ernstig misbruik. Hiervan is bijvoorbeeld sprake wanneer het ontstaan of onbetaald blijven van de openstaande belastingschuld aantoonbaar te wijten is aan het opzettelijk handelen of nalaten van de ouder of de partner en in verband hiermee een vergrijpboete is opgelegd van 50% of meer van het wettelijk maximum, of had kunnen worden opgelegd, maar de financiële omstandigheden van de belastingplichtige tot een matiging van de vergrijpboete noopten. Een ander voorbeeld waarin kwijtschelding van belastingschuld evenmin plaats zal vinden is wanneer naar aanleiding van het ontstaan of onbetaald blijven hiervan vervolging is ingesteld op grond van het fiscale strafrecht. Er zijn nog meer voorbeelden denkbaar. De genoemde voorbeelden geven een sterke aanwijzing om geen kwijtschelding te verlenen maar zijn geen vereiste. Hierdoor wordt er ruimte gelaten om in het beleid ook andere gevallen op te nemen waarbij schulden, die het gevolg zijn van ernstig misbruik, niet kwijt te schelden.

Het verlenen van kwijtschelding geschiedt zoveel als mogelijk ambtshalve. Met het voorgestelde zesde lid wordt een termijn opgenomen waarbinnen de ontvanger tot kwijtschelding moet overgaan. De voorgestelde inwerkingtredingsdatum van dit lid betreft 1 januari 2022, zijnde de voorziene ingangsdatum van dit wetsvoorstel en daarmee de datum vanaf wanneer belanghebbenden de ontvanger van de Belastingdienst kunnen houden aan de in het zesde lid van artikel 26a IW 1990 voorgestelde termijn.

Op grond van dat voorgestelde artikel 26a, zesde lid, IW 1990 verleent de ontvanger van de Belastingdienst de kwijtschelding uiterlijk op 1 januari 2022. Deze datum hangt, zoals hiervoor vermeld, samen met de inwerkingtredingsdatum van dat lid. Er bestaat een nauw verband tussen het toekennen van het forfaitaire bedrag en kwijtschelding. Wanneer het forfaitaire bedrag is toegekend is dat ook een sterke indicatie dat belanghebbende recht heeft op kwijtschelding. Derhalve is in dat lid opgenomen dat een latere uiterste datum van kwijtschelding heeft te gelden indien het forfaitaire bedrag later wordt uitgekeerd. Een latere datum heeft onder meer te gelden in de gevallen dat het forfaitaire bedrag ná 1 oktober 2021 is toegekend.

Het forfaitaire bedrag kan ook worden verminderd tot nihil vanwege een eerder ontvangen bedrag op grond van een herstelregeling. Na vermindering van het forfaitaire bedrag tot nihil heeft de ontvanger, na de vermindering, drie maanden de tijd om de op dat moment openstaande belastingschulden die in aanmerking komen voor kwijtschelding kwijt te schelden.

Belanghebbende kan ook, in verband met artikel 49db, tweede lid, Awir, niet in aanmerking komen voor toekenning van het forfaitaire bedrag. Deze belanghebbenden hebben echter wél recht op

CONCEPT

kwijtschelding. In deze gevallen heeft de ontvanger drie maanden de tijd, na de afwijzing van het verzoek, om de op dat moment openstaande belastingschulden die in aanmerking komen voor kwijtschelding kwijt te schelden.

In de situatie dat er belastingschulden, die in aanmerking komen voor kwijtschelding, later geformaliseerd worden zal de ontvanger deze belastingschulden binnen drie maanden na de formalisering kwijtschelden.

In sommige gevallen is nader onderzoek nodig of de belanghebbende inderdaad voor herstel en dus voor kwijtschelding in aanmerking komt. Daarom wordt geregeld dat de ontvanger de in artikel 26a, zesde lid, IW 1990 opgenomen termijn eenmalig met drie maanden kan verlengen en de belanghebbende hiervan uiterlijk op de laatste dag van de oorspronkelijke termijn in kennis stelt. Verder uitstel is mogelijk voor zover de belanghebbende daarmee instemt.

Het is vast beleid dat voorlopige aanslagen die nog niet zijn gevolgd door een definitieve aanslag niet worden kwijtgescholden. Kwijtschelding van voorlopige aanslagen bij de gedupeerde ouders en hun partner zal pas plaatsvinden na oplegging van de definitieve aanslag. Nadat de definitieve aanslag is opgelegd heeft de ontvanger, in lijn met het genoemde zesde lid, drie maanden de tijd om na het opleggen van de definitieve aanslag ook de voorlopige aanslag kwijt te schelden.

Het eenzijdig verlenen van kwijtschelding van zakelijke schulden is, sinds jaar en dag, een vorm van ongewenste steunverlening door de overheid aan de betrokken ondernemer. Dit is onwenselijk in verband met de dreigende concurrentieverstoringen. In het geval van de gedupeerde ouders is echter de toezegging gedaan dat alle publieke schulden van de ouders worden kwijtgescholden. Dit betekent dat ook zakelijke schulden worden kwijtgescholden bij de gedupeerde ouder en hun partner. Bij de kwijtschelding van zakelijke schulden wordt gebruik gemaakt van de ruimte die aan overheden wordt geboden door de de-minimisverordening.[38] Op grond van deze verordening mogen overheden aan ondernemingen, over een periode van drie belastingjaren, tot maximaal € 200.000 aan steun verstrekken zonder dat er sprake is van verboden staatssteun in de zin van artikel 107, eerste lid, VWEU. In gevallen waarin geen de-minimissteun kan worden verleend zal geen kwijtschelding van zakelijke schulden worden verleend. Dit zal zich met name voordoen voor dat gedeelte van de zakelijke schuld dat hoger is dan € 200.000. Het zonder meer, dus zonder gebruik van de de-minimisverordening, kwijtschelden van zakelijke schulden vormt een staatssteunrisico. Dit betekent dat de Europese Commissie naar aanleiding van een klacht of uit eigen beweging de kwijtschelding van zakelijke schulden als onrechtmatige staatssteun kan aanmerken. Dit heeft tot gevolg dat de Europese Commissie zal bevelen dat de kwijtgescholden zakelijke schulden, inclusief wettelijke rente, moeten worden teruggevorderd. Met het gebruik van de de-minimisvordering wordt dit echter voorkomen en zullen bij het merendeel van de ouders ook alle zakelijke schulden worden kwijtgescholden.

[38] Verordening (EU) nr. 1407/2013 van de Commissie van 18 december 2013 betreffende de toepassing van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op de-minimissteun (PbEU 2013, L 352).

CONCEPT

Bij de invordering van belastingen is altijd terughoudendheid betracht met het voor bezwaar vatbaar verklaren van de wijze waarop de ontvanger uitvoering geeft aan zijn taak. Kwijtschelding op grond van deze bepaling is wél voor bezwaar vatbaar. Wanneer een ouder of de partner zich niet kan verenigen met de beslissing van de ontvanger dan kan er naar aanleiding van de beschikking bezwaar worden ingesteld. Dit kan zowel tegen het verlenen als het niet verlenen van kwijtschelding. Wanneer de ouder of partner zich niet kan verenigen met de uitspraak op het bezwaar dan kan er respectievelijk beroep, hoger beroep en beroep in cassatie worden ingesteld. Op het bezwaar, beroep, hoger beroep en beroep in cassatie is hoofdstuk V van de Algemene wet inzake rijksbelastingen van overeenkomstige toepassing.

Artikel III

Artikel III (artikel II van de Wet hardheidsaanpassing Awir)
Met de voorgestelde wijziging van artikel II van de Wet hardheidsaanpassing Awir worden verwijzingen naar artikel 49 Awir aangepast in verband met het op grond van artikel I, onderdeel F, van dit wetsvoorstel vervallen van artikel 49 Awir met ingang van 26 januari 2021. Met de voorgestelde wijzigingen van artikel II van de Wet hardheidsaanpassing Awir wordt geen inhoudelijke wijziging beoogd.

Artikel IV

Artikel IV (artikel 255 Gemeentewet)
Het eerste lid van artikel 255 van de Gemeentewet wijst het orgaan aan dat bevoegd is kwijtschelding te verlenen. De nieuwe kwijtscheldingsbepaling in artikel 26a IW 1990 wordt toegevoegd aan het eerste lid, zodat ook voor de kwijtschelding op basis van dat artikel de gemeenteambtenaar belast met de invordering van gemeentelijke belastingen bevoegd is.

Artikel 255, tweede lid, van de Gemeentewet bepaalt dat bij de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen de regels in de URIW 1990 die op basis van artikel 26 IW 1990 zijn vastgesteld van toepassing zijn. Aan genoemd artikel 255, tweede lid, wordt het nieuwe artikel 26a IW 1990 toegevoegd, zodat de nadere regels die op basis van dat artikel aan de URIW 1990 worden toegevoegd ook van toepassing zijn op de kwijtschelding van gemeentelijke belastingschulden.

De wijziging van het derde lid beoogt te verduidelijken dat de raad niet kan bepalen dat geen of slechts gedeeltelijke kwijtschelding wordt verleend als artikel 26a IW 1990 van toepassing is. Gelet op het gebonden karakter van artikel 26a IW 1990 is er in dat geval geen ruimte om geen of slechts gedeeltelijke kwijtschelding te verlenen. Die ruimte bestaat wel bij kwijtschelding op grond van artikel 26 IW 1990.

CONCEPT

Artikel V

Artikel V (artikel 144 Waterschapswet)
Artikel 144, eerste lid, van de Waterschapswet wijst het orgaan aan dat bevoegd is kwijtschelding te verlenen. De nieuwe kwijtscheldingsbepaling in artikel 26a IW 1990 wordt toegevoegd aan dat eerste lid, zodat ook voor de kwijtschelding op basis van genoemd artikel 26a de ambtenaar van het waterschap, belast met de invordering van de waterschapsbelastingen, bevoegd is.

Het tweede lid van artikel 144 van de Waterschapswet bepaalt dat bij de kwijtschelding van waterschapsbelastingen de regels in de URIW 1990 die op basis van artikel 26 IW 1990 zijn vastgesteld van toepassing zijn. Aan dat artikel 144, tweede lid, wordt het nieuwe artikel 26a IW 1990 toegevoegd, zodat de nadere regels die op basis van dat artikel aan de URIW 1990 worden toegevoegd ook van toepassing zijn op de kwijtschelding van waterschapsbelastingen.

De voorgestelde wijziging van het derde lid van artikel 144 van de Waterschapswet beoogt te verduidelijken dat het algemeen bestuur niet kan bepalen dat geen of slechts gedeeltelijke kwijtschelding wordt verleend als artikel 26a IW 1990 van toepassing is. Gelet op het gebonden karakter van artikel 26a IW 1990 is er in dat geval geen ruimte om geen of slechts gedeeltelijke kwijtschelding te verlenen. Die ruimte bestaat wel bij kwijtschelding op grond van artikel 26 IW 1990.

Artikel VI

Artikel VI (artikel 13 van de Wet op de huurtoeslag)
In enkele in de wet opgesomde uitzonderingsgevallen heeft een huishouden met een huur boven de maximumhuurgrens (€ 752,33 in 2021) nog recht op huurtoeslag. Een van deze uitzonderingen is de situatie dat er recht op huurtoeslag blijft bestaan als in de maand voor de huurgrensoverschrijding recht op huurtoeslag was. Er is dan sprake van een verworven recht. Het kan gebeuren dat de huurgrensoverschrijding plaatsvindt zonder dat in de maand voorafgaand aan de overschrijding sprake is van recht op huurtoeslag, bijvoorbeeld omdat juist in het jaar van de huurgrensoverschrijding sprake was van een te hoog inkomen of vermogen. Er ontstaat dan geen verworven recht. Indien het inkomen en vermogen weer voldoet aan de eisen voor huurtoeslag, bestaat geen recht op huurtoeslag vanwege een huur boven de maximumhuurgrens. Dit kan ondervangen worden door de wettelijke eis dat in de maand voorafgaand aan de huurgrensoverschrijding recht op huurtoeslag moest bestaan aan te passen. Voorgesteld wordt om met ingang van 1 januari 2022 slechts de eis te stellen dat de huurder eerder huurtoeslag ontving voor de betreffende woning. Hoewel de toets over het recht op huurtoeslag in het verleden kan liggen, betreft het hier op zichzelf echter geen wijziging waaraan terugwerkende kracht wordt verleend. Een huurder die niet is verhuisd en een huur boven de maximumhuurgrens betaalt, krijgt daarmee recht op huurtoeslag indien zijn inkomen of vermogen tot beneden de toepasselijke grens zakt, indien hij in het verleden voor dezelfde woning huurtoeslag heeft ontvangen. Evenals nu het geval is, mag de overschrijding van de maximumhuurgrens niet het gevolg zijn van een verhuizing

CONCEPT

naar een andere woning. Dit komt tot uitdrukking in de zinsnede "ten aanzien van de desbetreffende woning".

Artikel VII

Artikel VII (artikel VII van de Wet hersteloperatie toeslagen)
Voor de kwijtschelding van schulden van gedupeerden, hun eventuele toeslagpartner op het moment van uitbetalen van het forfaitaire bedrag voor het terrein van SZW worden vier artikelen opgenomen in deze wet. Zoals in het algemeen deel van deze toelichting uiteengezet worden onder omstandigheden ook de schulden van de toeslagpartner op 31 december 2020 kwijtgescholden, deze vier artikelen voorzien ook in kwijtschelding voor deze groep. Het betreft één artikel per betrokken uitvoerder, respectievelijk het UWV, de SVB, het college van burgemeester en wethouders en de minister van SZW (inzake inburgering).
Deze artikelen vormen een bijzonder regime voor de kwijtschelding van schulden van gedupeerden en hun toeslagpartner naast de bestaande kaders voor afwikkelen van schulden in de sociale zekerheid, zoals uiteengezet in de toepasselijke bijzondere wetgeving. Deze tijdelijke artikelen[39] gaan als lex specialis voor op hetgeen bij of krachtens de toepasselijke wetten is geregeld en zij verruimen noch beperken de reguliere mogelijkheden voor kwijtschelding.
Voor wat betreft de wet- en regelgeving die door UWV, SVB en DUO (inzake de Wet inburgering) wordt uitgevoerd wordt opgemerkt dat de financiering en verantwoording van de met de kwijtschelding verband houdende kosten meeloopt met de reguliere verantwoordingssystematiek van de betreffende materiewet waar de vordering verband mee houdt. Hoewel de kwijtscheldingsbevoegdheid in een zelfstandige wet wordt neergelegd, verandert de grondslag van de vordering immers niet.
In het voorgestelde eerste lid worden de doelgroep en reikwijdte van de kwijtschelding neergelegd. De doelgroep voor de kwijtschelding komt overeen met de kwijtschelding van toeslagschulden en belastingschulden, zoals neergelegd in de voorgestelde artikelen 31ter Awir en 26a IW 1990. Kwijtschelding is een gebonden bevoegdheid waarbij op grond van door de Belastingdienst/Toeslagen verstrekte gegevens wordt kwijtgescholden. Dat wil zeggen: indien de Belastingdienst/Toeslagen meldt aan het UWV dat een persoon gedupeerd is, of van deze gedupeerde de toeslagpartner is, het UWV beziet welke vorderingen onder het artikel vallen en zonder nadere inhoudelijke afweging of toetsing deze schulden kwijtscheldt. Er zijn twee gevallen waarbij wel een inhoudelijke afweging moet worden gemaakt. Dit is allereerst de uitzondering op kwijtschelding bij kennelijk misbruik of frauduleus handelen (vierde lid, onderdeel k) en de hardheidsclausule (zesde lid) op grond waarvan UWV af kan wijken van de gestelde kaders. De uitzonderingen worden hieronder nader toegelicht.

De reikwijdte van de kwijtschelding wordt in dit artikellid neergelegd, met dien verstande dat het vierde lid, zoals hieronder wordt toegelicht, uitzonderingen formuleert. Allereerst moet het een schuld betreffen die verband houdt met de uitvoering van de wettelijke taak van het UWV, zoals neergelegd in artikel 30, eerste lid, of 32d, tweede lid, van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie

[39] Zij vervallen met ingang van 1 januari 2024. Er wordt voorzien in overgangsrecht. Zie artikel XI.

CONCEPT

werk en inkomen (Wet SUWI). Als laatste wordt de Wet arbeid en zorg (WAZO) benoemd, op grond van deze wet kunnen ook uitkeringen verstrekt worden aan personen, zoals vanwege zwangerschapsverlof van een zelfstandige. In dit kader kunnen tevens vorderingen ontstaan.

Op grond van artikel 30 Wet SUWI is het UWV belast met de uitvoering van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (Wet WIA), Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO), de Ziektewet (Zw), de Werkloosheidswet (WW), de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong), de Toeslagenwet (Tw) en de Wet inkomensvoorziening oudere werklozen (IOW). Bij de uitvoering van deze wettelijke taken kunnen er op veel verschillende gronden schulden bij het UWV ontstaan, bijvoorbeeld als gevolg van te veel verstrekte uitkeringen, een maatregel of een boete. Op grond van artikel 32d, eerste en tweede lid, Wet SUWI kunnen bij of krachtens een andere wet, algemene maatregel van bestuur of ministeriële regeling ook andere taken aan het UWV worden opgedragen. Een voorbeeld van andere een wet waarbij de uitvoering niet op grond van artikel 30 Wet SUWI, maar op grond van de wet zelf aan UWV is opgedragen is de Wet arbeid en Zorg. Bij het krachtens de wet opgedragen taken gaat het in de praktijk om regelingen op grond van de Kaderwet SZW-subsidies, zoals de Tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid (NOW), de Tijdelijke regeling tegemoetkoming Dagloonbesluit werknemersverzekeringen (reeds vervallen) of de Tijdelijke overbruggingsregeling voor flexibele arbeidskrachten. Op grond van deze regelingen kunnen vorderingen bestaan of ontstaan die op grond van het voorgestelde artikel VII worden kwijtgescholden. Ten aanzien van de NOW wordt opgemerkt dat een schuld die voortkomt uit de NOW, bijvoorbeeld vanwege een te hoog voorschot van de subsidie, op grond van de uitzondering van het vierde lid, onderdeel a, van dat artikel niet kwijtgescholden wordt. Het bestanddeel ‘verband houden met’ moet ruim worden uitgelegd. Hieronder vallen uiteraard schulden die een directe grondslag hebben in de betreffende wet- en regelgeving, maar ook andere daarmee verband houdende vorderingen met een meer indirect karakter, bijvoorbeeld een onverschuldigde betaling als gevolg van een fout in de uitvoering van de genoemde taak.

Ten tweede moet de schuld hebben opengestaan op 31 december 2020 of betrekking hebben op de periode tot en met 31 december 2020. Daarmee is het moment van vaststelling van de schuld (bij besluit) niet relevant voor de toepassing van dit artikel, maar de periode waarop deze betrekking heeft. Het kan om op 31 december 2020 reeds vastgestelde schulden gaan, alsmede schulden die betrekking hebben op die periode maar die later pas worden vastgesteld. Een voorbeeld van deze laatste situatie is een herziening van de hoogte van een uitkering op grond van inkomensgegevens die pas op een later moment bekend worden, bijvoorbeeld als gevolg van de vertraging in de polisadministratie of gegevens die beschikbaar komen uit een handhavingstraject. Wanneer de schuld later wordt vastgesteld wordt deze met toepassing van dit artikel weer kwijtgescholden, tenzij het vierde lid van artikel VII van toepassing is. Het kan voorkomen dat een schuld betrekking heeft op de periode voor 31 december, maar ook op de periode daarna. Bijvoorbeeld wanneer een doorlopende schending van de inlichtingenplicht tot een te hoge uitkering heeft geleid over de maanden december 2020 en januari 2021. In die gevallen wordt het deel van de schuld dat betrekking heeft op de maand december kwijtgescholden. In sommige gevallen – zoals een bestuurlijke boete - is het niet evident op welke periode de schuld betrekking heeft, in die gevallen

CONCEPT

zal– zoals ook in de uitvoeringstoets door UWV aangegeven – een individuele afweging moeten worden gemaakt.

Met het voorgestelde artikel VII, tweede lid, worden deze bijkomende kosten eveneens kwijt gescholden. Schulden die op grond van artikel VII, eerste lid, worden kwijtgescholden kunnen verhoogd zijn. Bijvoorbeeld met wettelijke rente, incasso- en invorderingskosten. Dit lid ziet ook op feitelijke verhoging als het gevolg van het terugvorderen van een brutobedrag. Opgemerkt wordt dat bij het kwijtschelden van deze bijkomende kosten geen peildatum wordt gehanteerd. Als dit wel het geval zou zijn, zou het kunnen voorkomen dat de primaire schuld in zijn geheel wordt kwijtgescholden, terwijl een deel van de bijkomende kosten, bijvoorbeeld rente opgebouwd na 31 december 2020, in stand blijft. Dit wordt als niet uitlegbaar en daarmee onwenselijk geacht.

Het kan voorkomen dat een schuld die op 31 december 2020 bestond in de periode daarna is verminderd door aflossing of verrekening met een lopende uitkering. Het voorgestelde derde lid van artikel VII bepaalt dat het UWV in die gevallen het bedrag waarmee de schuld is verminderd restitueert. Overigens is het de verwachting dat deze situatie zich – in ieder geval voor de eerste cohorten gedupeerden die de forfaitaire betaling toegekend hebben gekregen - beperkt voor zal doen aangezien publieke schuldeisers op grond van het kabinetsbesluit de inning van schulden van (mogelijk) gedupeerden reeds hebben gepauzeerd. Daarnaast geldt dat de afkoelperiode op grond van artikel 49i Awir van toepassing is waardoor inning van de schuld niet heeft plaatsgevonden. Het is ook mogelijk dat de schuld om andere redenen is verminderd, bijvoorbeeld door kwijtschelding door UWV op grond van een bevoegdheid in de materiewet. In dat geval is er geen sprake van aflossing of verrekening en ontstaat er geen betalingsverplichting voor UWV.

In het voorgestelde artikel VII, vierde lid, is een aantal uitzonderingen op de verplichting tot kwijtschelding geformuleerd. Deze uitzonderingen gelden ook voor verminderingen van de schuld die op grond van het derde lid van dat artikel tot een betalingsverplichting zouden leiden.

In onderdeel a van genoemd vierde lid wordt allereerst, zoals in het algemeen deel uiteengezet, een uitzondering gemaakt voor – kortgezegd – zakelijke schulden. Ingeval de gedupeerde of zijn of haar toeslagpartner als natuurlijke persoon, bijvoorbeeld als eenmanszaak, kwalificeert als een werkgever, kan het voorkomen dat er een vordering van UWV jegens deze werkgever ontstaat. Daarbij kan worden gedacht aan een vordering jegens de werkgever die eigenrisicodrager is en die verzuimt een uitkering te betalen. Op grond van artikel 84, derde lid, Wet WIA, of artikel 63a, derde lid, Zw betaalt UWV de uitkering uit en verhaalt UWV de kosten daarvan op de werkgever. Een tweede voorbeeld is de vordering van UWV jegens een werkgever op grond van artikel 66 WW. Op grond van genoemd onderdeel a zijn dergelijke schulden uitgezonderd van de kwijtschelding.

In artikel VII, vierde lid, onderdelen b, c en d, zijn uitzonderingen geformuleerd in verband met schulden die samenhangen met ernstig misbruik. Zoals in het algemeen deel toegelicht is daarbij aangesloten bij de begrippen ‘grove schuld’ en ‘opzet’ zoals neergelegd in het Boetebesluit socialezekerheidswetten (Boetebesluit). De sociale zekerheid kent een grotendeels geharmoniseerd kader voor boeteoplegging dat nader is uitgewerkt in genoemd besluit; op grond van de

CONCEPT

materiewet kan een bestuurlijke boete opgelegd worden van ten hoogste 100%, of bij recidive 150%, van het bedrag dat ten onrechte is uitgekeerd als gevolg van het niet of niet voldoende naleven van de inlichtingenplicht; het benadelingsbedrag. Op grond van genoemde onderdelen b tot en met i wordt de opgelegde boete en het bijbehorende benadelingsbedrag niet kwijtgescholden indien is vastgesteld dat er grove schuld of opzet in het spel was. Artikel VII, vierde lid, onderdeel b, subonderdeel 8, dat deze uitzondering voor de Zw regelt, is vanwege de schakelbepaling van artikel 3:16, eerste lid, WAZO ook van toepassing op deze wet. De begrippen 'opzet' en 'grove schuld' zijn sinds 1 januari 2017 formeel aan het Boetebesluit toegevoegd.[40] Tot die tijd bestond er geen eenduidige definitie van deze begrippen; een uitzondering op de kwijtschelding ziet daarmee op boetes die volgens het toetsingskader dat sindsdien geldt zijn gekwalificeerd als een opzettelijke of met grove schuld begane overtreding. Ten overvloede wordt opgemerkt dat grove schuld en opzet in zoals neergelegd in het Boetebesluit niet verward moeten worden met de 'OG/S kwalificatie' bij toeslagen die in het verleden ten onrechte is gehanteerd. Op grond van het Boetebesluit moet het betreffende bestuursorgaan steeds stellen en bewijzen dat er grove schuld of opzet aanwezig was bij de overtreder. Een bestuurlijke boete vanwege grove schuld of opzet op grond van het Boetebesluit is uitzonderlijk en met waarborgen (waaronder de op grond van artikel 6 EVRM die verband houden met de 'criminal charge') omkleed. Misbruik kan eveneens strafrechtelijk vervolgd worden. De Aanwijzing sociale zekerheidsfraude, vastgesteld door het College van Procureurs-generaal van het Openbaar Ministerie, geeft regels voor dergelijke vervolging. Tot strafrechtelijke vervolging wordt overgegaan bij zeer ernstige overtredingen en bij een samenloop van meerdere strafbare feiten. De regering is van oordeel dat bij een dergelijke strafrechtelijke veroordeling ook van ernstig misbruik kan worden gesproken waardoor het met het strafrechtelijk gesanctioneerde handelen of nalaten samenhangende benadelingsbedrag eveneens niet wordt kwijtgescholden. Dit wordt geregeld in artikel VII, vierde lid, onderdeel c.

Onderdeel d biedt een restgrond voor het niet kwijtschelden van vorderingen die – kortgezegd – verband houden met evident misbruik of fraude die niet ziet op de inlichtingenplicht. Bij afwezigheid van deze grondslag zou het UWV verplicht zijn tot kwijtschelding, ook als het uit de informatie die bij het UWV berust duidelijk is dat er sprake is van opzettelijk misbruik of fraude door betrokkene. Indien het UWV tot het oordeel komt dat hier sprake van is kan er op grond van onderdeel k afgezien worden van kwijtschelding. Het element 'kennelijk' in dit onderdeel vereist dat er een bepaalde mate van evidentie is dat er sprake is van misbruik of frauduleus handelen of nalaten. Bij twijfel over de aard van het handelen noopt de hoofdregel zoals neergelegd in het artikel en de strekking van de kwijtschelding in het kader van de hersteloperatie tot kwijtschelding deze vordering. Bij toepassing van dit onderdeel dient het UWV deugdelijk te motiveren waarom afgezien wordt van kwijtschelding.

In het voorgestelde artikel VII, vijfde lid, is de gegevensuitwisseling tussen de Belastingdienst/Toeslagen en het UWV geregeld welke noodzakelijk is voor de uitvoering van de taak op basis van dit artikel. Op basis van de voorgestelde grondslag verstrekt de Belastingdienst/Toeslagen gegevens aan het UWV, zoals bijvoorbeeld de naam, de geboortedatum,

[40] Zie nader Stb. 2016, 342.

CONCEPT

de adresgegevens en het burgerservicenummer van de gedupeerde of diens toeslagpartner zodat het UWV kan nagaan welke vorderingen kwijtgescholden moeten worden. Zonder deze gegevens zal het UWV niet tot kwijtschelding over kunnen gaan.

Het uitgangspunt is dat de Belastingdienst/Toeslagen de benodigde gegevens uit eigen beweging verstrekt, aangezien de Belastingdienst/Toeslagen beschikt over de gegevens van de doelgroep. Indien nodig kan het UWV tevens aan de Belastingdienst/Toeslagen verzoeken om (aanvullende) gegevens en inlichtingen te verstrekken welke noodzakelijk zijn om kwijt te schelden.

Zoals beschreven in het algemeen deel van toelichting bij dit wetsvoorstel is het doel van deze wet, conform de motie van het lid Omtzigt, dat gedupeerde ouders een zoveel mogelijke schuldenvrije toekomst verdienen, en daarmee zonder schulden en met het geld dat zij krijgen in het kader van de hersteloperatie toeslagen een nieuwe start moeten kunnen verwezenlijken. Ten behoeve van deze nieuwe start worden de schulden die vallen onder de reikwijdte van het eerste lid van artikel VII door het UWV kwijtgescholden. Indien het UWV echter van oordeel is dat na toepassing van dit wettelijke kader bij een gedupeerde alsnog problematische schulden bestaan, waarmee het maken van een nieuwe start in dit individuele geval niet mogelijk blijkt, kan van dit artikel worden afgeweken. Het toepassen het voorgestelde zesde lid van dat artikel zal zich alleen in uitzonderlijke situaties voordoen, waarbij bovendien steeds op het niveau van een individuele belanghebbende en individueel besluit moet worden overwogen. Over de toepassing van dit artikellid vind nauw overleg plaats met het UWV en wordt gestreefd naar een zo zorgvuldig en consistent mogelijk toepassing die past binnen het Rijksbrede beleid van de hersteloperatie. Het voorgestelde artikel VII, zevende lid, geeft de mogelijkheid om bij ministeriële regeling regels te stellen voor de uitvoering van dit artikel. Gelet op de snelheid waarmee deze grondslag voor kwijtschelding tot stand dient te komen en de onvoorziene uitvoeringsvraagstukken die dat met zich mee kunnen brengen, is het noodzakelijk om voor uitvoerings- of administratieve aspecten deze mogelijkheid te bieden. Op die manier kan en snel en adequaat worden gereageerd als uitvoeringsproblemen vragen om regelgeving. Daarbij gaat het om aspecten die raken aan de specifieke uitvoering door het UWV. Deze grondslag biedt geen ruimte om normatieve keuzes op het niveau van ministeriële regeling uit te werken.

Artikel VIII

Artikel VIII (artikel VIII van de Wet hersteloperatie toeslagen)
Het voorgestelde artikel VIII, eerste lid, komt wat betreft systematiek en doelgroep overeen met artikel VII, eerste lid. De kwijtscheldingsbevoegdheid die aan de SVB wordt geattribueerd ziet allereerst op schulden die verband houden de taak van de SVB op grond van de artikelen 34en 34a Wet SUWI. Taken op grond waarvan vorderingen jegens de gedupeerde of partner kunnen ontstaan zijn de volgende. Op grond van artikel 34, eerste lid, onderdeel a, van die wet voert de SVB de Algemene Ouderdomswet (AOW), de Algemene nabestaandenwet (ANW) en de Algemene Kinderbijslagwet (AKW) uit. Op grond van artikel 34, eerste lid, onderdeel d, kunnen ook op grond van andere wetten taken aan de SVB opgedragen worden. Dit betreft allereerst de taak op grond van artikel 47a Participatiewet inzake de Aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO) en de

CONCEPT

uitvoering van de Remigratiewet (RW) die in artikel 8a RW aan de SVB is opgedragen.[41] Op grond van artikel 34, derde lid, verricht de SVB ook taken in relatie tot de verwerking van gegevens afkomstig uit het buitenland. In het kader van artikel 34, derde lid, jo artikel 20 AKW heeft de SVB ook een taak ter uitvoering van het kindgebonden budget op grond van de Wet kindgebonden budget. Een en ander is verder uitgewerkt in de Regeling samenloop met buitenlandse tegemoetkomingen 2008. In dit kader kunnen ook vorderingen ontstaan die in het kader van onderhavig artikel worden kwijtgescholden.

Op grond van artikel 34a van de Wet SUWI kan de uitvoering van een algemene maatregel van bestuur of ministeriële regeling, overeenkomstig artikel 32d, tweede lid, Wet SUWI ten aanzien van het UWV, eveneens aan de SVB worden opgedragen. Deze regelingen vallen ook onder de kwijtschelding. Voorbeelden van dergelijke regelingen zijn: de Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers 2014, de Tijdelijke regeling overbruggingsuitkering AOW en de Regeling tegemoetkoming werknemers met CSE.

De voorgestelde leden twee en drie van artikel VIII komen overeen met artikel VII, tweede en derde lid.

De in het voorgestelde artikel VIII, vierde lid, onderdelen a en b, opgenomen uitzonderingen voor kwijtschelding zien op bestuurlijke boetes, bijbehorend benadelingsbedrag en een eventuele terugvordering van het benadelingsbedrag bij een strafrechtelijke veroordeling die voortvloeit uit de AOW, ANW, AKW, AIO, Participatiewet en RW. Tevens is net als bij artikel VII, vierde lid, onderdeel c, een restgrond voor evident misbruik of frauduleus handelen of nalaten openomen.

Artikel VII, vijfde tot en met zevende lid, is van overeenkomstige toepassing.

Artikel IX

Artikel IX (artikel IX van de Wet hersteloperatie toeslagen)
Het voorgestelde artikel IX, eerste lid, komt wat betreft systematiek en doelgroep overeen met artikel VII, eerste lid. Het college voert op het terrein van SZW de Participatiewet, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) uit. Daarnaast heeft het college op grond van in artikel X van de Wet van 13 september 2012 tot wijziging van de Wet inburgering en enkele andere wetten in verband met de versterking van de eigen verantwoordelijkheid van de inburgeringsplichtige (Stb. 2012,430) opgenomen overgangsrecht een uitvoerende en handhavende taak ten aanzien van inburgering, waardoor er schulden kunnen bestaan jegens het college. Het college scheldt schulden op grond van voornoemde wetten kwijt, of restitueert op grond van het derde lid van artikel IX, voor zover er in het vierde of vijfde lid van dat artikel geen uitzondering is gemaakt.

[41] De SVB heeft ook een uitvoerende taak in het kader van de wetten en regelingen voor verzetsdeelnemers en oorlogsgetroffenen (V&O), deze wetten vallen mede onder onderhavig artikel. Gezien de leeftijden van verschillende doelgroepen wordt samenloop zeer onwaarschijnlijk geacht. Mocht er echter een vordering op grond van de V&O regelingen bestaan, kan deze kwijtgescholden worden.

CONCEPT

In het kader van de Participatiewet kan er sprake zijn van schulden die nadere toelichting behoeven. Dit betreft allereerst geldleningen. Deze kunnen worden verstrekt in het kader van de verlening van algemene en bijzondere bijstand. Voor kwijtschelding hiervan is relevant de schuld die openstond op 31 december 2020, dit bedrag wordt kwijtgescholden. Het is mogelijk dat algemene bijstand, verleend als geldlening, later omgezet wordt in bijstand 'om niet'. Dit is bijvoorbeeld het geval bij bijstand op grond van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004), maar leenbijstand kan naast bijstandsverlening aan zelfstandigen ook verstrekt worden op grond van artikel 48, eerste lid, van de Participatiewet. Wordt de lening na 31 december 2020, maar vóór het moment van toepassing van dit artikel IX omgezet, dan geldt dat uit de systematiek van het genoemde vierde lid, tezamen gelezen met het derde lid van artikel IX, er geen kwijtschelding meer volgt en ook geen betalingsverplichting voor het college ontstaat. Er is immers sprake van een vermindering van de geldschuld nadien, die geen aflossing of verrekening betreft. Is de leenbijstand nog niet omgezet, dan wordt het bedrag aan lening dat openstond op 31 december 2021 kwijtgescholden.

Bij leenbijstand in het kader van het Bbz 2004, welke per boekjaar wordt vastgesteld, kan het voorkomen dat het recht op bijstand om niet pas later kan worden vastgesteld. Kwijtschelding op grond van artikel IX interfereert niet met deze beslissing. Voor de omzetting in een bedrag om niet is immers niet relevant of de geldlening nog openstaat, maar de vermogenspositie van betrokkene (artikel 3 Bbz 2004). Zoals hieronder onder het vijfde lid van het voorgestelde artikel IX wordt toegelicht, geldt voor bijstand ter voorziening in de behoefte aan bedrijfskapitaal, welke als lening wordt verstrekt, een bijzonder regime.

Voorts kan er sprake zijn van verhaal op grond van paragraaf 6.5 van de Participatiewet. Zo kan het college bijvoorbeeld op grond van artikel 62 van die wet de kosten van bijzondere bijstand aan een jongere verleend op grond van artikel 12, onderdeel b, op de ouders – die een onderhoudsplicht hebben – verhalen. Voor de toepassing van artikel IX is er in dergelijke gevallen pas sprake van een schuld indien het college het besluit tot verhaal ex artikel 62g van de Participatiewet heeft genomen. Voorafgaand aan het nemen van dit besluit bestaat slechts de *mogelijkheid* tot verhaal en is er dus nog geen schuld. Het is ook voorstelbaar dat het college nadien besluit tot verhaal ten aanzien van kosten die betrekking hebben op de periode tot en met 31 december 2020, zodra dit tot vaststelling van een schuld komt zal deze weer kwijtgescholden worden. Logischerwijs is het gevolg hiervan dat het niet in de verwachting ligt dat een college zal besluiten dergelijke kosten te verhalen in de wetenschap dat uitwinning niet mogelijk is door genoemde kwijtschelding.

De voorgestelde leden twee en drie van artikel IX komen overeen met artikel VII, tweede en derde lid.

In het voorgestelde artikel IX, vierde lid, is een aantal uitzonderingen op de verplichting tot kwijtschelding geformuleerd. Er kunnen schulden zijn van het college jegens de betrokkenen in de hoedanigheid van werkgever. Deze schulden kunnen ontstaan in de context van het verlenen van

CONCEPT

loonkostensubsidie aan de werkgever op grond van artikel 10d van de Participatiewet of bij het verlenen van een andere voorziening aan werkgever (zie artikel 8a, tweede lid, onderdeel a, van de Participatiewet). Overeenkomstig artikel VII, vierde lid, onderdeel a, worden dergelijke schulden op grond van artikel IX, vierde lid, onderdeel a, uitgezonderd van kwijtschelding.

Op grond van de Participatiewet, IOAW en IOAZ is het Boetebesluit eveneens van toepassing op sanctionering van overtredingen van de inlichtingenplicht op grond van die wetten. Daarom is er bij sprake van opzet of grove schuld zoals gedefinieerd in het Boetebesluit, alsmede een strafrechtelijke veroordeling, eveneens een uitzondering gemaakt op de kwijtschelding ten aanzien van het benadelingsbedrag of een eventuele bestuurlijke boete. Indien er naar het oordeel van het college sprake is van kennelijk misbruik of frauduleus handelen of nalaten kan op grond van onderdeel d afgezien worden van kwijtschelding, deze bepaling komt qua strekking overeen met artikel VII, vierde lid, onderdeel d.

Artikel IX, vijfde lid, biedt een bijzonder regime voor de kwijtschelding of restitutie van bijstand voor bijstand ter voorziening in de behoefte aan bedrijfskapitaal die wordt verstrekt krachtens artikel 78f van de Participatiewet. Op grond van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (Bbz 2004) en de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) kan deze vorm van bijstand aan zelfstandigen worden verleend in de vorm van een rentedragende lening. Dergelijke schulden hebben een zakelijk karakter en vallen onder de Europese staatssteunregels. Volledige kwijtschelding van dergelijke leningen kan tot onrechtmatige staatssteun leiden, hetgeen onwenselijk is. Daarom wordt, in lijn met de kwijtschelding van zakelijke belastingschulden (zie artikel 26a, zevende lid, en de toelichting daarbij), slechts kwijtgescholden indien dit niet leidt tot een overschrijding van het de-minimisplafond, bedoeld in artikel 3, tweede lid, van de algemene de-minimisverordening. Bij het bepalen of de kwijtschelding mogelijk is en tot welk bedrag is het college grotendeels afhankelijk van de informatie die bij de belanghebbende berust. Daarom is in de tweede zin van het artikellid een informatieverplichting opgenomen op grond waarvan degene aan wie de lening ter voorziening in de behoefte aan bedrijfskapitaal is verleend. Op grond hiervan moeten op verzoek inlichtingen, gegevens en documenten verstrekt worden. In het kader van staatssteun binnen de algemene de-minimisverordening moet tevens een zogenoemde de-minimisverklaring overlegd worden, dit betreft een ‘document’ in de zin van de opgenomen informatieverplichting. Indien onvoldoende informatie verstrekt wordt zal het college niet over kunnen gaan tot kwijtschelding.

Taken op grond van de Participatiewet, IOAW en IOAZ kunnen op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen volledig bij het bestuur van een openbaar lichaam belegd worden. Voor dergelijke constructies kennen de Participatiewet, IOAW en IOAZ schakelbepalingen. Deze bepalingen worden in het voorgestelde vijfde lid van artikel IX van overeenkomstige toepassing op dit artikel verklaard. Dit houdt in dat wanneer de uitvoering van de genoemde wet aan het bestuur van het openbaar lichaam is overgedragen, dit openbaar lichaam voor de toepassing van dit artikel ten aanzien van schulden op grond van die wet in de plaats van het college treedt. Voorts wordt artikel VII, vijfde tot en met zevende lid, van overeenkomstige toepassing verklaard.

CONCEPT

Artikel X

Artikel X (artikel X van de Wet hersteloperatie toeslagen)

Het voorgestelde artikel X, eerste lid, komt wat betreft systematiek en doelgroep overeen met artikel VII, eerste lid, en adresseert de minister van SZW in het kader van zijn bevoegdheden op grond van de Wet inburgering. In de praktijk zal dit artikel worden uitgevoerd door DUO. De werkzaamheden ter uitvoering van de Wet inburgering (Wi) zijn namelijk door de minister van SZW opgedragen aan DUO in het Besluit mandaat, volmacht en machtiging Dienst Uitvoering Onderwijs Wet- en regelgeving 2014.[42]

Schulden die uit de Wet inburgering voortvloeien betreffen boetes en terugbetaling van een lening. Op grond van artikel 28 Wi legt DUO een boete op aan de inburgeringsplichtige die het participatieverklaringstraject verwijtbaar niet heeft behaald binnen de termijn van een jaar of de verlengde termijn. Op grond van art 33 Wi legt DUO een boete op aan de inburgeringsplichtige die de overige onderdelen van het inburgeringsexamen verwijtbaar niet heeft behaald binnen de termijn van drie jaar of de verlengde termijn. Boetes kunnen meerdere malen worden opgelegd. Op grond van artikel 16 Wi verstrekt DUO op aanvraag een lening aan inburgeringsplichtigen en vrijwillige inburgeraars uit de Europese Unie en Turkije van maximaal € 10.000 ter dekking van cursus-en examenkosten. Op grond van artikel 4.13, derde lid van het Besluit inburgering scheldt DUO de lening van asielgerechtigde inburgeringsplichtigen die binnen de termijn aan de inburgeringsplicht voldaan hebben, kwijt. Gezinsmigranten en vrijwillige inburgeraars moeten de lening terugbetalen.

De openstaande schuld wordt kwijtgescholden. Dit geldt voor alle groepen die op grond van de wet- en regelgeving inburgering een schuld bij DUO hebben. Openstaande schuld wil in dit verband zeggen: opgenomen leenbedrag uit de DUO-lening inburgering en openstaande boetes inburgering op 31 december 2020. Het daarna nog resterende openstaande leenbedrag waar door de inburgeraar een beroep op kan worden gedaan, kan onder dezelfde voorwaarden als waaronder het oorspronkelijke leenbedrag is verstrekt, worden opgenomen.

Het voorgestelde tweede en derde lid komen overeen met artikel VII, tweede en derde lid.

Anders dan de voorgaande artikelen worden voor schulden in het kader van inburgering geen specifieke uitzonderingen gemaakt. Er kunnen op grond van de Wi geen zakelijke schulden ontstaan. Evenmin ken de Wi een boeteregime dat een eenduidige nadere kwalificatie geeft van de mate van verwijtbaarheid inzake een bestuurlijke boete op grond van artikel 28 Wi. Tevens is er geen sprake van aan de Wi te relateren feiten die zowel bestuursrechtelijk als strafrechtelijk gesanctioneerd kunnen worden. Net als bij de voorgaande artikelen wordt wel een restgrond voor het afzien van kwijtschelding opgenomen. Op grond van het vierde lid wordt afgezien van kwijtschelding indien er sprake is van evident misbruik of frauduleus handelen of nalaten. Deze

[42] De minister van SZW beoogt dit besluit wijzigen zodat de uitvoering van onderhavig artikel eveneens aan DUO wordt opgedragen.

CONCEPT

bepaling komt overeen met artikel VII, vierde lid, onderdeel c, met dien verstande dat in plaats van 'misbruik van de sociale zekerheid' de frase 'misbruik van het stelsel van inburgering' wordt gehanteerd. De Wet inburgering is namelijk geen sociale zekerheid.

In het vijfde lid wordt artikel VII, vijfde tot en met zevende lid, van overeenkomstige toepassing verklaard.

Artikel XI

Artikel XI (Wet herstelloperatie toeslagen)
Artikel XI regelt dat de artikelen VII tot en met X die zien op kwijtschelding in het SZW-domein vervallen met ingang van 1 januari 2024. Voor deze datum moet de gedupeerde ouder zich bij de Belastingdienst/toeslagen gemeld hebben.
Tevens wordt voorzien in overgangsrecht. De vervallen bepalingen zoals deze zullen luiden op 31 december 2023 zullen van toepassing blijven op gedupeerden die zich voor 1 januari 2024 melden. Onderdeel b beperkt vervolgens de werking van onderdeel a. Als er na 31 december 2023 een nieuwe vordering ontstaat, die bovendien betrekking heeft op de periode vóór 1 januari 2021, wordt deze schuld niet langer ambtshalve, maar pas na een daartoe strekkend verzoek van de belanghebbende, kwijtgescholden. Hiermee wordt voorkomen dat artikelen VII tot en met X nog zeer lang een ambtshalve verplichting voor UWV, SVB, colleges, en DUO opleveren. Veel vorderingen verjaren na vijf jaar, maar sommige vorderingen verjaren pas na twintig jaar, dus in 2041. Naar verwachting zal het om een zeer beperkt aantal vorderingen gaan.

Artikel XII

Artikel XII (kwijtschelding door het CAK)

Eerste lid
De doelgroep voor de kwijtschelding komt overeen met de kwijtschelding van toeslagschulden en belastingschulden, zoals neergelegd in de voorgestelde artikelen 31ter van de Awir en 26a van de Invorderingswet 1990. De kwijtschelding is een gebonden bevoegdheid waarbij op grond van door de Belastingdienst/Toeslagen verstrekte gegevens wordt kwijtgescholden. Dat wil zeggen; indien de Belastingdienst/Toeslagen meldt aan het CAK dat een persoon gedupeerd of toeslagpartner van een gedupeerde is (of toeslagpartner van de gedupeerde was op 31 december 2020), beziet het CAK welke vorderingen onder het artikel vallen en scheldt als uitgangspunt zonder nadere inhoudelijke afweging deze schulden kwijt.

De reikwijdte van de kwijtschelding is in dit artikellid neergelegd. Allereerst gaat het om vorderingen die zien op de periode tot en met 31 december 2020 en toen nog niet waren voldaan. Dit betreft dus zowel vorderingen die zijn ontstaan voor deze datum en vorderingen die in 2021 zijn ontstaan, maar betrekking hebben op de periode tot en met 31 december 2020.
Ten tweede moet het een schuld betreffen die verband houdt met de uitvoering van de wettelijke taken van het CAK, zoals neergelegd in artikel 6.1.2, Wet langdurige zorg (Wlz). Ten derde moet

CONCEPT

het een wettelijke taak betreffen waarbij een schuld kan ontstaan bij een gedupeerde of de toeslagpartner. Het gaat hierbij in ieder geval om:

- de vaststelling en de inning van eigen bijdragen als bedoeld in artikel 3.2.5, Wet langdurige zorg;
- de vaststelling en de inning van eigen bijdragen als bedoeld in de artikelen 2.1.4, voor zover betrekking hebbende op eigen bijdrage voor zorg van vóór 1 januari 2020 en 2.1.4b van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015;
- de oplegging en inning van bestuurlijke boetes als bedoeld in artikel 9b en artikel 9c van de Zorgverzekeringswet;
- de heffing en inning van de bestuursrechtelijke premie, bedoeld in artikel 18d of artikel 18e van de Zorgverzekeringswet;
- de oplegging en inning van bijdragen, bedoeld in artikel 69, eerste lid, van de Zorgverzekeringswet.

Hierna volgt een toelichting per type schuld.

Eigen bijdrage Wlz

Met betrekking tot de eigen bijdrage Wlz, zoals bedoeld in artikel 3.2.5, van de Wet langdurige zorg, scheldt het CAK voor gedupeerden en de partners van gedupeerden, alle openstaande (niet betaalde) facturen met zorg(regels) kwijt die zien op zorg van vóór 1 januari 2021.

Eigen bijdrage Wmo

Met betrekking tot de eigen bijdrage Wmo, zoals bedoeld in de artikelen 2.1.4 (zorg tot 1 januari 2020) en 2.1.4b van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (zorg vanaf 1 januari 2020 in verband met invoering van het abonnementstarief), scheldt het CAK voor gedupeerden en de partners van gedupeerden, alle openstaande (niet betaalde) facturen met zorg(regels) kwijt die zien op zorg van vóór 1 januari 2021.

Bestuurlijke boetes onverzekerdenregeling

Met betrekking tot de bestuurlijke boetes die het CAK heeft opgelegd aan onverzekerde verzekeringsplichtigen op basis van artikel 9d en artikel 9c van de Zorgverzekeringswet, scheldt het CAK kwijt alle voor 1 januari 2021 geformaliseerde openstaande schulden en alle nog te formaliseren schulden voor zover deze betrekking hebben op de periode tot en met 31 december 2020.

Bestuursrechtelijke premie wanbetalers en ambtshalve verzekerden

Het CAK is krachtens artikel 18g, vijfde lid van de Zorgverzekeringswet bevoegd schulden ter zake van de bestuursrechtelijke premie die hem nog niet zijn voldaan nadat artikel 18d of 18e, Zorgverzekeringswet niet meer op de verzekeringnemer van toepassing is, kwijt te schelden. Met het onderhavige artikel scheldt het CAK onverminderd alle schulden ter zake van de bestuursrechtelijke premie kwijt. Ook als artikel 18d of 18e, Zorgverzekeringswet op de verzekeringnemer van toepassing is. Dat betekent dat gedupeerden niet hoeven te wachten op definitieve afmelding voor het bestuursrechtelijke premieregime door de zorgverzekeraar. Hiervoor

CONCEPT

is gekozen, omdat aan gedupeerden die zich voor 15 februari hebben gemeld is toegezegd dat hun schulden bij de uitvoeringsorganisaties vanaf mei 2021 worden kwijtgescholden.

Bijdrage verdragsgerechtigden

Met betrekking tot de bijdrage die het CAK oplegt aan personen bedoeld in artikel 69, eerste lid, van de Zorgverzekeringswet, scheldt het CAK kwijt alle voor 1 januari 2021 geformaliseerde openstaande schulden en alle nog te formaliseren schulden voor zover deze betrekking hebben op de periode tot en met 31 december 2020.

Nadat de Belastingdienst heeft vastgesteld (met een beschikking) dat een persoon recht heeft op het forfaitaire bedrag en deze persoon tevens schulden blijkt te hebben bij het CAK zoals in het bovenstaande omschreven en het CAK hierover door de Belastingdienst expliciet is geïnformeerd, dient het CAK een besluit te nemen over de kwijtschelding van deze publiekrechtelijke schulden. Overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht wordt een termijn van acht weken als redelijk beschouwd, daarbij heeft het bestuursorgaan de bevoegdheid om op grond van artikel 4:14, eerste lid, deze termijn te verlengen indien niet binnen deze acht weken tot een besluit kan worden gekomen en de betrokkene hierover tijdig is geïnformeerd. Indien het CAK hierover een besluit heeft genomen staan uiteraard de reguliere rechtsmiddelen uit de Awb (bezwaar en beroep) voor de betrokkene ter beschikking.

Tweede lid

Schulden die op grond van het eerste lid worden kwijtgescholden kunnen verhoogd zijn. Bijvoorbeeld met wettelijke rente, incasso- en invorderingskosten, maar ook kosten als beslag en eventuele boetes die direct verband houden met het niet (tijdige) aflossen van de openstaande schuld. Deze bijkomende kosten worden eveneens kwijtgescholden. Dit lid ziet ook op feitelijke verhoging als het gevolg. Opgemerkt wordt dat bij het kwijtschelden van deze bijkomende kosten niet de peildatum van 31 december 2020 wordt gehanteerd. Als dit wel het geval zou zijn, zou het kunnen voorkomen dat de primaire schuld in zijn geheel wordt kwijtgescholden, terwijl een deel van de bijkomende kosten, bijvoorbeeld rente opgebouwd na 31 december 2020, in stand blijft. Dit wordt als niet uitlegbaar en daarmee onwenselijk geacht.

Derde lid

Het kan voorkomen dat een schuld die op 31 december 2020 bestond, in de periode daarna is verminderd door aflossing. In die gevallen betaalt het CAK het bedrag waarmee de schuld is verminderd uit aan degene die heeft terugbetaald. Overigens is het de verwachting dat deze situatie zich – in ieder geval voor de eerste cohorten gedupeerden die de forfaitaire betaling toegekend hebben gekregen - beperkt voor zal doen aangezien publieke schuldeisers op grond van het kabinetsbesluit de inning van schulden van (mogelijk) gedupeerden reeds hebben gepauzeerd. Daarnaast geldt dat de afkoelperiode op grond van artikel 49i van de Awir van toepassing is waardoor inning van de schuld niet heeft plaatsgevonden.

Het is ook mogelijk dat de schuld om andere redenen is verminderd, bijvoorbeeld door kwijtschelding door het CAK op grond van een reeds bestaande bevoegdheid in desbetreffende

CONCEPT

materiewet. In dat geval is er geen sprake van aflossing of verrekening en ontstaat er geen terugbetalingsverplichting voor het CAK.

Vierde lid
Voor een goede uitvoering van dit artikel kan het noodzakelijk zijn dat er (nadere) gegevens en inlichtingen door de Belastingdienst aan het CAK worden verstrekt. Indien het verstrekking van gegevens en inlichtingen over gedupeerden betreft, gaat het dus om persoonsgegevens. Hiermee zal zorgvuldig worden omgegaan en van verstrekking zal alleen sprake zijn indien dit noodzakelijk is voor de kwijtschelding van schulden en daarmee gepaard gaande uitvoering door het CAK.

Vijfde lid
Het is denkbaar dat zich dermate bijzondere omstandigheden voordoen dat toepassing van dit artikel tot onbillijke situaties leidt. Gezien de reikwijdte van het vraagstuk en mogelijke onvoorziene situaties kunnen die onbillijkheden veelsoortig zijn. In die gevallen kan het CAK het artikel buiten toepassing laten of van het artikel afwijken. Dit geeft het CAK enerzijds de ruimte om ten gunste van de betrokkene (in weerwil van dit artikel) over te gaan tot kwijtschelding.

Van de andere kant kan het CAK beslissen juist niet over te gaan tot kwijtschelding. Een voorbeeld van een dergelijke onbillijke situatie is als ten aanzien betrokkene vastgesteld is dat of veroordeeld is voor fraude en openstaande vorderingen heeft die direct daaruit voortvloeien. Ten aanzien van dergelijke situaties is in het algemeen besloten dat deze niet onder de kwijtscheldingsgrond vallen, omdat op die manier fraude zou worden beloond. Dit artikellid geeft het CAK daartoe de benodigde ruimte.
Wel dient het CAK uitvoerig en met voldoende redenen te onderbouwen in welke gevallen wordt afgezien van toepassing van deze grond tot kwijtschelding. Ten aanzien van het genoemde voorbeeld zal het CAK dus moeten kunnen onderbouwen dat hier sprake is van een vordering als gevolg van fraude. Over de nadere invulling van dit artikellid vind nauw overleg plaats met het CAK en wordt gestreefd naar een zo zorgvuldig en consistent mogelijk toepassing die past binnen het Rijksbrede beleid van de hersteloperatie.

Zesde lid
Dit artikellid biedt een grondslag om bij ministeriële regeling regels te stellen voor de goede uitvoering van dit artikel. Gelet op de snelheid waarmee deze grondslag voor kwijtschelding tot stand dient te komen en de onvoorziene uitvoeringsvraagstukken die dat met zich mee kunnen brengen, is het noodzakelijk om voor uitvoerings- of administratieve aspecten deze mogelijkheid te bieden. Op die manier kan en snel en adequaat worden gereageerd als uitvoeringsproblemen vragen om regelgeving. Daarbij gaat het om aspecten die raken aan de specifieke uitvoering door het CAK. Deze grondslag biedt geen ruimte om normatieve keuzes op het niveau van ministeriële regeling uit te werken.

Zevende lid
Met dit lid wordt voorzien in een grondslag om de kwijtschelding van de eigen bijdrage voor de Wlz en de oude vorderingen voor eigen bijdrage onder de AWBZ ten laste te doen komen van het Fonds

CONCEPT

langdurige zorg (Flz) respectievelijk Algemeen Fonds Bijzondere Ziektekosten (AFBZ). Middelen uit Flz respectievelijk het AFBZ kunnen slechts voor de in artikel 90 van de Wet financiering sociale verzekeringen gelimiteerde doeleinden worden besteed. Het kwijtschelden van schulden van gedupeerden komt ten laste van een van beide fondsen, omdat er een vordering open staat. Echter, dit valt buiten de doeleinden van de Wfsv en zou daarom leiden tot een onrechtmatige besteding van middelen door het CAK. Om dat te voorkomen biedt deze grondslag de ruimte om de kwijtschelding wel te financieren vanuit het Flz respectievelijk AFBZ. In dit artikellid is tevens rekening gehouden met de overgangssituatie als omschreven in artikel 11.2.10 van de Wlz.

Artikel XIII

Artikel XIII (Kwijtschelding door de Wlz-uitvoerder)

Eerste lid
In de Wet Langdurige zorg (Wlz) wordt de Wlz-uitvoerder genoemd: een rechtspersoon die geen zorgverzekeraar is, die zich overeenkomstig artikel 4.1.1 heeft aangemeld voor de uitvoering van de Wlz, het zorgkantoor daaronder begrepen. Deze publieke organisatie is belast met de uitvoering van de Wlz waaronder begrepen het verstrekken van het Wlz-persoonsgebonden budget en oude vorderingen op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten.

Bij een Wlz-uitvoerder kunnen op verschillende wijzen schulden zijn ontstaan van budgethouders. Het kwijtschelden van deze schulden op basis van onderhavige wet is *niet* van toepassing op schulden die ontstaan zijn als gevolg van een onverschuldigde betaling (bijvoorbeeld indien een zorgverlener of budgethouder per ongeluk twee keer betaling van dezelfde factuur ontvangen heeft). Men komt dan immers terecht in het regime van het privaatrecht waarbij voor kwijtschelding reeds een juridische grondslag geregeld is. Het gaat hier aldus om publiekrechtelijke schulden die hun oorsprong vinden door onrechtmatig handelen van de budgethouder. Mocht geconstateerd zijn (of reeds op een eerder moment geconstateerd) dat schulden ontstaan zijn als gevolg van fraude of misbruik, valt dit buiten de werkingssfeer van dit artikel.[43]

Voor wat betreft eventuele publiekrechtelijke vorderingen die nog ten tijde van de AWBZ ontstaan zijn (voor 2015), geldt dat een terugvordering bijvoorbeeld kan zijn gestart als gevolg van een te hoog toegekend en reeds uitgegeven pgb-budget. Ook deze oudere vorderingen komen voor kwijtschelding in aanmerking (mits geen sprake is van misbruik of fraude van publieke gelden). Bij dit type vorderingen kan ook de situatie bestaan dat de ouders als wettelijk vertegenwoordigers van een (destijds) minderjarig kind aansprakelijk gesteld zijn voor de schulden die vanuit het budget van de (destijds) minderjarige ontstaan is. Ook die vorderingen komen voor kwijtschelding in aanmerking.

Met het voorgestelde artikel 49db Awir wordt met terugwerkende kracht tot en met 26 januari 2021 de maatregel van het forfaitaire bedrag van € 30.000,- in het kader van de hersteloperatie

[43] In de kabinetsbrief van 18 januari 2021 zijn deze vorderingen expliciet uitgezonderd.

CONCEPT

kinderopvangtoeslag gecodificeerd. Indien de Belastingdienst/Toeslagen meldt aan de Wlz-uitvoerder dat een persoon gedupeerde of diens toeslagpartner is in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag (en aldus ook het forfaitaire bedrag ontvangt), beziet de Wlz-uitvoerder welke vorderingen van deze personen openstaan en scheldt deze schulden kwijt.

Ook degene die op 31 december 2020 de partner, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel f, Awir, was van degene die recht heeft of zou hebben gehad op het forfaitaire bedrag komt voor kwijtschelding in aanmerking. Het betreft een materiële toets aan dat partnerbegrip. Dus ook degene die recht heeft of zou hebben gehad op het forfaitaire bedrag, maar in 2020 geen toeslag ontvangt, kan op 31 december 2020 een partner hebben.

Nadat de Belastingdienst heeft vastgesteld (met een beschikking) dat een persoon recht heeft op het forfaitaire bedrag en deze persoon tevens schulden blijkt te hebben bij de Wlz-uitvoerder zoals in het bovenstaande omschreven en de Wlz-uitvoerder hierover door de Belastingdienst expliciet is geïnformeerd, dient de Wlz-uitvoerder een besluit te nemen over de kwijtschelding van deze publiekrechtelijke schulden.
Overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht wordt een termijn van ongeveer acht weken als redelijk beschouwd, daarbij heeft het bestuursorgaan de bevoegdheid om op grond van artikel 4:14, eerste lid, deze termijn te verlenging indien niet binnen deze acht weken tot een besluit kan worden gekomen en de betrokkene hierover tijdig is geïnformeerd. Indien de Wlz-uitvoerder hierover een besluit heeft genomen staan uiteraard de reguliere rechtsmiddelen uit de Awb (bezwaar en beroep) voor de betrokkene ter beschikking.

Tweede lid
De toelichting bij het tweede tot en met het zesde lid van artikel XII is van overeenkomstige toepassing en daarom wordt kortheidshalve daarnaar verwezen.
Ten aanzien van de uitvoering specifiek door Wlz-uitvoerders dient bij de toelichting op het vierde lid te worden opgemerkt dat afhankelijk van de manier van administreren door Wlz-uitvoerders ook gegevens van de wettelijk vertegenwoordigers uitgewisseld kunnen worden. Dit heeft te maken met het feit dat ouders als wettelijk vertegenwoordigers verantwoordelijk zijn voor de afbetaling van schulden die zijn ontstaan in de periode dat de budgethouder minderjarig was.
Ten aanzien van het vijfde lid dient specifiek voor de uitvoering door Wlz-uitvoerders nog te worden opgemerkt dat het ook in de rede ligt dat als Wlz-uitvoerders tot de gerechtvaardigde overtuiging zijn gekomen dat er sprake is van fraude, in beginsel niet kan worden overgegaan tot kwijtschelding. Daarnaast vindt er specifiek met Wlz-uitvoerders overleg plaats dat Wlz-uitvoerders zoveel mogelijk uniform deze grondslag toepassen, hiervoor wordt bijvoorbeeld een beleidsdocument opgesteld dat handvatten biedt voor de toepassing van dit artikellid.

Derde lid
Met dit lid wordt voorzien in een grondslag om de kwijtschelding van vorderingen onder de Wlz en oude vorderingen onder de AWBZ ten laste te doen komen van het Fonds langdurige zorg (Flz) respectievelijk Algemeen Fonds Bijzondere Ziektekosten (AFBZ).. Middelen uit het Flz respectievelijk het AFBZ kunnen slechts voor de in artikel 90 van de Wet financiering sociale

CONCEPT

verzekeringen gelimiteerde doeleinden worden besteed. Het kwijtschelden van schulden van gedupeerden komt ten laste van een van beide fondsen, omdat er een vordering open staat. Echter, dit valt buiten de doeleinden van de Wfsv en zou daarom leiden tot een onrechtmatige besteding van middelen door de Wlz-uitvoerders. Om dat te voorkomen biedt deze grondslag de ruimte om de kwijtschelding wel te financieren vanuit het Flz respectievelijk AFBZ. In dit artikellid is tevens rekening gehouden met de overgangssituatie als omschreven in artikel 11.2.10 van de Wlz.

Artikel XIV

Artikel XIV (Kwijtschelding door het college van burgemeesters en wethouders ten aanzien van de Jeugdwet en Wet maatschappelijke ondersteuning 2015)

Eerste lid
Het college van burgemeester en wethouders (hierna: het college) is in onderhavig artikel het bevoegde gezag om ambtshalve schulden kwijt te schelden die ontstaan zijn bij het uitvoeren van de Jeugdwet en de Wet Maatschappelijke ondersteuning (zowel Wmo als Wmo 2015), als uitvoerder van vorengenoemde wetten.

Deze vorderingen van gemeenten op budgethouders, wettelijk vertegenwoordigers van budgethouders en zorgverleners kunnen op verschillende wijzen zijn ontstaan.
Het kwijtschelden van deze schulden op basis van onderhavige wet is *niet* van toepassing op schulden die ontstaan zijn als gevolg van een onverschuldigde betaling (bijvoorbeeld indien een zorgverlener per ongeluk twee keer betaling van dezelfde factuur ontvangen heeft). Men komt dan immers terecht in het regime van het privaatrecht waarbij voor kwijtschelding reeds een juridische grondslag geregeld is.
Het gaat hier aldus om publiekrechtelijke schulden die hun oorsprong vinden door onrechtmatig handelen van de budgethouder of zorgverlener. Mocht geconstateerd zijn (in een eerder stadium) dat schulden ontstaan zijn als gevolg van fraude of misbruik, ook daarover gaat dit artikel niet.[44]

Voor wat betreft eventuele publiekrechtelijke vorderingen die nog ten tijde van de oude Wmo zijn ontstaan (voor 2015), geldt dat een terugvordering bijvoorbeeld kan zijn gestart als gevolg van een te hoog toegekend en reeds uitgegeven pgb-budget. Ook deze oudere vorderingen komen voor kwijtschelding in aanmerking (en ook hier geldt: mits geen sprake is van misbruik of fraude van publieke gelden).

Bij dit type vorderingen en vorderingen vanuit de Jeugdwet kan ook de situatie bestaan dat de ouders als wettelijk vertegenwoordigers van een (destijds) minderjarig kind aansprakelijk gesteld zijn voor de schulden die vanuit het budget van de (destijds) minderjarige is ontstaan. Ook die vorderingen komen voor kwijtschelding in aanmerking.

44 In de kabinetsbrief van 18 januari 2021 zijn deze vorderingen expliciet uitgezonderd.

CONCEPT

Overigens kan het voorkomen dat een openstaande vordering binnen een andere gemeente is ontstaan dan waar de schuldenaar op dit moment woonachtig is. Oudere vorderingen van iemand die inmiddels verhuisd is, blijven bij de gemeente openstaan waarbij deze ooit zijn ontstaan. Hierover dient het desbetreffende college te beslissen.

Met het voorgestelde artikel 49db Awir wordt met terugwerkende kracht tot en met 26 januari 2021 de maatregel van het forfaitaire bedrag van € 30.000,- in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag gecodificeerd. Indien de Belastingdienst/Toeslagen meldt aan het college dat een persoon gedupeerde of diens toeslagpartner is in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslag (en aldus ook het forfaitaire bedrag ontvangt), beziet het college welke vorderingen van deze personen openstaan en scheldt deze schulden kwijt.

Ook degene die op 31 december 2020 de partner, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel f, Awir, was van degene die recht heeft of zou hebben gehad op het forfaitaire bedrag komt voor kwijtschelding in aanmerking. Het betreft een materiële toets aan dat partnerbegrip. Dus ook degene die recht heeft of zou hebben gehad op het forfaitaire bedrag, maar in 2020 geen toeslag ontvangt, kan op 31 december 2020 een partner hebben.

Nadat de Belastingdienst heeft vastgesteld (met een beschikking) dat een persoon recht heeft op het forfaitaire bedrag en deze persoon tevens schulden blijkt te hebben bij de gemeente zoals in het bovenstaande omschreven en de gemeente hierover door de Belastingdienst expliciet is geïnformeerd, dient de gemeente een besluit te nemen over de kwijtschelding van deze publiekrechtelijke schulden.
Overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht wordt een termijn van ongeveer acht weken als redelijk beschouwd, daarbij heeft het bestuursorgaan de bevoegdheid om op grond van artikel 4:14, eerste lid, deze termijn te verlenging indien niet binnen deze acht weken tot een besluit kan worden gekomen en de betrokkene hierover tijdig is geïnformeerd. Indien de gemeente hierover een besluit heeft genomen staan uiteraard de reguliere rechtsmiddelen uit de Awb (bezwaar en beroep) voor de betrokkene ter beschikking.

Tweede lid
De toelichting bij het tweede tot en met het zesde lid van artikel XII is van overeenkomstige toepassing en daarom wordt kortheidshalve daarnaar verwezen.
Ten aanzien van de uitvoering specifiek door gemeenten dient bij de toelichting op het vierde lid te worden opgemerkt dat afhankelijk van de manier van administreren door gemeenten ook gegevens van de wettelijk vertegenwoordigers uitgewisseld kunnen worden. Dit heeft te maken met het feit dat ouders als wettelijk vertegenwoordigers verantwoordelijk zijn voor de afbetaling van schulden die zijn ontstaan in de periode dat de budgethouder minderjarig was. Ten aanzien van het vijfde lid wordt aanvullend opgemerkt dat er specifiek met VNG (namens gemeenten) overleg plaat vindt zodat gemeenten zoveel mogelijk uniform deze grondslag toepassen, hiervoor wordt bijvoorbeeld een handreiking opgesteld dat handvatten biedt voor de toepassing van dit artikellid.

Artikel XVI

CONCEPT

Artikelen XV en XVI (specifieke uitkering aan gemeenten)
De kosten die gemeenten op grond van dit wetsvoorstel in verband met de kwijtschelding en de restitutie van publieke schulden maken, worden bekostigd door middel van een specifieke uitkering. Het gaat hierbij zowel om de bekostiging van de kwijt te schelden of te restitueren vorderingen als om uitvoeringskosten die met deze kwijtschelding en restitutie samenhangen. Naar verwachting zal deze bekostiging van gemeenten langer voortduren dan vier jaar. Ouders kunnen zich immers tot 31 december 2023 melden, waarna een lichte toets en eventueel een integrale beoordeling, bezwaar en (hoger) beroep volgt. Daarnaast kunnen er later vorderingen ontstaan die betrekking hebben op de periode voor 31 december 2020. Daarmee kunnen gemeenten langer dan vier jaar na inwerkingtreding van de relevante wettelijke bepalingen nog kosten maken in het kader van de kwijtschelding van publieke schulden. Voor specifieke uitkeringen die langer voortduren dan vier jaar, is ingevolge artikel 17 van de Financiële-verhoudingswet een wettelijke grondslag vereist. Daarom voorziet dit wetsvoorstel in wettelijke grondslagen voor twee specifieke uitkeringen. In de eerste plaats is een grondslag opgenomen voor een specifieke uitkering aan gemeenten ter bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen (artikel ###1). Verantwoordelijke minister voor deze specifieke uitkering is de minister van BZK. In de tweede plaats is een grondslag opgenomen voor een specifieke uitkering aan gemeenten ter bekostiging van de kwijtschelding van vorderingen in de sociale zekerheid (artikel ###2). Verantwoordelijke minister voor deze specifieke uitkering is de minister van SZW. Naast deze twee specifieke uitkeringen wordt door de minister van VWS een specifieke uitkering aan gemeenten verstrekt voor de kosten die gepaard gaan met de kwijtschelding en restitutie door gemeenten van vorderingen op grond van de Wmo 2015 en de Jeugdwet (artikel XIV van dit wetsvoorstel). Deze specifieke uitkering kan echter reeds op de Kaderwet VWS-subsidies worden gebaseerd, waardoor een wettelijke grondslag voor deze specifieke uitkering in dit wetsvoorstel niet nodig is.

De uitwerking van de afzonderlijke specifieke uitkeringen vindt plaats bij ministeriële regeling van de betreffende minister. De keuze voor afzonderlijke uitkeringen hangt samen met deze nadere uitwerking. Het betreffen gescheiden beleidsverantwoordelijkheden en verschillende financiële geldstromen tussen de betreffende beleidsdepartementen en gemeenten. Zo is gemeentelijke belastingheffing een autonome aangelegenheid van de gemeenten en worden in dat kader normaal gesproken geen uitkeringen verstrekt, terwijl de uitvoering van de betreffende socialezekerheidswetten gebeurt in medebewind waarvoor in een vergoeding door het rijk wordt voorzien. Door de uitkeringen per domein afzonderlijk te regelen, wordt bewerkstelligd dat de specifieke uitkering in verhouding tot andere financiële stromen binnen dat domein kan worden vormgegeven. Zo kan bij de uitwerking van de specifieke uitkering voor het SZW-domein rekening worden gehouden met de verhouding met het macrobudget Participatiewetuitkeringen en de vergoeding voor de kosten van de Tozo, waarvoor reeds een specifieke uitkering wordt verstrekt,[45] en kunnen daarover regels worden gesteld.

CONCEPT

Gemeenten zijn met ingang van 1 juli 2021 anticiperend op de inwerkingtreding van onderhavig wetsvoorstel reeds begonnen met kwijtschelden, de voorgestelde wettelijke bepalingen die grondslag bieden voor het kwijtschelden werken dan ook terug tot en met 1 juli 2021. In dat kader worden dus reeds kosten gemaakt. Daarom wordt aan onderhavige artikelen eveneens terugwerkende kracht tot en met 1 juli 2021 verleend.

Artikel XVIII

Artikel XVIII (inwerkingtredingsbepaling)
Dit artikel regelt de inwerkingtreding. Voor een aantal wijzigingen is in een inwerkingtreding met terugwerkende kracht voorzien. Waar dat het geval is, is dat toegelicht bij de toelichting op de betreffende artikelen of onderdelen. Artikel I, onderdeel E, treedt in werking op het tijdstip waarop artikel IV, onderdeel H, van de Wet verbetering uitvoerbaarheid toeslagen in werking treedt.

De Staatssecretaris van Financiën,

CONCEPT